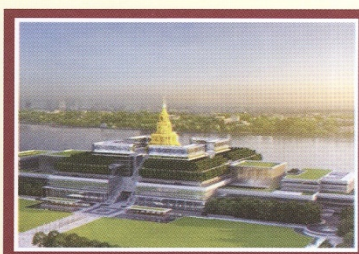

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

ของวุฒิสภา

อ.พ. ๑๔/๒๕๖๕

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และนำเสนอข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เพื่อใช้ในราชการรงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิง เบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
มิถุนายน ๒๕๖๕

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นางสาวนภาพร ใจสัจจะ	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายโสภณ ชาทบุษย์จารุ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสมสมร นาคนาค	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล	วิทยากรชำนาญการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางรัตติกานต์ นวลสุข	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางกาญจนา ผลาชีวะ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๒๔๒๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษา เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

ส่วนที่ ๑ สารสำคัญ บทวิเคราะห์ และตารางเปรียบเทียบ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๑
๒. บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๖
๓. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข) กับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๒๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	- ๑ -
๒. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	- ๖ -
๓. บทวิเคราะห์ ข้อพิจารณา และข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Briefs) เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	- ๙ -
๔. บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	- ๔๓ -
๕. หลักเกณฑ์ในการเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์	- ๕๕ -

ภาคผนวก

: สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร ตอนที่สุด ที่ สม ๐๐๑๔/๗๐๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	(๑)
: ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	(๓)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง พร้อมสรุปผลการรับฟัง ความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	(๔)

ส่วนที่ ๑

สาระสำคัญ บทวิเคราะห์ และตารางเปรียบเทียบ

ร่างพระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

สารสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ และได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน (ยกเลิกมาตรา ๔๙ วรรคหก และเพิ่มมาตรา ๔๙/๑)

(๒) กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง)

(๓) กำหนดกระบวนการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น (เพิ่มมาตรา ๕๒/๑)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้ดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว มีเนื้อหารวมจำนวน ๘ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒. แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานจากเดิมที่คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายเฉพาะสิทธิในทรัพย์สิน เป็นให้ครอบคลุมถึงสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงด้วย เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับคืนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือชดใช้คืนทรัพย์สิน หรือได้รับชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ โดยให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑^{*} เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายที่ไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืนหรือชดใช้คืน หรือมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายดังกล่าวตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี โดยไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ในการรวบรวมข้อเท็จจริงดังกล่าว ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งผู้เสียหายในความผิดมูลฐานต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐาน และไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น (ร่างมาตรา ๓ ยกเลิกมาตรา ๔๙ วรรคหก และร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑)

^{*} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๑ เมื่อศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๔๙ แล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่เป็นเงินสดและเงินที่เกิดจากการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ ให้สำนักงานส่งเข้ากองทุนกึ่งหนึ่ง และส่งให้กระทรวงการคลังอีกกึ่งหนึ่ง ถ้าเป็นทรัพย์สินอื่นให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกฤษฎีกากำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี”

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๓. กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๓.๑) กำหนดให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙^๒ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง)

(๓.๒) ในกรณีที่ศาลไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้ แต่หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย

^๒ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๙ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุนข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

ให้เลขาธิการรีบดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

เมื่อคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้อื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลาและได้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการตามวรรคสามแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่สุด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญ ซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ และในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืนทรัพย์สินดังกล่าวภายในสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้อื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลา ให้สำนักงานดำเนินการนำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุนและในกรณีที่มิได้มีผู้มาขอรับคืนโดยใช้สิทธิขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ถึงแม้จะเกินกว่ากำหนดสองปี ให้สำนักงานส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืน หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนแทน หากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นห้าปี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรักษา และการจัดการทรัพย์สินหรือเงินในระหว่างที่ยังไม่มีผู้มารับคืน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้น และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน ในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอก่อนศาลมีคำสั่งกับให้ศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงานและสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อใช้สิทธิดังกล่าว การแจ้งนั้นให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งหลังสุดของผู้ที่ปรากฏในหลักฐาน

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกันและเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว”

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ในทรัพย์สินดังกล่าวเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่ หรือได้มาโดยไม่สุจริต (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒)

(๓.๓) แม้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามที่พนักงานอัยการร้องขอ ตามมาตรา ๕๑^๓ แล้วก็ตาม แต่ในภายหลังหากศาลได้สวนคำร้องขอของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสีย ในทรัพย์สินนั้นแล้ว เห็นว่าเป็นกรณีที่เจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรา ๕๐^๔ ที่แสดงให้เห็นได้ว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาสาธารณะ ก็ให้ศาลมีคำสั่งคืนทรัพย์สินนั้น หรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง)

๔. ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องขอของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙^๕ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืน หรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สิน เกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหาย ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑^๖ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้น ออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสีย ในทรัพย์สิน และนำไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สิน

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

^๔ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๐ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้อง ก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้เห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฤษฎาสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครอง สิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาสาธารณะ”

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒ ในหน้าที่ ๓

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

ที่รวมเข้ากันนั้น ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา ๕๗^๑ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม แต่ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยค้ำประกันถึง ราคาห้องตลาดในวันที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้แทน ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้น ไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑)

^๑ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๗ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๗ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรม เลขานุการ หรือศาล แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึด หรืออายัดไว้ตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ ประโยชน์อย่างอื่น เลขานุการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้น ออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่เหมาะสมได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุด ของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดใช้ราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

^๒ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด พ.ศ. ๒๕๔๔

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บทวิเคราะห์**ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..)**

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้ดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่งและวาระที่สอง**๒.๑ วาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ^๔****๒.๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ**

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๒.๑.๒ สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งได้กล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ คือ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังต่อไปนี้

^๔ สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ E-Library ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://library.parliament.go.th/index.php/th/house-representatives-documents> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๕ ในหน้าที่ ๑๕

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน (ยกเลิก มาตรา ๔๙ วรรคหก และเพิ่มมาตรา ๔๙/๑)

(๒) กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง)

(๓) กำหนดกระบวนการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น (เพิ่มมาตรา ๕๒/๑)

สำหรับเหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้ดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการในวาระที่หนึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานจากเดิมที่คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายเฉพาะสิทธิในทรัพย์สิน เป็นให้ครอบคลุมถึงสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงด้วย เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับคืนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือชดใช้คืนทรัพย์สิน หรือได้รับชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ โดยให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่ขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๑^{๑๑} เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย หรือมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓ ยกเลิกมาตรา ๔๙ วรรคหก และร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑)

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

(๒) กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๒.๑) กำหนดให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙^{๑๑} อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง)

(๒.๒) ในกรณีที่ศาลไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้ แต่หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒)

(๒.๓) แม้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามที่พนักงานอัยการร้องขอตามมาตรา ๕๑^{๑๒} แล้วก็ตาม แต่ในภายหลังหากศาลไต่สวนคำร้องขอของเจ้าของผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้นแล้ว เห็นว่าเป็นกรณีที่เจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๕๐^{๑๓} ที่แสดงให้เห็นได้ว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ ก็ให้ศาลมีคำสั่งคืนทรัพย์สินนั้น หรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง)

(๓) ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องขอของพนักงานอัยการว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙^{๑๔} หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒ ในหน้าที่ ๓

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔ ในหน้าที่ ๔

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒ ในหน้าที่ ๓

ตามมาตรา ๕๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑^๕ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาด และให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดตกเป็นของแผ่นดินตามมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้แทน ก็ให้ศาลมีคำสั่งงดการขายทอดตลาด และสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดเชยให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา ๕๗^๖ วรรคสาม^๗ มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑)

๒.๑.๓ การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังจากที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

(๑) การเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ชัดเจนว่าสอดคล้องกับมาตรฐานสากลอย่างไร เนื่องจากตามเอกสารรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ข้อ (๑) ประเด็นการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน หน้า ๒^๘ ระบุไว้แต่เพียงว่า “ประกอบกับปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ที่เป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นที่จับตามองขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เผยแพร่รายงานการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIP Report) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับ ๒ และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มมาตรการที่จะช่วยให้เหยื่อในการค้ามนุษย์ได้รับการชดเชยความเสียหายจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยหากยังไม่มีการแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวก็อาจเป็นปัจจัยให้สหรัฐอเมริกาลดระดับประเทศไทยลงอีกในการประเมินผลปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ เพราะสหรัฐอเมริกาและประเทศคู่แข่งทางการค้าของไทยจะหยิบยก TIP Report มาเป็นประเด็นกีดกันทางการค้าของไทย” ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้กระทรวง

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗ ในหน้าที่ ๕

^๗ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด พ.ศ. ๒๕๔๔

^๘ โปรดสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ หน้า ๑๕

การต่างประเทศของประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเจรจาเชิงรุก เพื่อให้มีกติกาสากลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์สำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกประเทศ มิใช่เป็นเพียงมาตรการของประเทศใดประเทศหนึ่ง

(๒) ตามที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๘/๑ กำหนดให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ให้ได้รับชดเชยค่าเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการพิจารณาความเสียหาย และกำหนดสัดส่วนความเสียหายนั้น จึงขอทราบว่าการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอย่างไร โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี การค้ามนุษย์ ความผิดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน หรือความเสียหายเกี่ยวกับชื่อเสียง จะมีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน หรือวิธีการที่ใช้คำนวณความเสียหายและกำหนดความเสียหายอย่างไร นอกจากนี้ มีความเห็นว่าการกำหนดระยะเวลาในการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วยความรวดเร็ว เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียหายด้วย

(๓) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรมีบทบัญญัติคุ้มครองบุคคลที่ประกอบอาชีพสุจริต เช่น ประชาชนที่ถูกผู้กระทำความผิดหลอกลวงให้นำเลขบัญชีธนาคารและเลขบัตรประชาชนไปใช้ในการฉ้อโกงผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง เป็นเหตุให้บุคคลที่ถูกหลอกลวงดังกล่าวถูกตำรวจจับกุมดำเนินคดี เพราะถูกตั้งข้อกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมกระทำความผิดฐานฉ้อโกง และได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากต้องนำเงินไปชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ถูกฉ้อโกง

(๔) การฟอกเงินเป็นเรื่องที่สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน และเกิดความเสียหายทางสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเปลี่ยนสภาพให้เสมือนว่ามีเงินที่ได้มาโดยสุจริต และแม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเพิ่มมากขึ้น แต่ผู้กระทำความผิดก็ได้คิดค้นและมีการปรับรูปแบบหรือหาวิธีการใหม่ ๆ ในการกระทำความผิดตลอดเวลา เช่น กรณีที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนว่ามีผู้เสียหายได้รับการโอนเงินเข้าบัญชี ต่อมาผู้กระทำความผิดอ้างว่าผู้เสียหายเป็นผู้กั๊ยมเงิน ทำให้ผู้เสียหายต้องรับภาระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หรือกรณีมีผู้ที่ได้รับแจ้งว่าได้รับเงินรางวัลจำนวนมาก แต่ผู้ที่จะรับเงินรางวัลต้องโอนเงินเพื่อจ่ายค่าธรรมเนียมก่อน และเมื่อติดตามตรวจสอบปรากฏว่าบัญชีธนาคารที่รับโอนเงินเป็นบัญชีของผู้อื่นที่ถูกหลอกให้เปิดบัญชี ส่วนผู้กระทำความผิดได้ถอนเงินแล้วหลบหนีไป

(๕) ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นบล็อกเชน (Blockchain) ที่ทำให้การโอนเงินต่าง ๆ ไม่ต้องดำเนินการผ่านธนาคารหรือเรื่องสกุลเงินดิจิทัลต่าง ๆ เช่น บิตคอยน์ (Bitcoin) อีเธอเรียม (Ethereum) ทำให้บุคคลที่รู้

ไม่เท่าทันถูกหลอกลวงหรือถูกเอาเปรียบ ดังนั้น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจึงควรศึกษา ติดตาม และเตรียมความพร้อม เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

(๖) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มุ่งเน้นการเยียวยาผู้เสียหาย แต่การตีความคำว่า “ผู้เสียหาย” ในทางปฏิบัติกลับมีความคลุมเครือและไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าผู้เสียหายหมายถึงบุคคลใดบ้าง และมีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร ทั้งนี้ ปัจจุบัน ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙^{๑๙} ข้อ ๓ บทนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” ได้กำหนดให้หมายความว่า “ผู้ได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่อาจดำเนินการเพื่อขอคืนทรัพย์สินหรือชดใช้คืนความเสียหายดังกล่าวได้ตามกฎหมายอื่นหรือดำเนินการตามกฎหมายอื่นแล้วแต่ไม่เป็นผล” แต่ก็ยังมีความไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ เช่น หากมีผู้เสียหายจากการกระทำความผิดมูลฐานและผู้เสียหายได้เข้าไปมีส่วนรับรู้กับการกระทำความผิดด้วย บุคคลดังกล่าวนี้สมควรที่จะได้รับการเยียวยาหรือไม่ เพียงใด ซึ่งกรณีนี้อาจสร้างปัญหาในทางปฏิบัติและเกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายอย่างแท้จริง ส่งผลให้บุคคลที่ไม่ควรได้รับการเยียวยาได้รับการเยียวยา และทำให้บุคคลที่สมควรได้รับการเยียวยาไม่ได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม

(๗) เมื่อพิจารณาความในร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๙/๑ ที่กำหนดให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว เห็นว่า ขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ศาลต้องพิจารณาและตัดสินใจทั้งในเรื่องของทรัพย์สินว่าเป็นทรัพย์สินที่สมควรที่จะมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือไม่ และผู้ที่ร้องขอคืนทรัพย์สินเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงและมีสิทธิขอคืนหรือชดใช้ทรัพย์สินหรือไม่ ทำให้กระบวนการคืนทรัพย์สินหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายมีความซับซ้อน ล่าช้า และสิ้นเปลืองทรัพยากรในการดำเนินการ นอกจากนี้ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของทรัพย์สินที่ต้องคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตรวจสอบทรัพย์สินไม่พบในครั้งแรกหรือด้วยเหตุอื่นใด ก็จะทำให้พนักงานอัยการต้องดำเนินการแก้ไขคำร้องขอต่อศาลใหม่ และศาลต้องพิจารณาพยานหลักฐานใหม่อีกครั้ง ซึ่งในบางกรณีอาจจะต้องพิจารณาอีกหลายครั้ง รวมทั้งการสืบพยานหลักฐานในชั้นศาลของคดีคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน

^{๑๙} ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙

ก็มีความยุ่งยากและใช้ระยะเวลามาก จึงเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้เสียหายและทำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาล พนักงานอัยการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเสียเวลา ตลอดจนทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอให้นำรูปแบบกระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่ใช้อยู่ในบางประเทศมาปรับใช้ อันจะส่งผลทำให้การดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายมีความรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่าย และช่วยให้ผู้เสียหายได้รับความสะดวก โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การบรรเทาความเสียหายด้วยการคืนหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายโดยไม่ต้องมีคำสั่งศาล กล่าวคือ ในส่วนของการริบทรัพย์สิน ควรกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน เมื่อตรวจสอบว่าสมควรยึดก็เสนอเรื่องต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าว หากมีทรัพย์สินที่ยึดได้มาเพิ่มก็ให้มีการดำเนินการเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้งหมดมารวมเข้าไว้ด้วยกัน ส่วนกระบวนการคุ้มครองสิทธิหรือเยียวยาผู้เสียหาย จะไม่ใช้การดำเนินการในศาล แต่เริ่มจากการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งให้ผู้เสียหายมายื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนเองพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่าง ๆ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นพร้อมพยานหลักฐานต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมให้ลงมติว่าจะคืนหรือชดใช้ทรัพย์สินคืนให้แก่ผู้เสียหายหรือไม่ จากนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ต้องแจ้งมติของคณะกรรมการธุรกรรมให้ผู้เสียหายทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้เสียหายมีโอกาสดำเนินการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเพิ่มเติม หลังจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ต้องนำข้อมูลและพยานหลักฐานเพิ่มเติมดังกล่าวเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรมพิจารณาลงมติอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการลงมติครั้งนี้ถือว่าเป็นที่สุด

(๘) การเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นเรื่องที่ดี เพราะเป็นการเพิ่มความคุ้มครองให้แก่ผู้เสียหายมากขึ้น โดยเฉพาะความในร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๕๐ วรรคสอง จากเดิมที่บัญญัติให้ “ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็น “ผู้รับประโยชน์” ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง” ทำให้ศาลตีความว่า ผู้ที่ทำสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ไม่ใช่ผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินดังกล่าว แต่เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ เป็น “ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็น “ผู้มีส่วนได้เสีย” ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง” จะส่งผลทำให้ผู้ที่ทำสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินดังกล่าวมีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินนั้นได้ด้วย

๒.๑.๔ การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (นายวิทยา นิตธิธรรม) ได้ตอบชี้แจง สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ที่มาของการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีหนังสือแจ้งว่า ตามรายงานการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIP Report) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ของสหรัฐอเมริกา มีการเสนอให้นำเงินที่ยึดหรืออายัดจากผู้กระทำความผิดไปชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และมีข้อเสนอให้เพิ่มการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ประกอบกับให้มีการขยายความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อจากขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศ สังคม และประชาชนเป็นอย่างมาก

(๒) ปัจจุบันหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้มีเพียงสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น แต่มีคณะกรรมการธุรกรรม ตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๒/๑^{๖๐} ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการอัยการ โดยคณะกรรมการธุรกรรมมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ กล่าวคือ การตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด การสั่งยับยั้งการทำธุรกรรม การสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด การกำกับดูแล และควบคุมให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระและตรวจสอบได้ ซึ่งรวมถึงการกำกับ ดูแล และควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ในการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน และการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายด้วย

^{๖๐} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๒/๑ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๓๒ ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) บุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๓๒/๑ จำนวนสี่คน เป็นกรรมการ

(๒) เลขานุการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการธุรกรรมทั้งห้าคนเลือกกรรมการตาม (๑) เป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง

หลักเกณฑ์ วิธีการในการประชุม และการออกคำสั่งใด ๆ ของคณะกรรมการธุรกรรม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการธุรกรรมกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ระเบียบดังกล่าวเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๓๒/๑ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการอัยการ แต่ละคณะเสนอรายชื่อบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความสามารถอันจะยังประโยชน์แก่การปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้คณะละหนึ่งคนส่งให้สำนักงานเพื่อเสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการธุรกรรม ในกรณีที่คณะกรรมการผู้มิสิทธิเสนอชื่อคณะใดไม่เสนอชื่อบุคคลในส่วนของตนเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการธุรกรรมภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานให้เสนอชื่อ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลอื่นที่เหมาะสมเป็นกรรมการธุรกรรมแทนการเสนอชื่อจากคณะกรรมการคณะนั้น

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องเสนอพร้อมกับหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อด้วย”

(๓) ที่ผ่านมา รัฐบาลและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินโดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น บล็อกเชน (Blockchain) โดยมีการประสานงานกับธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการติดตามผู้กระทำความผิด ทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดได้หลายคดี แต่ก็อาจจะมีข้อบกพร่องในการดำเนินการอยู่บ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้ศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาการดำเนินการต่อไป

(๔) ในส่วนนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” ที่มีความคลุมเครือและไม่ชัดเจนนั้น ที่ผ่านมา อาจจะไม่ชัดเจนจริง แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขความไม่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวได้ โดยจะขอนำไปหารือรายละเอียดในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

๒.๑.๕ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

มติ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๓ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มีงดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการ มีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๑. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ
ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔
<http://edoc.parliament.go.th/Meeting/MeetingViewer.aspx?id=762>

๒. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ของสำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔
<https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/588281>

๓. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔
https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10110&mid=4353

๔. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔
https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10111&mid=4353

๕. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒
<https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=609499&ext=pdf>

๒.๒ วาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา^{๒๑}

ก่อนที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้อนุญาตให้นายวีระกร คำประกอบ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร พันตำรวจเอก สีหนาท ประยูรรัตน์ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และนายวิทยา นีติธรรม กรรมการวิสามัญ เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๔ วรรคสอง^{๒๒}

ต่อมา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร (นายวีระกร คำประกอบ) ได้เสนอรายงานของคณะกรรมการวิสามัญต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า ตามที่ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการ แห่งร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่มีผู้เสนอคำแปรญัตติ บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่เสนอ โดยคณะรัฐมนตรี สรุปสาระสำคัญได้ว่า โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพอนามัย และชื่อเสียง บทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณี ที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุม

^{๒๑} สามารถสืบค้นเอกสารรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ E-Library ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://library.parliament.go.th/index.php/th/house-representatives-documents> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๖ ถึง ๘ ในหน้าที่ ๒๖

^{๒๒} ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๔ กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๑๐๔ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภาตามระยะเวลาที่สภากำหนด

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวาระหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลใดแถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน”

และทั่วถึง รวมทั้งเพื่อให้การบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไข ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย และชื่อเสียง ให้ครอบคลุมทุกความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีปรากฏว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐานให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายได้ แต่ไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับชดใช้หรือรับคืน คณะกรรมการวิสามัญเห็นว่า ในกรณีความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์เห็นควรให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีหน้าที่ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์เป็นผู้ร่วมพิจารณาความเสียหายที่ผู้เสียหายควรจะได้รับชดใช้คืน ซึ่งปรากฏอยู่ในข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ นอกจากนี้ ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มีส่วนในการกระทำความผิดนั้น อย่างไรก็ตาม การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายนั้น ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิดได้อีกทางหนึ่ง ตามร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฏศุลกากร และได้รับความเสียหาย หากศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน บุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของตนได้ แต่ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียจะต้องไม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ตามร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง และร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒

(๓) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถดำเนินการนำทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนแก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน หรือให้ตกเป็นของแผ่นดินตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สิน หากปรากฏว่าได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมกับทรัพย์สินอื่น นอกจากนี้ กำหนดให้เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินสามารถยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดเพื่อนำเงินจำนวนที่ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ยื่นคำร้องต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้แทน เพื่อนำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้นไปคืนแก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป ตามร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑

ท้ายที่สุดนี้ ขอเพิ่มเติมเครื่องหมายอัญประกาศในตอนท้ายของร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑ เพื่อให้ถูกต้องครบถ้วนตามแบบของการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมาย

จากนั้นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ในวาระที่สอง
ชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงลำดับมาตราจนจบ
ร่าง โดยมีการพิจารณาและอภิปรายสรุปสาระสำคัญได้ตามลำดับ ดังนี้

ร่างมาตรา ๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ

ร่างมาตรา ๔ (เพิ่มมาตรา ๔๙/๑)

มีการแก้ไข

คณะกรรมการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่น่าจะเชื่อได้ว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน
ให้เลขาธิการชอรวบรวมนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการ
ยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับ
การกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืน
หรือชดใช้คืน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงาน
ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม
และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อเท็จจริง ให้สำนักงาน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียด
แห่งความเสียหายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ
อนามย หรือชื่อเสียงให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย
ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามมาตรานี้ต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรง
จากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น

ค่าเสียหายจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์
และความร้ายแรงแห่งกรณี ทั้งนี้ คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหาย
ที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิด

การรวบรวมข้อเท็จจริง *ควรหัดหนดศต*เกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหาย
คำร้องและการยื่นคำร้อง และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือ
ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปราย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การแก้ไขร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ ของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญเป็นเจตนาที่ดี พร้อมมีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) ตามมาตรา ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง ความว่า “ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้อง ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๑^{๒๓}” นั้น ขอทราบว่ามีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายที่ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินรวบรวมดังกล่าวมีขอบเขตอย่างไร

กรณี “ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืน หรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืน หรือชดใช้คืน” เห็นว่า ความในส่วนนี้ไม่มีการกำหนดรายละเอียดวิธีการดำเนินการใด ๆ ภายหลังจากศาลมีคำสั่ง จึงมีข้อเสนอแนะว่า ในทางปฏิบัติ ศาลสมควรที่จะเร่งเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายอย่างรวดเร็ว

ความในร่างมาตรา ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อเท็จจริงให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา” นั้น ขอทราบว่ามีผู้เสียหายขาดการติดต่อสื่อสารหรือเข้าใจผิด และยื่นคำร้องเกินระยะเวลา ๙๐ วันดังกล่าว เช่น ผู้เสียหายประสบอุบัติเหตุต้องนอนโรงพยาบาล ๔ เดือน ผู้เสียหายสามารถอุทธรณ์หรือดำเนินการใดต่อศาล เพื่อไม่ให้เสียสิทธิได้หรือไม่ อย่างไร

(๒) ตามร่างมาตรา ๔๙/๑ วรรคสาม ความว่า “ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานในมาตรานี้ต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น” ขอทราบว่ามีบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรง” หมายความว่า ผู้เสียหายโดยทางอ้อม ผู้รับมอบอำนาจ และตัวแทนของผู้เสียหาย ไม่สามารถกระทำการแทนผู้เสียหายได้ ใช่หรือไม่ อย่างไร และกรณีที่ผู้เสียหายเสียชีวิต ควรที่จะให้เป็นมรดกตกทอดสู่ทายาท ตามกฎหมาย เนื่องจากผู้เสียหายอาจถูกอึกฝ่ายยึดเงิน ฉ้อโกง หรือถูกกระทำการค้ำมนุษย์

(๓) ตามมาตรา ๔๙/๑ วรรคสี่ ความว่า “ค่าเสียหายจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี ทั้งนี้ คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิด” นั้น ขอทราบว่ามีผู้เสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิดควบคู่กันไปกับที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งได้หรือไม่ อย่างไร

^{๒๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

(๔) ตามมาตรา ๔๘/๑ วรรคห้า ความว่า “การรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหาย และความเสียหาย คำร้องและการยื่นคำร้อง และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืน หรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตาม ระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” นั้น ขอทราบฯ หลักเกณฑ์ ในกฎหมายลำดับรองดังกล่าวจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

๒. ขอทราบฯ ประเด็นที่คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้สอบถามจากผู้แทนกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เรื่องความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ มีข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเรื่องที่คุณธรรมมนตรีได้มีมติให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดำเนินการ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. ที่จะนำไปสู่การแก้ไข กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกฉบับต่อไปหรือไม่ อย่างไร

๓. สำหรับการเรียกร้องความเสียหายที่ได้รับของผู้เสียหาย แบ่งออกเป็น ๓ ระบบ คือ
๑) การฟ้องคดีแพ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐^{๒๔} ๒) การฟ้องคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ หรือมาตรา ๔๔/๒^{๒๕} ที่ผู้เสียหายอาจยื่น คำร้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เพื่อขอให้ศาลบังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน
๓) การขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔^{๒๖} ซึ่งกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้รับผิดชอบ

^{๒๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

^{๒๕} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ และมาตรา ๔๔/๒ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๔/๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับ อันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มีกรสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาล วินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและผู้เสียหายอยู่ในฐานะ โจทก์ในคดีส่วนแพ่งนั้น ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้

คำร้องตามวรรคหนึ่งจะมีค่าขอประการอื่นที่มีค่าใช้จ่ายบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญาไม่ได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการ ได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้

มาตรา ๔๔/๒ เมื่อได้รับคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ ให้ศาลแจ้งให้จำเลยทราบ หากจำเลยให้การประการใดหรือไม่ประสงค์ จะให้การให้ศาลบันทึกไว้ ถ้าหากจำเลยประสงค์จะให้การเป็นหนังสือให้ศาลกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การตามที่เห็นสมควร และเมื่อพนักงานอัยการสืบพยานเสร็จ ศาลจะอนุญาตให้ผู้เสียหายนำพยานเข้าสืบถึงค่าสินไหมทดแทนได้เท่าที่จำเป็น หรือศาลจะพิจารณา พิพากษาคดีอาญาไปก่อนแล้วพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแพ่งในภายหลังก็ได้

ถ้าความปรากฏต่อศาลว่าผู้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ เป็นคนยากจนไม่สามารถจัดหาหนายความได้เอง ให้ศาลมีอำนาจ ตั้งหนายความให้แก่ผู้นั้น โดยหนายความที่ได้รับแต่งตั้งมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม กำหนด”

^{๒๖} พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

จึงขอทราบว่าเป็นร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง ความว่า “ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑^{๒๗} เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืนหรือชดใช้คืน...” เป็นการเรียกร้องความเสียหายของผู้เสียหาย ระบบที่ ๔ ใช่หรือไม่ อย่างไร และผู้เสียหายสามารถเรียกร้องความเสียหายได้เพียง ๓ ระบบ เท่านั้น เพราะได้เงินจนเต็มจำนวนแล้ว จึงไม่สามารถเรียกร้องจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ยึดมาอีกได้ หรือผู้เสียหายสามารถเรียกร้องความเสียหายทั้งหมดพร้อมกัน ๔ ระบบ เพื่อนำไปสู่การเรียกร้องความเสียหายที่มากกว่านี้ได้ นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่าความเสียหายต่อจิตใจที่ผู้เสียหายได้รับบางอย่างไม่สามารถพิสูจน์ภายในระยะสั้น เพราะความเสียหายต่อจิตใจดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเชิงร่างกาย จิตใจ และทางสังคม ในระยะยาว อาจจะต้องใช้เวลา ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี ข้างหน้า

๔. ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ วรรคสาม ความว่า “ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๕๑ ต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น” เห็นว่า การกำหนดให้ผู้เสียหายต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่ตนได้รับความเสียหาย เป็นถ้อยคำเดียวกันที่มีปัญหาการวินิจฉัยตีความตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔^{๒๘} จึงขอทราบว่าเป็นถ้อยคำดังกล่าวตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีความหมายเพียงใด เช่น ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ถือว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิด หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

๑. กรณีที่คณะกรรมการวิสามัญได้เชิญกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มาชี้แจงแสดงความเห็น เนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังมีข้อจำกัดเรื่องความเข้าใจและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพิจารณาความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย และชื่อเสียง ที่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานควรจะได้รับชดใช้คืน เพราะสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำหน้าที่ดูแลเรื่องของเส้นทางการเงินและความเสียหายที่เกิดเฉพาะในเรื่องของมูลฐานความผิดเท่านั้น ดังนั้น ทางคณะกรรมการวิสามัญจึงเชิญกระทรวงการพัฒนา

^{๒๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

^{๒๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๖ ในหน้าที่ ๒๐

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายในคดี ค้ำมนุษย์มาสอบถาม และช่วยพิจารณาความเสียหายที่ผู้เสียหายควรจะได้รับชดใช้คืน และมีได้ เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. แต่อย่างไร

๒. ตามข้อเท็จจริงที่ผ่านมา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ วรรคหก มีปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นผู้เสียหาย ในความผิดมูลฐาน เพราะในทางปฏิบัติความเสียหายของผู้เสียหายที่เกิดขึ้นจะขยายวงกว้าง มิได้มีเฉพาะเหยื่อของผู้กระทำความผิดเท่านั้น ทำให้ทุกคนต่างอ้างว่าตนเองเป็นผู้เสียหาย ประกอบกับ กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็น ของแผ่นดิน ผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้จากทุกช่องทาง ทั้งจากสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อัยการ และศาล ทำให้คดีไม่เสร็จสิ้น ดังนั้น คณะกรรมการ วิสามัญจึงแก้ไขเพิ่มเติม ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้ พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของ แผ่นดินตามมาตรา ๕๑^{๒๔}

๓. ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง ความว่า “เพื่อประโยชน์ในการรวบรวม ข้อเท็จจริง ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียด แห่งความเสียหายภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา” นั้น เนื่องจาก มีความจำเป็นที่ต้องกำหนดเวลาให้ชัดเจน เพราะผู้เสียหายย่อมต้องทราบความเสียหายของตนเอง จึงต้องรีบดำเนินการเข้ามาแสดงพยานหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าวต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มิเช่นนั้นผู้เสียหายอาจนำมายื่นเมื่อใดก็ได้ ซึ่งศาลอาจมีคำพิพากษา ถึงที่สุดแล้ว

๔. ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ วรรคสาม ความว่า “ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ตามมาตรานี้ต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มี ส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น” ขออธิบายว่า ในเรื่องของผู้เสียหายโดยตรง ตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีผู้เสียหายหลายแบบ มิใช่ตีความผู้เสียหาย โดยหลักละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ หรือตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา แต่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องใช้มาตรการ ทางแพ่ง ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญจึงกำหนดให้ผู้เสียหายต้องเป็นผู้ได้รับความเสียหาย

^{๒๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

โดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐาน มิใช่ความเสียหายที่ไกลเกินกว่าเหตุ จนกระทั่งผู้กระทำความผิดจะถูกยึดทรัพย์สินไม่จบสิ้น และตามมาตรา ๔๘/๑ วรรคสี่ เปิดกว้าง ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำผิดอีกก็ได้

๕. กรณีการเรียกร้องความเสียหายที่ได้รับของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน มีหลายช่องทางนั้น ขออธิบายว่า การจะเรียกร้องความเสียหายที่เกิดขึ้นของผู้เสียหายช่องทางใด ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘^{๓๐} หมายความว่า ในกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นให้ผู้เสียหายเลือกใช้ช่องทางตามกฎหมายอื่นก่อน ถ้ากฎหมายอื่นใช้ไม่ได้ผล หรือไม่สามารเทียบวยาผู้เสียหายได้ จึงมาใช้ช่องทางตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่อย่างไรก็ตาม ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๘/๑ วรรคสี่ ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำผิดตามกฎหมายอื่นอีกก็ได้

๖. กรณีของผู้รับมอบอำนาจกระทำการแทนผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน หรือกรณีสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่เสียชีวิตจะตกทอดสู่ทายาทตามร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๘/๑ วรรคสาม หรือไม่ นั้น ขออธิบายว่า ถ้าผู้เสียหายซึ่งเป็นตัวการได้มอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจซึ่งเป็นตัวแทน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๘๗^{๓๑} ตัวแทนย่อมมีอำนาจกระทำการแทนตัวการภายในขอบอำนาจของตน จึงทำให้ผู้เสียหายที่อยู่ในต่างจังหวัดห่างไกลไม่ต้องเดินทางมายื่นคำร้อง พร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยตนเอง แต่ใช้วิธีการมอบอำนาจแทนได้ และในกรณีที่ผู้เสียหายเสียชีวิตสามารถตั้งผู้จัดการมรดกให้เข้ามาจัดการเรื่องความเสียหายได้

^{๓๐} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดใด เป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการพิจารณาดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดใดตามวรรคหนึ่งลักษณะการกระทำความผิดที่สำนักงานดำเนินการจะต้องมีลักษณะที่อาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจการคลังของประเทศ หรือเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ทั้งนี้ ลักษณะการกระทำความผิดดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

^{๓๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๘๗ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๗๘๗ อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้บุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าตัวการ และตกลงจะทำการดั่งนั้น

อันความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นโดยตั้งแต่งตั้งออกชัดหรือโดยปริยายก็ย่อมได้”

๗. สำหรับการกำหนดค่าเสียหายของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับ ความเสียหายแก่ชีวิตและจิตใจ นั้น ในชั้นยกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มองว่าควรครอบคลุม ความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง จึงให้ศาลมีอำนาจวินิจฉัย ค่าเสียหายตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี ตามร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ วรรคสี่

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ
ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒) **มีการแก้ไข**

คณะกรรมการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าศาลไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวก่อนที่จะศาลจะมีคำสั่ง ให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสีย ที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ
ร่างมาตรา ๗ (เพิ่มมาตรา ๕๒/๑) **มีการแก้ไข**

คณะกรรมการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงาน อัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำ ทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สิน ที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สิน ไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากัน นั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตมหนี้ชดเชยหนี้

ตรวจมูลค่าแห่งไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวพันซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุดแล้วก็ตาม และให้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวพันซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์และให้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวพันซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุดแล้วก็ตาม ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้และนำเงินดังกล่าวไปชดเชยให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวพันซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุดแล้วก็ตาม ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามมาตราหนึ่งได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นให้สำนักงานไว้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดเชยให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้นไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป”

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปราย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑ มีเนื้อหาที่ดียึดโยงประชาชน คือ มุ่งคุ้มครองเจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน และผู้เสียหายที่ถูกกระทำให้เกิดความเสียหายเป็นหลัก มิใช่ให้นำเงินเข้าแผ่นดินเป็นหลัก โดยเมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดเชยคืนหรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑^{๓๒} หากทรัพย์สินดังกล่าวรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินและนำไปชดเชยให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้น

๒. ขอรบายว่า คำว่า “ราคาท้องตลาด” ตามร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑ วรรคสอง หมายความว่าอย่างไร เพราะราคาทรัพย์สินอาจมีมูลค่าปรับเพิ่มสูงขึ้น นับจากวันที่มีการกระทำความผิดหรือวันที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวง เช่น ที่ดินจะใช้ราคาตามที่เป็นที่พนักงานที่ดินกำหนด หรือราคาตามที่มีผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันอย่างไร

^{๓๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ในหน้าที่ ๒

คณะกรรมการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

- ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๕๒/๑ มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะเป็นการเพิ่มหลักการใหม่ให้เป็นทางเลือกแก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียให้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลก่อนที่จะมีการขายทอดตลาดในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เพื่อนำเงินมาวางตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นได้ เช่น เจ้าของบ้านที่แบ่งแยกไม่ได้ ก็นำเงินมาวาง เพื่อคุ้มครองให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ทั้งต่อเจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียและแผ่นดิน มิให้ทรัพย์สินถูกทำลาย โดยศาลจะไต่สวนราคาทรัพย์สินดังกล่าวว่ามีราคาตลาดประมาณเท่าใด แล้วนำมากำหนดเป็นจำนวนเงินที่ให้เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียนำมาวาง เพราะระยะเวลาดำเนินคดีก็จะถึงที่สุดใช้เวลาหลายปีย่อมทำให้มูลค่าของทรัพย์สินปรับเพิ่มสูงขึ้น

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ

๖. รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

https://pis.parliament.go.th/PARWeb/doc/meeting-agenda/MeetingAgendaDetailForQRCode?meetingId=XoWrSTNoGKRqMeLS_UI

Scan me

๗. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10337&mid=4396

Scan me

๘. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10338&mid=4396

Scan me

๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๒๖๑ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๕ เสียง

๔. ข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการวิสามัญได้มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติไว้ท้ายรายงานของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ดังนี้

“๑. การกำหนดกฎกระทรวงที่จะออกตามความในมาตรา ๔๘/๑ เรื่องการรวบรวมข้อเท็จจริง และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย โดยกรณีความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ควรให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์เป็นผู้ร่วมพิจารณาความเสียหายที่ผู้เสียหายควรจะได้รับชดใช้คืน

๒. ควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด พ.ศ. ๒๕๔๔ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดกรณีที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามมาตรา ๕๒/๑ โดยกำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องรับฟังความเห็นของเจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวมาประกอบการพิจารณากำหนดราคาด้วย

๓. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อเป็นการเสริมสร้างการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนพิจารณางบประมาณและกรอบอัตรากำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็วอันจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๒๖๒ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี งดออกเสียง ๒ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๓ เสียง

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p>	<p>พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลของบุคคล เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้เลขธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอไต่สวนคดีสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว</p> <p>ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรับแจ้งให้เลขธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน</p> <p>ให้เลขธิการรับดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรับแจ้งให้เลขธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขธิการ และเมื่อคณะกรรมการ</p>	<p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกวรรคหกของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>	<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>
<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>	<p>วินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเสนาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติ ตามความเห็นของพนักงานอัยการ</p> <p>เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้นัยคำร้องหรือไม่ วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลาและได้ปฏิบัติตามความเห็นของ พนักงานอัยการตามวรรคสามแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่สุด และห้ามมิให้มีการ ดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้ พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญ ซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สิน ของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ และในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืน ทรัพย์สินดังกล่าวภายในสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาด ไม่ให้นัยคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลา ให้สำนักงาน ดำเนินการนำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุนและในกรณีที่ผู้มาขอรับคืนโดยใช่ สิทธิขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ถึงแม้จะเกินกว่ากำหนดสองปี ให้สำนักงานส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืน หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนแทน หากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นห้าปี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรักษา และการจัดการทรัพย์สินหรือเงินในระหว่างที่ยังไม่มีผู้มารับคืน ให้เป็นไป ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้น และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งให้เป็นศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงานและสถานีตำรวจท้องที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อใช้สิทธิตั้งกล่าว การแจ้งนั้นให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งสุดท้ายของผู้ที่ปรากฏในหลักฐาน</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย และการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกัน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้วให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว</p>	

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืนหรือชดใช้คืน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อเท็จจริง ให้สำนักงานประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิตร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓๑ ต้องเป็นบุคคล ผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและมีส่วนร่วม ในการกระทำความผิดนั้น</p> <p>ค่าเสียหายจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัย ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี ทั้งนี้ ค่าสังศาลตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน จากผู้กระทำความผิด</p> <p>การรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหาย คำร้องและการยื่นคำร้อง และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง”</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๕๐ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า</p> <p>(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือ</p> <p>(๒) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฤษฎาสารณะ</p> <p>ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาสารณะ</p>	<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาสารณะ”</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๕๒ ในกรณีที่เกิดคดีฟ้องให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ถ้าศาลทำการไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้รับประโยชน์โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้</p> <p>เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้าของสัมพันธกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นผลประโยชน์ที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๒ ในกรณีที่เกิดคดีฟ้องให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด ถ้าศาลไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้</p> <p>เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้าของสัมพันธอย่างใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ททรัพย์ที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือขอคืน หรือขอใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด จนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหาย หรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือขอคืนหรือขอใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน และนำไปขอคืนให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้น ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์อื่นนั้น ถ้าศาลได้เห็นว่า กรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ หากไม่สามารถคืนทรัพย์สิน หรือคุ้มครองสิทธิได้ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี</p>	<p>ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยค่านึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นให้สำนักงานไ้ส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ให้ศาลสั่งตกการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้นไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป”</p> <p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้น ถ้าศาลได้สวนแล้วเห็นว่า กรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินหรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี”</p>

<p>พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>คำร้องตามวรรคหนึ่งจะด้อยกว่าในหนึ่งปีนับแต่คำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินถึงที่สุด และผู้ร้องต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าไม่สามารถยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๕๐ ได้ เพราะไม่ทราบถึงประกาศหรือหนังสือแจ้งของเลขาธิการหรือมีเหตุขัดข้องอันสมควรประการอื่น</p> <p>ก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตราหนึ่ง ให้ศาลแจ้งให้เลขาธิการทราบถึงคำร้องดังกล่าว และให้โอกาสพนักงานอัยการเข้ามาโต้แย้งคำร้องนั้นได้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี</p>	<p>.....</p>

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้ดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวมทั้งได้วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมถึงเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน โดยสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

๑. กระบวนการและขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงาน ปปง. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น^๑ ได้ดังนี้

จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

(๑) การรับฟังความคิดเห็นก่อนส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

๑) การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เว็บไซต์ของสำนักงาน ปปง. www.amlo.go.th จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

* เรียบเรียงโดย นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

^๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔,” น.๑-๓๒, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%AD%EB8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%AD%EB8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1).

๑.๑) ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ รวมระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๕๒ วัน

๑.๒) ครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ รวมระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๖ วัน

๒) การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยสำนักงาน ปปง. เพื่อรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จากผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนราชการ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน และประชาชนทั่วไป เพื่อประกอบการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จำนวน ๗ ครั้ง ดังนี้

๒.๑) ครั้งที่ ๑ รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง. โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. จำนวน ๑๐๐ คน

๒.๒) ครั้งที่ ๒ รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเทล ประตูน้ำ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนจากหน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๐ คน

๒.๓) ครั้งที่ ๓ รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเทล ประตูน้ำ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน จำนวน ๒๕๐ คน

๒.๔) ครั้งที่ ๔ รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแมนดาริน แมนเนจ บาย เซ็นเตอร์พ้อยท์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐๐ คน

๒.๕) ครั้งที่ ๕ การประชุมคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมาย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๓ เมื่อวันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง.

๒.๖) ครั้งที่ ๖ การประชุมคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมาย ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ เมื่อวันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง.

๒.๗) ครั้งที่ ๗ การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง.

(๒) การรับฟังความคิดเห็นหลังผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการ กฤษฎีกา

การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เว็บไซต์ของสำนักงาน ปปง. www.amlo.go.th จำนวน ๑ ครั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓ รวมระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๗ วัน

๒. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.^๒ มีดังนี้

- ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เชิงบวก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย และการกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยให้แก่ผู้ประกอบการและนักลงทุนทั้งในและนอกประเทศ ส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก ผู้เสียหาย ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ประกอบการ และนักลงทุน

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

^๒ เรื่องเดียวกัน. น.๑-๑๓.

- ผลกระทบต่อสังคม

เชิงบวก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถนำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปชดเชยคืนให้แก่ผู้เสียหายได้ ย่อมส่งเสริมหรือสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค กรมบังคับคดี ให้ขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ส่งผลให้เกิดความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

- ผลกระทบต่อประชาชนและภาคเอกชน

เชิงบวก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย และการกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ย่อมเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนและภาคเอกชนว่าสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย และทรัพย์สินของตนย่อมได้รับความคุ้มครองโดยรัฐอย่างเป็นธรรม และการดำเนินการของรัฐดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิของตนเพียงเท่าที่จำเป็น ทำให้ประชาชนและภาคเอกชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และพร้อมให้ความร่วมมือกับรัฐในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย อันจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเข้มแข็ง สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างแท้จริง

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก ประชาชน และภาคเอกชน

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

- ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

เชิงบวก ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก ไม่มี

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

- ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

เชิงบวก ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก ไม่มี

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

๓. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
ต่อประชาชน^๓

สำนักงาน ปปง. ได้มีการเปิดเผยรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นรวมทั้งได้
เปิดเผยการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ผ่านทางเว็บไซต์ของ
สำนักงาน ปปง. [https://drive.google.com/drive/folders/100lJl7XzLX57ePUfOO-zhz-Gh9ZdZJ?
usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/100lJl7XzLX57ePUfOO-zhz-Gh9ZdZJ?usp=sharing)

๔. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

สำนักงาน ปปง. ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา
จัดทำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว

๕. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เห็นว่า ได้มีการดำเนินการให้เป็นไป
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว

^๓ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๓๒.

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต

ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้ดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ^๑ ดังนี้

(๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ในหัวข้อตัวชี้วัดที่ ๒.๒ “ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ” และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในหัวข้อที่ ๔.๗ “กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น”

(๒) สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีเป้าหมาย คือ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา หรือจำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน และประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงาน

^๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔,” น.๑, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0B8%9F%E0%B8%AD%EB%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0B8%9F%E0%B8%AD%EB%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1).

ยุติธรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม ที่มีเป้าหมาย คือ ความเป็นธรรมในสังคม เพิ่มขึ้นจากการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดหลักการ “ให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษาให้ได้รับ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีบุริมสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะริบในคดีฟอกเงิน”

นอกจากนี้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ด้านการปราบปราม (๒) ที่มีเป้าหมาย คือ ปรับปรุง ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ไต่สวน ชี้มูล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด เป็นธรรม เสมอภาค โดยเฉพาะมีการจัดทำและบูรณาการ ฐานข้อมูลคดีทุจริต ตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศ และต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม

ด้านเศรษฐกิจ^๒

การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียและการกำหนดกระบวนการ บังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย และผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยให้แก่ผู้ประกอบการและนักลงทุนทั้งในและนอกประเทศ ส่งผลให้ เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ

ด้านสังคม^๓

การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถนำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ไปชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายได้ ย่อมส่งเสริมหรือสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ และอำนาจในการช่วยเหลือเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค กรมบังคับคดี ให้ขับเคลื่อน ภารกิจตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มี ต่อกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ส่งผลให้เกิดความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

^๒ เรื่องเดียวกัน, น. ๑๑ - ๑๒.

^๓ อ้างอิงแล้วในเชิงอรรถที่ ๑, น. ๑๒.

ผลกระทบต่อประชาชนและภาคเอกชน

การตราพระราชบัญญัตินี้ จะส่งผลทำให้ประชาชนที่เป็นผู้เสียหายในความผิดมูลฐานมีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทุกประเภทความเสียหาย และไม่จำกัดเฉพาะความเสียหายในทางทรัพย์สิน และจะส่งผลทำให้ประชาชนที่เป็น “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยสุจริต ได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนเอง

นอกจากนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย และการกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ย่อมเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนและภาคเอกชนว่าสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย และทรัพย์สินของตนย่อมได้รับความคุ้มครองโดยรัฐอย่างเป็นธรรม และการดำเนินการของรัฐต่อเรื่องดังกล่าวย่อมทำให้ประชาชนและภาคเอกชนเกิดความเชื่อมั่นและพร้อมให้ความร่วมมือกับรัฐในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย อันจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเข้มแข็ง สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างแท้จริง

**บทวิเคราะห์ ข้อพิจารณา และข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Briefs)
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.**

นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล
วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

๑. บทนำ

บทวิเคราะห์ ข้อพิจารณา และข้อเสนอเชิงนโยบายนี้ สืบเคราะห์มาจากการสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการจากผู้แทนหน่วยงานเจ้าของเรื่อง ในฐานะผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ทั้งนี้ ผู้สัมภาษณ์ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์จากนายพงศ์ธร ทองด้วง ผู้อำนวยการส่วนนิติการ กองกฎหมาย และนายนราวิทย์ ศักดิ์เพชร นิติกรชำนาญการ ในฐานะผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเป็นการสัมภาษณ์ออนไลน์ ผ่านระบบ Webex เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

การจัดทำบทวิเคราะห์ ข้อพิจารณา และข้อเสนอเชิงนโยบายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา และวิเคราะห์ทางเลือกในประเด็นข้อพิจารณาแต่ละข้อ โดยมีหลักคิดพื้นฐานที่ว่า การฟอกเงินเป็นปัญหาที่นานาประเทศให้ความสำคัญและมีความร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในระดับสากล สำหรับประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^๑ ซึ่งมีผลบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน

๒. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามมาตรา ๓^๒ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

(๑) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

^๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒,” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕; <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=609499&ext=pdf>.

^๒ เรื่องเดียวกัน น.๑-๔.

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป พาไป หรือรับไว้เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่ออนาจาร หรือโดยทุจริต ชื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กหรือผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากนั้น หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกั๊ยมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(๔) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(๕) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๖) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา

(๗) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(๘) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(๙) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยมีวงเงินในการทำความผิดรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นการจัดให้มีการเล่นการพนันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

(๑๑) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ชื่อ รับจำนำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตั๋วตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอมหรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๔) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

(๑๕) ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติหรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๖) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

(๑๗) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะกรณีเพื่อเรียกหรือรับผลประโยชน์หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๘) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกงหรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

(๑๙) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

(๒๐) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมที่มีผลกระทบต่อราคาการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าหรือเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายในตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(๒๑) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน เฉพาะที่เป็นการค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เฉพาะที่เป็นการค้ายุทธภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้าย การรบ หรือการสงคราม

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ ความผิดมูลฐาน

ยาเสพติด

ค่านิยม

ฉ้อโกงประชาชน

ยักยอก/ฉ้อโกง
สถาบันการเงิน

ทุจริตต่อตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ

กรรโชก/รีดเอาทรัพย์สิน
โดยอ้างอำนาจอั้งยี่

ลักลอบ
หนีศุลกากร

ก่อการร้าย

การพนัน
วงเงินเกิน ๕ ล้านบาท
/พนันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เป็นสมาชิกอั้งยี่

รับของโจร

ปลอม/แปลงเงินตรา

ละเมิดทรัพย์สิน
ทางปัญญา

ปลอมเอกสารสิทธิ

การแสวงหาประโยชน์
จากทรัพยากรธรรมชาติ
โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ประทุษร้ายต่อชีวิต
/ร่างกายสาหัส
เพื่อให้ได้ประโยชน์
ซึ่งทรัพย์สิน

หน่วงเหนี่ยวหรือ
กักขังผู้อื่น เพื่อเรียก
/รับผลประโยชน์

ลัก/กรรโชก/รีด/ชิง/
ปล้นทรัพย์สิน/ฉ้อโกง/
ยักยอก เป็นปกติธุระ

โจรสลัด

ซื้อขายหลักทรัพย์
ไม่เป็นธรรม

ค้าอาวุธ เพื่อก่อการร้าย
/สงคราม

จากความผิดมูลฐานที่มีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ แม้ว่าปรากฏความผิดมูลฐาน จำนวน ๒๑ ความผิดมูลฐาน ซึ่งล้วนเป็นการกระทำความผิดทางอาญาที่ยากแก่การปราบปราม เพราะยังคงเป็นปัญหาที่เพิ่มความรุนแรงและมีการประกอบอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จำนวนความผิดมูลฐานดังกล่าวแม้จะมีการระบุไว้เป็นจำนวนมาก แต่ยังคงมีไม่เพียงพอต่อการบังคับใช้ เพราะไม่อาจรับประกันได้ว่า ความผิดมูลฐานดังกล่าวนั้น จะครอบคลุมและเพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในอนาคตเพียงใด เพราะอาชญากรจะพัฒนาและคิดค้นรูปแบบการกระทำความผิดในรูปแบบใหม่เพื่อดำเนินการเสมอ ทำให้ต้องมีการกำหนดมาตรการใหม่ ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งการที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^๓ ไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

๓. การวิเคราะห์ประเด็นข้อพิจารณาและข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากประเด็นข้อพิจารณาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าว จึงได้จัดทำประเด็นการวิเคราะห์ ข้อพิจารณา และข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีการวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อสังเกต รวมทั้งข้อพิจารณาและข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

^๓ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑, น.๑.

๓.๑ ข้อพิจารณาเรื่องแรก : เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน
บหวิเคราะห์

สถิติความผิดคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มีดังนี้

**ตารางแสดงคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒
ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔**

ประเภทความผิด	รับแจ้ง	จับกุม		
	คดี	คดี	คน	ร้อยละ
ฐานความผิดพิเศษ				
ความผิด คดีอาญาตาม พระราชบัญญัติ ป้องกัน และปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๔๗	๑๑๒	๒๙๐	๗๖.๑๙

จากตารางแสดงคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ปรากฏการจับกุมได้ จำนวนร้อยละ ๗๖.๑๙ ทั้งนี้ แม้ตามสถิติดังกล่าวปรากฏจำนวนคนที่ถูกจับกุมมีมากกว่าจำนวนคดี แสดงว่าในแต่ละคดี มีผู้กระทำความผิดจำนวนมากกว่า ๑ คน กรณีจึงแสดงให้เห็นว่า แม้การกระทำความผิดอาญา จะมีบทลงโทษเด็ดขาด แต่ก็ยังไม่สามารถยับยั้งและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในอนาคต ประกอบกับการเยียวยาผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายปัจจุบันดำเนินการได้เฉพาะความเสียหายในทางทรัพย์สินเท่านั้น

“ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, “สถิติฐานความผิดคดีอาญา (คดี ๔ กลุ่ม) หน่วยงาน ทั่วประเทศ,” ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕, <http://www.crimespolice.com/portal/wp-content/uploads/2021/11/2564-%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%9C%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B5-4-%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%A1.pdf>.

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙
วรรคหก^๔ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ๑๑๑ ๑๑๑

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการ
ขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืน
หรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกัน
และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการ
ให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว

๑๑๑ ๑๑๑”

ดังนั้น ในทางปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ง.)
จึงขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืน
หรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้เฉพาะความเสียหาย
ต่อทรัพย์สินเท่านั้น ทำให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับ ความเสียหายประเภทอื่น
ที่ไม่ใช่ความเสียหายต่อทรัพย์สินไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิหรือเยียวยาความเสียหาย เช่น ผู้เสียหาย
ในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งอาจถูกบังคับใช้แรงงาน หรือถูกบังคับให้มีการค้าประเวณี
เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง แต่สำนักงาน ป.ง.
ไม่อาจขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจากทรัพย์สิน
ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายตามสิทธิของผู้เสียหายและการเยียวยา
ความเสียหายของผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมมีความแตกต่างกัน อีกทั้งปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์
เป็นประเด็นที่องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา
ได้เผยแพร่รายงานการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIP Report) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒
ที่จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับ ๒ และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มมาตรการที่จะช่วยให้เหยื่อในการค้ามนุษย์
ได้รับการชดใช้ความเสียหายจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยหากประเทศไทยยังไม่มีการแก้ไข
ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวก็อาจเป็นปัจจัยให้ประเทศสหรัฐอเมริกาลดระดับประเทศไทยลงอีก
ในการประเมินผลปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทย
ไปยังประเทศต่าง ๆ เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศคู่แข่งทางการค้าของประเทศไทย
จะนำประเด็นของ TIP Report มาเป็นประเด็นกีดกันทางการค้าของประเทศไทยได้^๖

^๔ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๒๖-๒๗.

^๖ นายพงศ์ธร ทองดั่ง ผู้อำนวยการส่วนนิติการ กองกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,
“บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.”,
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

นอกจากนี้ บทบัญญัติ มาตรา ๔๙ วรรคหก ดังกล่าว คงกำหนดไว้เพียงหลักการ ให้เลขาธิการ ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งนำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมถึงกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจนเพียงพอที่จะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ในการพิจารณารวบรวมข้อเท็จจริง กำหนดค่าเสียหาย เก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินเพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย ส่งผลให้เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

จึงกล่าวได้ว่า ที่ผ่านมาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความสำคัญต่อการเยียวยาผู้เสียหาย หากแต่ยังไม่ครอบคลุมถึงผู้เสียหายทุกประเภท และยังมี การกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการที่ไม่ชัดเจนเพียงพอ ทั้งนี้ ตามระเบียบ คณะกรรมการธุรกรรม ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙^๙ ข้อ ๓ ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้ได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่อาจดำเนินการเพื่อขอคืนทรัพย์สินหรือชดใช้คืนความเสียหายดังกล่าวได้ตามกฎหมายอื่น หรือดำเนินการตามกฎหมายอื่นแล้วแต่ไม่เป็นผล

ฯลฯ

ฯลฯ”

นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาว่า หากเกิดกรณีผู้เสียหายจากการกระทำความผิดมูลฐาน มีส่วนรับรู้กับการกระทำความผิดด้วย บุคคลดังกล่าวนี้สมควรที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายหรือไม่เพียงใด ซึ่งอาจสร้างปัญหาในทางปฏิบัติและเกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้เสียหายที่ได้รับการเยียวยาอย่างแท้จริง ส่งผลให้บุคคลที่ไม่ควรได้รับการเยียวยาได้รับการเยียวยา และทำให้บุคคลที่สมควรได้รับการเยียวยาไม่ได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม

^๙ ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๖๒ ง (๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙): ๙. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/E/062/9.PDF>.

จากเหตุผลดังกล่าวทั้งหมด จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

- ข้อเสนอเชิงนโยบาย : การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ควรให้ความคุ้มครองสิทธิหรือการเยียวยาความเสียหายประเภทอื่น นอกเหนือจากความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงด้วย

ข้อดี

๑. เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เนื่องด้วยสิทธิของผู้เสียหาย ถือว่าเป็นสิทธิพื้นฐานที่ต้องมีการคุ้มครอง เพราะผู้เสียหายเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมหรือการกระทำความผิดซึ่งไม่ได้เกิดจากความผิดของตนเอง ย่อมสมควรที่จะต้องได้รับการคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น อันถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในฐานะเป็นสิทธิพลเมือง ดังนั้น กรณีจึงสมควรขยายความคุ้มครองสิทธิในชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงของผู้เสียหายที่เป็นผู้บริสุทธิ์และตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม

๒. เพื่อเป็นการให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายในชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง และเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ (๒)^๔ ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

ฯลฯ

ฯลฯ”

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป พาไป หรือรับไว้เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นหรือความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่ออนาจาร หรือโดยทุจริต ชื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กหรือผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากนั้น หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

ฯลฯ

ฯลฯ”

^๔ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๑-๒.

ดังนั้น จึงเป็นการให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเหยื่อในการค้ามนุษย์ ให้ได้รับการชดใช้ความเสียหายจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

๓. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทสำคัญช่วยเหลือเหยื่อ ความเสียหายที่เกิดขึ้น

๔. เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศ ดังนี้

(๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ^๙ ด้านความมั่นคง ในหัวข้อตัวชี้วัดที่ ๓.๒ “ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ” และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐในหัวข้อที่ ๔.๗ “กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น”

(๒) สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)^{๑๐} ด้านกระบวนการยุติธรรม ทำให้มีการพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยมีเป้าหมาย คือ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา จำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน

อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายคือ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความเป็นธรรม เสมอภาคมากขึ้น อีกทั้งในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดหลักการโดยสังเขป^{๑๑} “ให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษา ให้ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีบุริมสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะริบในคดีฟอกเงิน” กล่าวคือ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดก่อนนำส่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

^๙ ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก (๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑): ๑๒ , ๖๙. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF.

^{๑๐} ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔): ๗๗, ๒๗๑. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/044/T_0001.PDF.

^{๑๑} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖, น.๑๑.

ทั้งนี้ โดยร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)^{๑๒} มาตรา ๓ ยกเลิกมาตรา ๔๙ วรรคหก และมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ ได้แก่แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานดังกล่าวแล้ว ดังนี้

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกวรรคหกของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐานให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปค้ำหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย และเมื่อศาลมีคำสั่งให้ค้ำหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อามัย หรือชื่อเสียงให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย

การรวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปค้ำหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

^{๑๒} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔,” สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1).

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร^{๓๓} ได้แก้ไขความในร่างมาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ดังนี้

“มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐานให้เลขาธิการสรรพวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดเชยคืนให้แก่ผู้เสียหายไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืนหรือชดเชยคืน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดเชยทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อเท็จจริง ให้สำนักงานประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อามัย หรือชื่อเสียงให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย

ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามมาตรา^{๓๓}ต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น

ค่าเสียหายจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี ทั้งนี้ คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิด

การรวบรวมข้อเท็จจริง สรรพสัตว์หนตศตเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหาย คำร้องและการยื่นคำร้อง และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดเชยคืนหรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

^{๓๓} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร,” สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕,” น.๒, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕, https://pis.parliament.go.th/PARFileDownloadProxy/download?s=dyYoWhln5pjpPTNzBrYgl9WqVOhQddLqSH5xZgN_YHljBxOBKcjb77izid_5CzS_M9Tcwt3pTzFLpQUtQ045X72j5UHoizwx6H4dTMYCNSNSLStcOpT6nX25a9v_dMcBB9TXWRbf1L7kQXBDxi8mEdS1xXe2k-iw==&ref=1513602&n=1.

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ^{๑๔} และได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว^{๑๕}

ข้อสังเกต

แม้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะมีการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน โดยการเยียวยาความเสียหายประเภทอื่น นอกเหนือจากความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ ออนามัย หรือชื่อเสียง ดังกล่าวแล้ว แต่มีข้อสังเกตดังนี้

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง การเก็บรักษา และการจัดการทรัพย์สินตามร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๙/๑ ให้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปง. ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม รวมทั้งจะต้องดำเนินการปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์เสมอ

๒. การกำหนดให้ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายในชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อามัย หรือชื่อเสียง ได้รับการชดเชยคืนทรัพย์สินหรือค่าเสียหาย จะส่งผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงาน ปง. มีภารกิจเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดด้านอัตรากำลังบุคลากร จึงสมควรที่จะต้องเตรียมความพร้อมในประเด็นนี้ด้วย

๓. คดีค้ำมนุษย์เป็นคดีที่สำคัญ แต่ในทางปฏิบัติการบังคับคดีใช้ระยะเวลาอันยาวนาน อาจทำให้ผู้เสียหายไม่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดี ประกอบกับผู้กระทำความผิดสามารถยกย้ายหรือโอนทรัพย์สินไปในระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาลได้

^{๑๔} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕,” สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕, https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10338&mid=4396.

^{๑๕} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕,” สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕, https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10337&mid=4396.

**๓.๒ ข้อพิจารณาเรื่องที่สอง : เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของ “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน”
บทวิเคราะห์**

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒^{๑๖} มาตรา ๕๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๐ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฏลสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า ตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฏลสาธารณะ”

จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดจึงมีเฉพาะ “เจ้าของ” “ผู้รับโอน” และ “ผู้รับประโยชน์” ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น ซึ่งกรณีของผู้รับประโยชน์นั้น แนวคำวินิจฉัยของศาลจะหมายถึงผู้มีทรัพย์สินสิทธิในทรัพย์สิน เช่น ผู้รับจ้าง โดยไม่หมายความรวมถึงผู้มีบุคคลสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินด้วย แต่อย่างไรก็ดี ส่งผลให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินสืบเนื่องจากนิติกรรมหรือสัญญา ไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอรับการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวได้

กรณีตัวอย่าง^{๑๗} ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๑๘/๒๕๖๑ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดหรือคอนโดมิเนียมซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดีทุจริตโครงการรับจำนำข้าว ไม่ใช่ “ผู้เสียหาย” ในความผิดมูลฐาน ตามมาตรา ๔๙ วรรคหก และไม่ใช่ “เจ้าของ” หรือ “ผู้รับโอน” หรือ “ผู้รับประโยชน์” ในทรัพย์สิน ตามมาตรา ๕๐ จึงไม่มีสิทธิได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนจากทรัพย์สินดังกล่าว

^{๑๖} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น. ๒๗.

^{๑๗} สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, ข้อมูลให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

คดีนี้สืบเนื่องจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้อ่านคำพิพากษา ในคดีทุจริตฮั้วประมูลการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ หรือ G to G เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยให้จำคุกนาย ป. จำเลยที่ ๑๔ จำนวน ๔ กระทง รวมโทษจำคุก จำนวน ๔๘ ปี ในความผิดฐานสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำความผิดฮั้วประมูล ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๑^{๙๙} ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงสี่แสนบาท”

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^{๑๐๐} มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๘ ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น ไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ”

ซึ่งจากการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินในรายชื่อดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริงว่า ห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมของกลุ่มบริษัท สยามอินดิโก้ จำกัด บริษัท สิริาลัย จำกัด (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด) จำนวน ๕ โครงการ มีหลักฐานเชื่อได้ว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด สำนักงาน ปปง. จึงได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ ดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าว และในเวลาต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง ให้ห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง^{๑๐๐} ซึ่งบัญญัติ ไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่า ทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ พิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ”

^{๙๙} สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “ประมวลกฎหมายอาญา,” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, น.๔๔, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=443287&ext=pdf>.

^{๑๐๐} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๒๕-๒๖.

^{๑๐๐} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๒๖.

อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นสำนักงาน ปปง. ได้พิจารณาว่า กลุ่มผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับบริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด และได้ชำระเงินมัดจำกับเงินค่างวดให้แก่บริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ฯ มีฐานะเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิได้รับการคืนหรือชดใช้คืนความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๙ วรรคหก จึงได้ดำเนินการให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. เพื่อขอรับการคุ้มครองสิทธิ และได้มีการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ผู้เสียหาย แต่พนักงานอัยการเห็นว่าผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายนั้น ไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน จึงยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น และได้แจ้งสำนักงาน ปปง. ให้พิจารณาแก้ไขข้อไม่สมบูรณ์ในประเด็นนี้ ซึ่งสำนักงาน ปปง. ก็ยังคงยืนยันความเห็นเช่นเดิม จนนำไปสู่การเสนอเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.) วินิจฉัยชี้ขาดว่าจะต้องคุ้มครองสิทธิให้ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมในฐานะเป็นผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙ วรรคหก หรือไม่ ตามนัยมาตรา ๔๙ วรรคสองและวรรคสาม

ในระหว่างรอการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ปปง. ได้มีผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมบางรายยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อคัดค้านการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินจนเรื่องขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ และได้มีคำพิพากษาว่า “ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย” ห้องชุดข้างต้นนี้ ไม่ใช่ “ผู้เสียหาย” ในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๔๙ วรรคหก โดยผู้เสียหายในกรณีนี้คือ รัฐ และ “ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย” ก็ไม่ใช่ “เจ้าของ” หรือ “ผู้รับโอน” หรือ “ผู้รับประโยชน์” ในห้องชุดหรือเงินค่างวดตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง โดยกรรมสิทธิ์ในห้องชุดและเงินดังกล่าวเป็นของบริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด ทำให้ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดจากบริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด ไม่อาจเข้ามาในคดีเพื่อขอรับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ และได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ต่อมาคณะกรรมการ ปปง. ก็วินิจฉัยเช่นเดียวกับศาลอุทธรณ์ว่า ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดนั้น ไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เนื่องจากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานกรณีนี้คือ รัฐ เท่านั้น

ข้อเสนอเชิงนโยบาย : ควรแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงสิทธิในทรัพย์สินของ “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” ด้วย

ข้อดี

๑. การขยายการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินดังกล่าว จากเดิมที่คุ้มครองสิทธิของ “ผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน” เป็นคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” นั้น จะมีความหมายอย่างกว้าง โดยหมายถึงบุคคลใดก็ตามที่มีไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่เป็นบุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะซึ่งจะทำให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้อง

และเป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation) ตามข้อแนะนำที่ ๔ ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (The FATF Recommendations)^{๒๑} ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อแนะนำที่ ๔. การริบทรัพย์และมาตรการชั่วคราว กำหนดไว้ว่า

แต่ละประเทศควรใช้มาตรการที่คล้ายคลึงกับมาตรการทั้งหลายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา อนุสัญญาพาเลโอโม และอนุสัญญาว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมถึงมาตรการทางนิติบัญญัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของตนสามารถอายัดหรือยึดและริบสิ่งต่อไปนี้ได้ โดยไม่ทำให้สิทธิโดยสุจริตของบุคคลที่สามเสียหาย คือ (a) ทรัพย์สินที่ได้มาจาก ML (Money laundering คือ การฟอกเงิน) (b) รายได้จาก ML หรือความผิดมูลฐานหรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้หรือมีเจตนาจะใช้ใน ML หรือความผิดมูลฐาน (c) ทรัพย์สินที่ได้หรือที่ใช้ หรือมีเจตนาจะใช้ หรือจัดสรรเพื่อใช้ใน TF (Terrorist financing คือ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) หรือการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือองค์กรก่อการร้าย หรือ (d) ทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน

มาตรการเช่นว่าควรรวมถึงอำนาจที่จะ (a) ระบุ ติดตามร่องรอย และประเมินทรัพย์สินที่ตกอยู่ในข่ายจะถูกริบ (b) ใช้มาตรการชั่วคราว เช่น ยึดและอายัด เพื่อป้องกันการซื้อขาย การโอน หรือการจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวออกไป (c) ดำเนินการป้องกันหรือยกเลิกการกระทำที่จะเป็นอุปสรรคในอันที่จะยึด หรืออายัด หรือกอบกู้ทรัพย์สินที่ตกอยู่ในข่ายจะถูกริบนั้นกลับคืนมา และ (d) มาตรการสืบสวนสอบสวนที่เหมาะสม

แต่ละประเทศควรพิจารณาใช้มาตรการที่อนุญาตให้ริบรายได้หรือเครื่องมือต่าง ๆ โดยไม่ต้องกำหนดให้มีคำพิพากษาว่ามีความผิดทางอาญาก่อน (คือเป็นการริบทางแพ่ง) หรือใช้มาตรการที่กำหนดให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่าทรัพย์สินที่จะถูกริบนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย トラบเท่าที่ข้อกำหนดดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายภายในประเทศ”

๒. เพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม และบุคคลที่มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะให้ได้รับความคุ้มครอง ทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมต่อไป

^{๒๑} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๒, น. ๙.

ทั้งนี้ ตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)^{๒๒} มาตรา ๕ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง) มาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒) มาตรา ๗ (เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๒/๑) และมาตรา ๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓) วรรคหนึ่ง ได้แก้ไขคำว่า “ผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน” เป็นคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” ดังนี้

“มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาธิธรรมะ”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าศาลไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่าเมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของ

^{๒๒} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๒. น.๒-๓.

หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงานไว้แทน ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้น ถ้าศาลไต่สวนแล้วเห็นว่ากรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้นหรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี”

ต่อมา คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สมาชิกผู้แทนราษฎร^{๒๓} ได้แก้ไขความในร่างมาตรา ๖ และมาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ดังนี้

“มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าศาลไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสองแล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสองเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”

“มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

““มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับ

^{๒๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๓. น.๓.

ทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยก จะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืน หรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/ ๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาด และให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าว**เศษเงินของแผ่นดินตามมูลค่าแห่งไปคืนให้แก่เจ้าของ หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อคดีคดีความผิด เว้นแต่คดีนี้ที่เสียของหรือผู้มีส่วนได้เสีย ในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนคดีคดีความผิดคดีและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้อคดีคดีความผิดให้ส่วนตนไว้แทน** **คือให้ศาลสั่งคดีคดีความผิดคดีและสั่งให้นำเงิน ดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อคดีคดีความผิดคดีรวมเข้ากันนั้น** ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม”

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งได้ยื่นคำร้องต่อศาล ก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นให้สำนักงานไว้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ก็ให้ศาลสั่งคดี การขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดิน แทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้นไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป”

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ วิสามัญ^{๒๔} สำหรับร่างมาตรา ๕ และร่างมาตรา ๘ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ เดิมที่คณะกรรมการวิสามัญฯ ไม่ได้มีการแก้ไข จากนั้นที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วย กับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว^{๒๕}

ข้อสังเกต

อย่างไรก็ตาม แม้การใช้คำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” ในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จะส่งผลทำให้มีผู้ได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเป็นธรรมและกว้างขวางมากขึ้นดังกล่าวข้างต้น แล้วก็ตาม แต่คำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” ในที่นี้ไม่หมายความรวมถึง “เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา” ซึ่งจะดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้เงิน เนื่องจากไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ในทรัพย์สินมาตั้งแต่ต้น และหากกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดังกล่าวได้รับการคุ้มครองด้วย

^{๒๔} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๔, น.๗-๙.

^{๒๕} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๕, น.๓.

ยอมส่งผลให้ผู้กระทำความผิดนำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปชำระหนี้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ไม่ประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด เพื่อตัดแรงจูงใจของอาชญากรและให้มาตรการทางกฎหมายสามารถตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมได้^{๒๖}

๓.๓ ข้อพิจารณาเรื่องที่สาม : เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการบังคับคดีในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

บทวิเคราะห์

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการจัดการทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เช่น ผู้กระทำความผิดนำเงินซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปปลูกสร้างบ้านบนที่ดินที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เช่น เป็นที่ดินที่ได้รับมรดก และต่อมาเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้บ้านดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินหรือให้นำไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายแล้ว สำนักงาน ป.ป.ง. ย่อมดำเนินการบังคับคดีได้เฉพาะตัวบ้านที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเท่านั้น โดยการรื้อถอนบ้านดังกล่าวออกไป แต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับคดีรวมไปถึงที่ดินได้ ส่งผลทำให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเสื่อมค่าลงเป็นอย่างมาก จึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและผู้เสียหาย

ทั้งนี้ ตารางแสดงสถิติการบังคับคดีแพ่ง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔^{๒๗} มีข้อมูลสถิติ ดังนี้

ประเภท สำนวน	เกิดใหม่		เสร็จ	
	จำนวน (เรื่อง)	ทุนทรัพย์ (บาท)	จำนวน (เรื่อง)	ทุนทรัพย์ (บาท)
๑. สำนวน ยึดทรัพย์สิน	๓๐,๑๓๙	๓๙,๑๐๖,๐๑๙,๐๗๘.๒๐	๒๘,๕๘๘	๕๖,๐๕๔,๓๑๖,๕๐๑.๑๖
๒. สำนวน อายัดทรัพย์สิน	๓๔,๓๓๑	๗,๘๘๑,๒๗๙,๖๑๑.๐๕	๒๕,๘๘๔	๕,๑๕๘,๑๑๖,๘๘๖.๑๖
๓. สำนวนขับไล่ รื้อถอน กักเรือ	๑,๓๑๓	-	๙๗๓	-

^{๒๖} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖, น.๗.

^{๒๗} กรมบังคับคดี, “สถิติการบังคับคดีแพ่ง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔,” กรมบังคับคดี, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕, <https://www.led.go.th/Policy/pdf/scan-21-1-2565-1.pdf>.

ประเภท สำนวน	เกิดใหม่		เสร็จ	
	จำนวน (เรื่อง)	ทุนทรัพย์ (บาท)	จำนวน (เรื่อง)	ทุนทรัพย์ (บาท)
๔. สำนวน ขายทอดตลาด	๒๒,๕๔๕	๕๒,๖๐๙,๘๙๒,๐๐๓.๓๗	๒๓,๘๕๔	๕๓,๒๗๐,๖๙๑,๕๕๘.๐๐
๕. สำนวนส่งคืน หรือส่งมอบ ทรัพย์เฉพาะสิ่ง	๑	-	๐	-
รวม	๘๘,๓๒๙	๙๙,๕๙๗,๑๙๐,๖๙๒.๖๒	๗๙,๒๙๙	๑๑๓,๔๘๓,๑๒๔,๙๕๕.๓๒

จากตารางแสดงสถิติการบังคับคดีแพ่ง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นใหม่ และเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ต้องมีการบังคับคดีเป็นจำนวนมาก

ข้อเสนอเชิงนโยบาย: ควรกำหนดวิธีการบังคับคดีในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดซึ่งรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สิน เกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า

ข้อดี

๑. เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่มีลักษณะ ดังกล่าว โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้น ออกขายทอดตลาดทั้งหมด และนำเงินในสัดส่วนของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดส่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือนำไปชดใช้ ให้ผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี แต่หากเจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาล ก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้สำนักงาน ป.ป.ง. ไว้แทน ก็ให้อำนาจศาลที่จะสั่งการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนได้ เช่น กรณีของบ้านที่ปลูกบนที่ดิน เมื่อศาลเห็นว่า บ้านที่ปลูกสร้างเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ศาลก็จะมีอำนาจสั่งให้ขายทอดตลาด ได้ทั้งบ้านและที่ดิน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของที่ดินที่ไม่ต้องการให้ทรัพย์สินของตน ถูกขายทอดตลาด ก็สามารถนำเงินตามมูลค่าของบ้านที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด มาให้ไว้แทนได้

๒. การกำหนดวิธีบังคับคดีในทรัพย์สินที่มีลักษณะดังกล่าวสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation) ตามข้อแนะนำที่ ๓๘ ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (The FATF Recommendations)^{๒๘} ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อแนะนำที่ ๓๘. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา : การอายัดและการริบ^{๒๙}

แต่ละประเทศควรดำเนินการให้มั่นใจว่าประเทศของตนมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้ทันทีอย่างมีประสิทธิภาพในการตอบสนองคำร้องขอจากต่างประเทศที่ร้องขอให้ระบุ อายัด ยึด และริบทรัพย์สินที่ได้จาก ML ตลอดจนทรัพย์สินที่ได้จาก ML และจากข้อมูลฐานรวมทั้ง TF ตราสารที่ใช้หรือตั้งใจจะนำมาใช้ในการกระทำความผิดเหล่านี้ **หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน** อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ควรจะรวมถึงความสามารถในการตอบสนองต่อคำร้องขอที่ส่งมาโดยอาศัยกระบวนการนิติเพื่อริบทรัพย์สินทางแพ่ง และมาตรการชั่วคราวที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เว้นเสียแต่ว่าการกระทำดังกล่าวนี้จะไม่สอดคล้องกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายภายในประเทศของตน แต่ละประเทศควรมีกฎที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าว ตลอดจนตราสารหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน และการจัดการตกลงกันให้มีการประสานงานด้านการพิจารณาคดีเพื่อการยึดและริบทรัพย์สิน ซึ่งควรรวมถึงการประสานงานเพื่อการแบ่งปันทรัพย์สินที่ถูกริบด้วย”

ทั้งนี้ ตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) มาตรา ๗^{๓๐} ได้แก้ไขเพิ่มเติมประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดวิธีวิธีบังคับคดีในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นดังกล่าวแล้ว ดังนี้

“มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า

^{๒๘} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖, น.๑๐.

^{๒๙} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖, น.๑๐.

^{๓๐} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๒, น.๓.

เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงานไว้แทน ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหาย หรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม”

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร^{๓๓} ได้แก้ไขความในร่างมาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ดังนี้

“มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ .

“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามมูลค่าแห่งไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องด้วยคดีความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องด้วยคดีความผิดให้สำนักงานไว้แทน ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องด้วยคดีความผิดรวมเข้ากันนั้น ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม

^{๓๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๒. น.๒.

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยค้ำประกันถึงราคาห้องตลาดในวันที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นให้สำนักงานไว้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ก็ให้ศาลสั่งการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้นไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป”

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ^{๑๒} และได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว^{๑๓}

ข้อสังเกต

กรณีการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาด และในกรณีผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจในความผิดมูลฐานค้ำมนุษย์ ควรมีกระบวนการพิสูจน์ความเสียหาย รวมถึงการคำนวณมูลค่าความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ ซึ่งหากมีการนำผลของคำพิพากษาที่พิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายมาคำนวณเป็นค่าสินไหมทดแทน ควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่เหมาะสม เพราะการรอผลของคำพิพากษาของศาลนั้นจะทำให้ผู้เสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนล่าช้า

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาด้วยว่าอาจมีกรณีปัญหาทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดเกิดความเสียหายโดยไม่อาจคาดหมายได้ เช่น ห้องชุดที่ขายถูกเพลิงไหม้เสียหายทั้งหมด เนื่องจากไฟฟ้าลัดวงจร โดยไม่ใช่ความผิดของฝ่ายใด ซึ่งจะมีข้อพิจารณาว่าผู้ใดจะเป็นผู้รับผลแห่งภัยพิบัตินั้น ดังนั้น กรมบังคับคดีควรมีมาตรการป้องกันและกำกับดูแลรวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

^{๑๒} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๔, น.๗-๘.

^{๑๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๕, น.๓.

๔. การเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ

สำนักงาน ปปง. ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศแล้วพบว่า มีการแก้ปัญหา^{๓๔} ดังนี้

การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย

ประเทศสหรัฐอเมริกา การดำเนินการกับทรัพย์สิน (มาตรการทางแพ่งและอาญา) กำหนดให้พนักงานอัยการสามารถร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่ถูกริบไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^{๓๕} มาตรา ๔๙ วรรคหก ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ๖๓๖ ๖๓๖

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกันและเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว

๖๓๖ ๖๓๖”

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๔๙ วรรคหก ดังกล่าวนี้อย่างไรก็ตาม ยังไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศที่เสนอให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (ความเสียหายทุกประเภท) จากทรัพย์สินที่จะถูกริบให้ตกเป็นของแผ่นดิน จึงจำเป็นต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย

ประเทศมาเลเซีย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ปี ๒๐๐๑ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียที่อ้างว่ามีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย (Bona Fide Third Parties) กับทรัพย์สินดังกล่าวมีสิทธิพิสูจน์ตนเองได้ โดยเมื่อศาลออกคำสั่งริบทรัพย์สิน จะประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้บุคคลที่สามที่อ้างว่า

^{๓๔} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔,” น.๑; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%BE0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0B8%9F%E0%B8%AD%EB8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%BE0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0B8%9F%E0%B8%AD%EB8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1).

^{๓๕} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๒๗.

มีผลประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินขึ้นศาลในวันที่ศาลกำหนดเพื่อที่จะพิสูจน์ว่าเหตุใดทรัพย์สินนั้นจึงไม่ควรถูกริบ เมื่อพิจารณาแล้ว ศาลจะคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้อ้างเมื่อผู้อ้างมีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียทางกฎหมายในทรัพย์สินนั้น และผู้อ้างไม่มีความรู้และไม่ได้ตั้งใจเพิกเฉยถึงการใช้อย่างผิดกฎหมายในทรัพย์สินนั้น หรือถ้าหากผู้อ้างรู้แต่ผู้อ้างก็ไม่ได้ให้ความยินยอมในการใช้อย่างผิดกฎหมาย ซึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นหลักการทำนองเดียวกับการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินผู้สุจริตตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

การริบทรัพย์สินทดแทน

ประเทศออสเตรเลีย กำหนดให้มีการริบทรัพย์สินมูลค่า (Value-based Confiscation) กล่าวคือ แม้ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาได้ ศาลก็สามารถสั่งริบทรัพย์สินโดยบังคับเอาจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเป็นการทดแทนได้ตามมูลค่าที่เท่ากัน โดยจะพิจารณาจากผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำความผิดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การที่จะริบทรัพย์สินมูลค่าได้ ผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องได้รับการพิพากษาว่ากระทำความผิดอาญา (Conviction Base) ซึ่งเป็นหลักการเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่นำมาตราการริบทรัพย์สินมูลค่ามาใช้บังคับ แต่เนื่องจากการริบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นมาตรการที่ไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดอาญา (Non Conviction Base) ด้วยหลักการที่แตกต่างดังกล่าว ร่างกฎหมายนี้จึงมิได้นำหลักการริบทรัพย์สินมูลค่าดังกล่าวมาใช้บังคับ แต่นำมาปรับใช้เท่าที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการนำส่งทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือนำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายตามคำสั่งของศาล เช่น กรณีที่มีการนำทรัพย์สินนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หรือการแยกออกจากกันจะทำให้เสื่อมมูลค่า โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นขายทอดตลาดเพื่อนำเงินส่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ไว้แทนได้

การเปรียบเทียบกระบวนการฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์เปรียบเทียบมาตรการฟื้นฟูและเยียวยาของไทยกับกฎหมายต่างประเทศ^{๓๖}

ประการแรก กฎหมายต่างประเทศมีการคุ้มครองผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งรวมความผิดฐานค้ำมนุษย์ด้วย มีการตรากฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในคดีค้ำมนุษย์ ตลอดจนมาตรการในการฟื้นฟูและเยียวยา โดยเฉพาะการให้บทนิยามความหมายของผู้เสียหายเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การคุ้มครอง ฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์อย่างแท้จริงและเพียงพอ

^{๓๖} กาญจนา ถาวรพิง และภูมิ โชคเหมาะ, “มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์,” บทความย่อ, วารสารบัณฑิตวิทยาลัย, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (สิงหาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๒): ๕๓๒-๕๓๖, <https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/year8-1/8051.pdf>.

สหรัฐอเมริกา ได้ให้นิยามความหมายนอกจากตัวผู้เสียหายหรือเหยื่อ ยังรวมถึงคู่สมรส ผู้พิทักษ์ ผู้ปกครอง บุตรสายเลือดเดียวกัน เช่น พี่ชายหรือน้องชายหรือพี่สาวหรือน้องสาว สมาชิกในครอบครัวและบุคคลอื่นซึ่งถูกกำหนดโดยศาล เป็นผู้ที่มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือเยียวยา

ประเทศออสเตรเลีย ได้บัญญัติสิทธิเหยื่ออาชญากรรม จำนวน ๑๗ ประการ

ประเทศแคนาดา ได้มีการแก้ไขปรับปรุงหลักการพื้นฐานของความยุติธรรมสำหรับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม

ประเทศญี่ปุ่น ได้ให้นิยามความหมายผู้เสียหายว่าเป็นบุคคลซึ่งได้บาดเจ็บรุนแรงหรือพิการ และรวมถึงบุคคลในครอบครัวกรณีเหยื่ออาชญากรรมถึงแก่ความตาย

ประเทศไทย การให้ความคุ้มครองผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์ ไม่มีการบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงเทียบเคียงได้กับนิยามความหมาย “ผู้เสียหาย” ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ระบุไว้ว่า ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นซึ่งมีอำนาจจัดการแทนเท่านั้น และเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ กรณีผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์พิจารณาจากกระบวนการคัดแยกเหยื่อในคดีค้ำมนุษย์ว่าหากผู้ใดตกเป็นเหยื่อบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมินิยามความหมายของผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์โดยให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ แม้ไม่ได้เป็นผู้ถูกกระทำโดยตรงก็ตาม เพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบอย่างแท้จริง

ประการที่ ๒ มาตรการการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย ต่างก็มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การช่วยเหลือและเยียวยาผู้เสียหายหรือเหยื่อเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม **สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศออสเตรเลีย** ได้ตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม โดยเฉพาะ

ส่วน**ประเทศไทย**มีพระราชบัญญัติกำหนดสิทธิของผู้เสียหายโดยทั่วไปไม่มีลักษณะเฉพาะ ยกเว้นการขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีการกำหนดไว้เฉพาะผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์เท่านั้น โดยต้องร้องขอรับค่าทดแทนจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ประเทศแคนาดา การให้ความช่วยเหลืออาชญากรรมในรูปโครงการจ่ายค่าตอบแทน ซึ่งเน้นความร่วมมือจากชุมชนเป็นหลัก โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าของโครงการ มีอาสาสมัครที่มีประสบการณ์เรื่องเหยื่อเข้ามาช่วยปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้น ประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเช่นเดียวกับต่างประเทศ เพื่อการคุ้มครองช่วยเหลือฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในคดีค้ำมนุษย์ได้อย่างแท้จริง

ประกาศที่ ๓ มาตรการช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายหรือเหยื่อ

สหรัฐอเมริกา มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ ทั้งในระดับสหพันธรัฐ (รัฐบาลกลาง) และระดับรัฐ ได้แก่ การให้สิทธิแก่ผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ที่มีความรุนแรง มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลหรือความช่วยเหลือทุกชนิดที่รัฐบาลกลางให้การสนับสนุน และกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีโครงการนำร่องเพื่อจัดสร้างสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ความช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์ โดยให้อำนาจหน่วยงานในการทำสัญญา หรือให้เงินอุดหนุนแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการดังกล่าว โดยมีหน่วยงานที่สำคัญในการจัดหามาตรการให้ความช่วยเหลือคือ U.S Department of Health and Human Services การพิจารณาให้ถิ่นที่อยู่ไม่ถาวร (Nonimmigrant Status) กรณีพิเศษให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง การจัดให้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือเฉพาะด้านสำหรับเหยื่อการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวกับความผิดลามกอนาจารเด็ก

อัยการสูงสุด (Attorney General) อเมริกาได้จัดให้มีฐานข้อมูลเว็บไซต์ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ และกระทรวงพัฒนาสาธารณสุขและมนุษย์ (Health and Human Services) เป็นผู้ให้การรับรององค์กรหรือหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการดูแลด้านสุขภาพของเหยื่อจากการค้ามนุษย์ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพดังกล่าว การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือแผนงานหรือโครงการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูและเยียวยาเหยื่อจากคดีค้ามนุษย์ เช่น การจัดตั้งศูนย์บำบัดที่เรียกว่า “Trauma Recovery Center” ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติในการดูแลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีค้ามนุษย์ การจัดตั้งหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์หรือหน้าที่เฉพาะในการให้ความช่วยเหลือ เยียวยา หรือป้องกันเหตุบางประการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อจากคดีมนุษย์

ประเทศแคนาดา มีมาตรการการฟื้นฟูและเยียวยาหรือบริการตามความประสงค์ของผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป เช่น จะมีอาสาสมัครซึ่งเคยมีประสบการณ์การเป็นเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งสามารถเข้าใจความรู้สึกและความเจ็บปวดทางด้านจิตใจของผู้เสียหายเป็นอย่างดีและมีความเห็นอกเห็นใจและอดทนในการรับฟังปัญหาของผู้เสียหายและมีแนวโน้มจะปฏิบัติต่อผู้เสียหายในฐานะเพื่อนมนุษย์ และให้การดูแลผู้เสียหายและปฏิบัติงานได้ดีกว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ กระทรวงความปลอดภัยสาธารณะ (Minister of Public Safety) ได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานและมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ คือ National Action Plan to Combat Human Trafficking มีสาระสำคัญเป็นแนวทางบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับรัฐบาลกลางเพื่อให้มาตรการทางกฎหมายเกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มากยิ่งขึ้น

ประเทศแคนาดามุ่งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ซึ่งตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทุกประเภทรวมถึงเหยื่อค้ำมนุษย์ โดยประสานงานร่วมกับหน่วยงานในระดับท้องถิ่นเพื่อจัดให้ความช่วยเหลือตรงกับความต้องการของเหยื่อการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพร่างกาย จิตใจ และการฟื้นฟูทางสังคม มาตรการที่สำคัญ เช่น มีมาตรการการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูเหยื่อการค้ำมนุษย์ (The Victims Fund) เพื่อเป็นทุนอุดหนุนโครงการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเหยื่อค้ำมนุษย์ เช่น โครงการจัดการฝึกอบรมอาชีพ และการใช้กลไกทางการเงินจากกองทุนในกระทรวงยุติธรรม (Department of Justice Victims Fund) เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นหรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรยื่นร้องขอการอุดหนุนเพื่อปรับปรุงโครงการหรือมาตรการความช่วยเหลือที่เหมาะสมและดียิ่งขึ้น

ประเทศออสเตรเลีย มีการจัดตั้งหน่วยให้บริการเหยื่ออาชญากรรม (Victims of Crime Service) หรือที่เรียกว่า “V.O.C.S.” ซึ่งเป็นหน่วยอาสาสมัครขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ทั้งให้ความช่วยเหลือเอง และชักจูงให้ผู้อื่นช่วยเหลือเหยื่อแห่งอาชญากรรมทุกรูปแบบโดยไม่จำกัดและจัดทำรายงานเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงปัญหาเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ จนกระทั่งมีการแก้ไขปรับปรุงระบบศาล วิธีพิจารณาคดีของศาล การริเริ่มประสานงานกันเกี่ยวกับเรื่องเหยื่ออาชญากรรมและการปรับปรุงขยายขอบเขตการให้บริการแก่เหยื่ออาชญากรรม ประเทศออสเตรเลียมีมาตรการหลักสำคัญที่รัฐบาลออสเตรเลียกำหนดขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาค้ำมนุษย์ประกอบไปด้วยมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการข่มขู่การค้ำมนุษย์ มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน มาตรการการดำเนินคดี และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองหรือสนับสนุนเหยื่อการค้ำมนุษย์ ประกอบไปด้วยหลักการและมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของเหยื่อการค้ำมนุษย์ จัดหามาตรการเพื่อดูแลเหยื่อทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคม เช่น การจัดหาที่อยู่อาศัย การให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาล ความช่วยเหลือด้านจิตใจ การจ้างงาน หรือโอกาสในการศึกษาหรือการฝึกอบรม การร่วมมือกับองค์กรภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การปรับใช้มาตรการที่เหมาะสมกับกรณีที่เกี่ยวข้องทั้งมาตรการชั่วคราวและมาตรการในระยะยาว และการป้องกันไม่ให้เกิดการเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์ซ้ำอีก

ประเทศญี่ปุ่น มีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินตามกฎหมายการจ่ายเงินช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมแล้ว เพื่อเป็นการฟื้นฟูและเยียวยาแก่เหยื่ออาชญากรรม ประเทศญี่ปุ่นยังมีมาตรการกฎหมายเสริมในการให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้อง การให้ทุนการศึกษากรณีบุตรของเหยื่ออาชญากรรมขาดไร้ผู้อุปการะเรียกว่า “กองทุนสงเคราะห์ความเสียหายจากการกระทำผิดอาญา” และมีกลุ่มองค์กรอาสาสมัคร

กฎหมายต่างประเทศดังกล่าวได้กำหนดมาตรการอื่น เพื่อการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์เป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นมาตรการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายซึ่งถูกกระทำคามผิดฐานค้ำมนุษย์ แต่สำหรับประเทศไทย มีมาตรการในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์ มีมาตรการ

ในการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยเป็นการดำเนินการของสถานคุ้มครองซึ่งอยู่ในสังกัดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับกฎหมายต่างประเทศในการฟื้นฟูและเยียวยาความเสียหายโดยเฉพาะทางจิตใจ จากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ แต่มีข้อจำกัดว่าเป็นการดำเนินการเฉพาะแต่หน่วยงานของรัฐโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อปริมาณคดีค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น แม้ว่าในประเทศไทยมีองค์กรเอกชนด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อดำเนินนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ แต่รัฐไม่ได้สนับสนุนให้องค์กรเอกชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์

กฎหมายเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคืนหรือชดใช้สินทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดให้แก่ผู้เสียหาย^{๓๓}

เนื่องด้วยมาตรการทางแพ่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ สามารถนำรายได้หรือทรัพย์สินของอาชญากรตกมาเป็นของแผ่นดิน (รัฐ) ได้ แต่ในการกระทำความผิดมูลฐานของผู้กระทำความผิดบางครั้งจะมีบุคคลซึ่งต้องสูญเสียทรัพย์สินหรือถูกแย่งทรัพย์สินไปจากการกระทำความผิดมูลฐาน บุคคลดังกล่าวจึงเป็น “ผู้เสียหาย” โดยบุคคลดังกล่าวถูกกระทบบสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งไม่ควรจะมีบุคคลใดไปลิดรอนทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้ ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งพึงมี ดังนั้น ทรัพย์สินที่บุคคลนั้นต้องสูญเสียไป จึงต้องได้รับคืนหรือได้รับการชดใช้คืนจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานนั้น ๆ กล่าวคือ แทนที่จะให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ต้องให้นำมาคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน อันเป็น “สิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน” ที่ต้องได้รับรองคุ้มครอง

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีการคืนทรัพย์สินที่ริบไว้ให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายประเทศไทย การบรรเทาความเสียหาย (Remission) ของสหรัฐอเมริกา การชดเชยทางแพ่ง (Civil Recovery) ของสหราชอาณาจักร การริบทรัพย์สิน (Forfeiture of Assets) ของสวิสเซอร์แลนด์ และการชดเชยทางแพ่ง (Civil Recovery) ของออสเตรเลีย พบว่าการคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินที่ริบไว้ให้แก่ผู้เสียหายและการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคืนทรัพย์สินที่ริบไว้ของแต่ละประเทศ สามารถสรุปได้ดังตารางดังนี้

^{๓๓} เฉลียว พรหมพินิจ และเกียรติพร อำไพ, “ปัญหาการคืนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานแก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒,” บทความย่อ, *วารสารรัชต์ภาคย์*, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓๙ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๖๔): ๗๐-๗๒, <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/download/249490/169922/>

เขตอำนาจศาล	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดให้แก่ผู้เสียหาย
ไทย	รัฐเป็นผู้มีภาระในการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน
สหรัฐอเมริกา	ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ชำระจากทรัพย์สินที่ถูกริบก่อน แล้วจึงคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย
สหราชอาณาจักร	รัฐเป็นผู้มีภาระในการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินที่ริบ
สวิสเซอร์แลนด์	รัฐเป็นผู้มีภาระการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินที่ริบ
ออสเตรเลีย	ไม่มีการคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายโดยตรง (ไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้)

จากตารางพบว่าการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในกระบวนการบรรเทาความเสียหาย (Remission) ของสหรัฐอเมริกา มีวิธีการสมดุลระหว่างสิทธิของผู้เสียหายกับประโยชน์ของรัฐ ได้อย่างน่าสนใจ โดยกำหนดให้ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดได้นั้น ไม่ว่าจะมีการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินก่อนการพิจารณาคดีหรือไม่ เงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นจะต้องนำมาชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการริบทรัพย์สินและการขายทรัพย์สินให้แก่หน่วยงานรัฐที่ดำเนินการ รวมถึงค่าใช้จ่ายในศาลและค่าเก็บรักษา แล้วจึงนำเงินที่เหลือมาชำระให้แก่ผู้ร้องขอให้บรรเทาความเสียหาย (Remission) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาว่ารัฐมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เมื่อพลเมืองได้รับความเสียหายถูกลิดรอนทรัพย์สินจากการกระทำความผิดมูลฐาน ถือว่า รัฐทำหน้าที่ของตนเองในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบกพร่อง รัฐจึงต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายให้พลเมืองของตนตามแนวคิดรัฐสวัสดิการ ทั้งผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายอันเป็นผลมาจากสิ่งที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้น สมควรต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิด้วยการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น เป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในฐานะเป็นสิทธิพลเมือง ในแง่ของการคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ซึ่งผู้เสียหายควรได้รับอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่พึงปฏิบัติต่อผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เพราะถือว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ดังนั้น กระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ต้องถือว่าเป็นบริการของรัฐที่ต้องดำเนินการคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานจึงควรตกเป็นภาระแก่รัฐ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในสหราชอาณาจักร และสวิตเซอร์แลนด์

บทสรุป

บทวิเคราะห์และข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Briefs) ฉบับนี้ นำเสนอโดยมีความเห็นด้วยกับหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว ในประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ที่ควรให้ความคุ้มครองสิทธิหรือการเยียวยาความเสียหายประเภทอื่น นอกเหนือจากความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง และการคุ้มครองสิทธิของ “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” โดยหมายถึงบุคคลใดก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายของกรรมสิทธิ์ แต่เป็นบุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุตสาธารณะ ซึ่งจะทำให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั่วถึง รวมทั้งเห็นด้วยกับหลักการบังคับคดีกับทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งย่อมเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนว่าสิทธิในชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย ชื่อเสียง และทรัพย์สินของตนย่อมได้รับความคุ้มครองโดยรัฐอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยการดำเนินการของรัฐดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสิทธิของตนเพียงเท่าที่จำเป็น อันจะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง และเป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation) ตามข้อแนะนำที่ ๔ ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (The FATF Recommendations)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน สำนักงาน ปปง. ศาลยุติธรรม และกรมบังคับคดี ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ดังนี้

๑. การออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการรวบรวม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหาย คำร้องและการยื่นคำร้อง และการเก็บรักษา และการจัดการทรัพย์สินตามร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๙/๑ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ โดยอาจกำหนดให้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการเยียวยาผู้เสียหาย เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพื่อร่วมพิจารณาและพิสูจน์ทราบรายละเอียดแห่ง ความเสียหายและจำนวนความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจากการกระทำความผิดมูลฐานที่เกิดขึ้น ได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพต่อไป^{๓๘}

๒. สำนักงาน ปปง. ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและด้านอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๓. สำนักงาน ปปง. ศาลยุติธรรม และกรมบังคับคดีควรเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตาม ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ร่วมกันต่อไป

^{๓๘} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖, น.๘.

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล
วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย
ผู้สัมภาษณ์

นายพงศ์ธร ทองดั่ง
ผู้อำนวยการส่วนนิติการ
กองกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ผู้ให้สัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการฉบับนี้ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์จากนายพงศ์ธร ทองดั่ง ผู้อำนวยการส่วนนิติการ กองกฎหมาย และนายนราวิทย์ ศักดิ์เพชร นิติกรชำนาญการ ในฐานะผู้แทน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเป็นการสัมภาษณ์ออนไลน์ ผ่านระบบ Webex เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการ ประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักกฎหมาย: ขอทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ เป็นเหตุให้ต้องมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^๑ ที่ผ่านมามีปรากฏสภาพปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญจำนวน ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ วรรคหก^๒ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ๑๑๑ ๑๑๑

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกัน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว

๑๑๑ ๑๑๑”

ดังนั้น ในทางปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปง.) จึงขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้เฉพาะความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น ทำให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับความเสียหายประเภทอื่นที่ไม่ใช่ความเสียหายต่อทรัพย์สินไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิหรือเยียวยาความเสียหาย เช่น ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งอาจถูกบังคับใช้แรงงาน หรือถูกบังคับให้มีการค้าประเวณี เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง แต่สำนักงาน ปง. ไม่อาจขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายตามสิทธิของผู้เสียหายและการเยียวยาความเสียหายของผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมมีความแตกต่างกัน อีกทั้งปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์เป็นประเด็นที่องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เผยแพร่รายงานการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIP Report) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับ ๒ และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มมาตรการที่จะช่วยให้เหยื่อในการค้ามนุษย์ได้รับการชดใช้ความเสียหายจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยหากยังไม่มีการแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวก็อาจเป็นปัจจัยให้ประเทศสหรัฐอเมริกาลดระดับประเทศไทยลงอีก

^๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒,” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=609499&ext=pdf>.

^๒ เรื่องเดียวกัน, น.๒๖-๒๗.

ในการประเมินผลปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ไปยังประเทศต่าง ๆ เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศคู่แข่งทางการค้าของประเทศไทย จะนำประเด็นของ TIP Report มาเป็นประเด็นกีดกันทางการค้าของประเทศไทยได้

นอกจากนี้ บทบัญญัติ มาตรา ๔๙ วรรคหก ดังกล่าว คงกำหนดไว้เพียงหลักการให้เลขาธิการ ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งนำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืน หรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมถึงกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจนเพียงพอที่จะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานให้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ในการพิจารณารวบรวมข้อเท็จจริง กำหนดค่าเสียหาย และเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินเพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย ส่งผลให้เกิดข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในลักษณะดังกล่าว สำนักงาน ปปง. จึงดำเนินการเพื่อให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยความในร่างมาตรา ๓^๓ กำหนดให้ยกเลิกความในวรรคหกของมาตรา ๔๙ เดิม และร่างมาตรา ๔^๔ กำหนดให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการ ขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดใช้ ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความ ในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย

การรวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไป ตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

^๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔,” น.๒, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=744976&file=Y12628+%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1).

^๔ เรื่องเดียวกัน.

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเหยื่อในคดีค้ามนุษย์ ให้ได้รับการคุ้มครองสิทธิ และได้รับการชดเชยค่าเสียหายด้วย และเพื่อให้สำนักงาน ป.ปง. มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

ประเด็นที่สอง ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐^๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๐ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฏลสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า ตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฏลสาธารณะ”

จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดจึงมีเฉพาะ “เจ้าของ” “ผู้รับโอน” และ “ผู้รับประโยชน์” ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น ซึ่งกรณีของผู้รับประโยชน์นั้น แนวคำวินิจฉัยของศาลจะหมายถึงผู้มีทรัพย์สินในทรัพย์สิน เช่น ผู้รับจ้าง โดยไม่หมายความรวมถึงผู้มีบุคคลสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินด้วย แต่อย่างไรก็ดี ส่งผลให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินสืบเนื่องจากนิติกรรมหรือสัญญา ไม่อาจยื่นคำร้อง ต่อศาลเพื่อขอรับการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวได้

กรณีตัวอย่าง^๖ ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๑๘/๒๕๖๑ สรุปสาระสำคัญ ได้ว่า ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดหรือคอนโดมิเนียมซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ในคดีทุจริตโครงการรับจำนำข้าว ไม่ใช่ “ผู้เสียหาย” ในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๔๙ วรรคหก และไม่ใช่ “เจ้าของ” หรือ “ผู้รับโอน” หรือ “ผู้รับประโยชน์” ในทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ จึงไม่มีสิทธิ ได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนจากทรัพย์สินดังกล่าว

คดีนี้สืบเนื่องจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อ่านคำพิพากษา ในคดีทุจริตยั่วประมูลการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ หรือ G to G เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยให้จำคุกนาย ป. จำเลยที่ ๑๔ จำนวน ๔ กระทง รวมโทษจำคุก จำนวน ๔๘ ปี ในความผิดฐาน สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำความผิดยั่วประมูล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑^๗ ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

^๕ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑.

^๖ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, ข้อมูลทั่วไป ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “ประมวลกฎหมายอาญา,” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, น.๔๔, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=443287&ext=pdf>.

“มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^๔ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๘ ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว มีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ”

ซึ่งจากการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินในรายชื่อดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริงว่า ห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมของกลุ่มบริษัท สยามอินดิโก้ จำกัด บริษัท สิริลลย์ จำกัด (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท กีธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด) จำนวน ๕ โครงการ มีหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด สำนักงาน ปปง. จึงได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าว และในเวลาต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง^๕ ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ”

อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นสำนักงาน ปปง. ได้พิจารณาว่า กลุ่มผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับบริษัท กีธาพร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด และได้ชำระเงินมัดจำกับเงินค่างวดให้แก่บริษัท กีธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ฯ มีฐานะเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิได้รับการคืนหรือชดใช้คืนความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง จึงได้ดำเนินการให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. เพื่อขอรับการคุ้มครองสิทธิ และได้มีการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคืนหรือชดใช้คืนทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ผู้เสียหาย แต่พนักงานอัยการเห็นว่าผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายนั้น ไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานจึงยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น และได้แจ้งสำนักงาน ปปง. ให้พิจารณาแก้ไขข้อไม่สมบูรณ์ในประเด็นนี้ ซึ่งสำนักงาน ปปง. ก็ยังคงยืนยันความเห็นเช่นเดิม จนนำไปสู่การเสนอเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.) วินิจฉัยชี้ขาดว่าจะต้องคุ้มครองสิทธิให้ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมในฐานะเป็นผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ ตามนัยมาตรา ๔๙ วรรคสองและวรรคสาม

^๔ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๒๕-๒๖.

^๕ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑. น.๒๖.

ในระหว่างรอกการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ปปง. ได้มีผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดในโครงการคอนโดมิเนียมบางรายยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อคัดค้านการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินจนเรื่องขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ และได้มีคำพิพากษาว่า “ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย” ห้องชุดข้างต้นนี้ ไม่ใช่ “ผู้เสียหาย” ในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๔๙ วรรคหก โดยผู้เสียหายในกรณีนี้คือ รัฐ และ “ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย” ก็ไม่ใช่ “เจ้าของ” หรือ “ผู้รับโอน” หรือ “ผู้รับประโยชน์” ในห้องชุดหรือเงินค่างวดตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง โดยกรรมสิทธิ์ในห้องชุดและเงินดังกล่าวเป็นของบริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด ทำให้ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดจากบริษัท กิธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด ไม่อาจเข้ามาในคดีเพื่อขอรับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ และได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ต่อมาคณะกรรมการ ปปง. ก็วินิจฉัยเช่นเดียวกับศาลอุทธรณ์ว่า ผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดนั้นไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เนื่องจากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานกรณีนี้คือ รัฐ เท่านั้น

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในลักษณะดังกล่าว สำนักงาน ปปง. จึงดำเนินการเพื่อให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยความในร่างมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๘ กำหนดไว้ ดังนี้^{๑๐}

“มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าศาลได้ส่วนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสองเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”

^{๑๐} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓. น.๒-๓.

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์ติดกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้น ถ้าศาลได้สวนแล้วเห็นว่ากรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้น หรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สิน หรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี”

ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชน “ผู้มีส่วนได้เสีย” ในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเป็นธรรมและกว้างขวางมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้มีส่วนได้เสียในที่นี้ไม่หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาซึ่งจะดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้เงินเนื่องจากไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินมาตั้งแต่ต้น และหากกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดังกล่าวได้รับการคุ้มครองด้วย ย่อมส่งผลให้ผู้กระทำความผิดนำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปชำระหนี้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ไม่ประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดเพื่อตัดแรงจูงใจของอาชญากรและให้มาตรการทางกฎหมายสามารถดัดวงจรการประกอบอาชญากรรมได้

ประเด็นที่สาม ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการการจัดการทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เช่น ผู้กระทำความผิดนำเงินซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปปลูกสร้างบ้านบนที่ดินที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เช่น เป็นที่ดินที่ได้รับมรดก และต่อมาเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้บ้านดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินหรือให้นำไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายแล้ว สำนักงาน ป.ง. ย่อมดำเนินการบังคับคดีได้เฉพาะตัวบ้านที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเท่านั้น โดยการรื้อถอนบ้านดังกล่าวออกไป แต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับคดีรวมไปถึงที่ดินได้ ส่งผลทำให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเสื่อมค่าลงเป็นอย่างมาก จึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและผู้เสียหาย

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในลักษณะข้างต้นนี้ สำนักงาน ป.ง. จึงดำเนินการเพื่อให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยความในร่างมาตรา ๗^{๓๓} กำหนดไว้ ดังนี้

“มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่าเมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สิน

^{๓๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓. น. ๓.

ที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน ตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสีย ในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงานไว้แทน ก็ให้ศาลสั่งการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงิน ดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วย โดยอนุโลม”

สำนักกฎหมาย: ขอทราบประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ในความผิดมูลฐาน โดยการให้ความคุ้มครองสิทธิหรือการเยียวยาความเสียหายประเภทอื่น นอกเหนือจากความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ตามร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๙/๑ ว่ามีหลักการ ในการดำเนินการอย่างไร

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓ กำหนดให้ยกเลิกความในวรรคหกของมาตรา ๔๙ และร่าง มาตรา ๔ กำหนดให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๙/๑ ดังกล่าวแล้ว ซึ่งความในวรรคสามของมาตรา ๔๙/๑ กำหนดให้การรวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง (ความเสียหายที่เกิดแก่ ทรัพย์สิน) และวรรคสอง (ความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง) ให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ง. จึงต้องพิจารณาออกกฎกระทรวงโดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการรวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ให้มีความชัดเจน เหมาะสม และเป็นธรรม โดยอาจกำหนดให้ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการเยียวยาผู้เสียหาย เช่น กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพื่อร่วมพิจารณา และพิสูจน์ทราบรายละเอียดแห่งความเสียหายและจำนวนความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ จากการกระทำความผิดมูลฐานที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักกฎหมาย: ประเด็นการขยายการคุ้มครองสิทธิของ “ผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน” โดยแก้ไขเป็นคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” ตามร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒ ร่างมาตรา ๗ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๒/๑ และร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง มีความหมายและขอบเขตอย่างไร

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒^{๑๖} มาตรา ๕๐ บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้รับโอนทรัพย์สิน และผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน หากพิสูจน์ได้ว่า ตนได้รับโอนหรือรับประโยชน์มาโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ แต่บทบัญญัติดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึง “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน ที่ได้รับความเสียหายจากการยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จึงจำเป็น

^{๑๖} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑.

ต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.^{๑๓} เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวด้วย ตามที่ได้อธิบายและยกตัวอย่างประกอบกรณีการดำเนินคดีกับห้องชุดของบริษัท กีธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด มาโดยละเอียดแล้ว

นอกจากนี้ การที่ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒ ร่างมาตรา ๗ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๒/๑ และร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ใช้คำว่า “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” แทนคำว่า “ผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน” นั้น เนื่องจากคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” มีความหมายอย่างกว้าง โดยหมายถึงบุคคลใดก็ตามที่มีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่เป็นบุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ซึ่งจะทำให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation) ตามข้อแนะนำที่ ๔ ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (The FATF Recommendations)^{๑๔} ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อแนะนำที่ ๔. การริบทรัพย์สินและมาตรการชั่วคราว กำหนดไว้ว่า

แต่ละประเทศควรใช้มาตรการที่คล้ายคลึงกับมาตรการทั้งหลายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา อนุสัญญาพาเลโม และอนุสัญญาว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมถึงมาตรการทางนิติบัญญัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของตนสามารถอายัดหรือยึดและริบสิ่งต่อไปนี้ได้ **โดยไม่ทำให้สิทธิโดยสุจริตของบุคคลที่สามเสียหาย** คือ (a) ทรัพย์สินที่ได้มาจาก ML (Money laundering คือ การฟอกเงิน) (b) รายได้จาก ML หรือความผิดมูลฐานหรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้หรือมีเจตนาจะใช้ใน ML หรือความผิดมูลฐาน (c) ทรัพย์สินที่ได้หรือที่ใช้ หรือมีเจตนาจะใช้หรือจัดสรรเพื่อใช้ใน TF (Terrorist financing คือ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) หรือการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือองค์กรก่อการร้าย หรือ (d) ทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน

มาตรการเช่นว่าควรรวมถึงอำนาจที่จะ (a) ระบุ ติดตามร่องรอย และประเมินทรัพย์สินที่ตกอยู่ในข่ายจะถูกริบ (b) ใช้มาตรการชั่วคราว เช่น ยึดและอายัด เพื่อป้องกันการซื้อขาย การโอนหรือการจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวออกไป (c) ดำเนินการป้องกันหรือยกเลิกการกระทำที่จะเป็นอุปสรรคในอันที่จะยึด หรืออายัด หรือกอบกู้ทรัพย์สินที่ตกอยู่ในข่ายจะถูกริบนั้นกลับคืนมา และ (d) มาตรการสืบสวนสอบสวนที่เหมาะสม

แต่ละประเทศควรพิจารณาใช้มาตรการที่อนุญาตให้ริบรายได้หรือเครื่องมือต่าง ๆ โดยไม่ต้องกำหนดให้มีคำพิพากษาว่ามีความผิดทางอาญาก่อน (คือเป็นการริบทางแพ่ง) หรือใช้มาตรการที่กำหนดให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่าทรัพย์สินที่จะถูกริบนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ตราบเท่าที่ข้อกำหนดดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายภายในประเทศ”

^{๑๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓.

^{๑๔} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖.

อย่างไรก็ดี “ผู้มีส่วนได้เสีย” ในที่นี้ไม่หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาซึ่งจะดำเนินบังคับคดีกับทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้เงิน เนื่องจากไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินมาตั้งแต่ต้น ดังได้กล่าวมาแล้ว

สำนักกฎหมาย: ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการบังคับคดีในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ตามร่างมาตรา ๗ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๒/๑ มีหลักการในการดำเนินการอย่างไร

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้โดยสภาพ โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้น ออกขายทอดตลาดทั้งหมด และนำเงินในสัดส่วนของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดส่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือนำไปชดใช้ให้ผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี แต่หากเจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงาน ป.ง. วัแทน ก็ให้อำนาจศาลที่จะสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนได้ เช่น กรณีของบ้านที่ปลูกบนที่ดิน ตามตัวอย่างข้างต้น เมื่อศาลเห็นว่าบ้านที่ปลูกสร้างนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ศาลก็จะมีอำนาจสั่งให้ขายทอดตลาดได้ทั้งบ้านและที่ดิน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของที่ดินที่ไม่ต้องการให้ทรัพย์สินของตนถูกขายทอดตลาดก็สามารถนำเงินตามมูลค่าของบ้านที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาให้ไว้แทนได้ ซึ่งก็เป็นหลักการที่สอดคล้องกับข้อแนะนำที่ ๓๘ ของ FATF^{๑๒} ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อแนะนำที่ ๓๘. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา : การอายัดและการริบ^{๑๓}

แต่ละประเทศควรดำเนินการให้มั่นใจว่าประเทศของตนมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้ทันทีอย่างมีประสิทธิภาพในการตอบสนองคำร้องขอจากต่างประเทศที่ร้องขอให้ ระบุ อายัด ยึด และริบทรัพย์สินที่ได้จาก ML ตลอดจนทรัพย์สินที่ได้จาก ML และจากความผิดมูลฐาน รวมทั้ง TF ตราสารที่ใช้หรือตั้งใจจะนำมาใช้ในการกระทำความผิดเหล่านี้ หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ควรจะรวมถึงความสามารถในการตอบสนองต่อคำร้องขอที่ส่งมาโดยอาศัยกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อริบทรัพย์สินทางแพ่ง และมาตรการชั่วคราวที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เว้นเสียแต่ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวนี้จะไม่สอดคล้องกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายภายในประเทศของตน แต่ละประเทศควรมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าว ตลอดจนตราสารหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน และการจัดการตกลงกันให้มีการประสานงานด้านการพิจารณาคดีเพื่อการยึดและริบทรัพย์สิน ซึ่งควรรวมถึงการประสานงานเพื่อการแบ่งปันทรัพย์สินที่ถูกริบด้วย”

^{๑๒} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖.

^{๑๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖.

สำนักกฎหมาย: การตราพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนอย่างไร

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: การตราพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน ดังต่อไปนี้

๑. ประโยชน์กับประเทศชาติ การตราพระราชบัญญัตินี้ จะส่งผลให้มาตรการบังคับคดีตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานและผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริต ให้ได้รับการคุ้มครองสิทธิได้อย่างสอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation) ตามข้อแนะนำที่ ๔ และข้อแนะนำที่ ๓๘ ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (The FATF Recommendations)^{๑๗}

นอกจากนี้ ยังเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศ ดังนี้

(๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ^{๑๘} ด้านความมั่นคง ในหัวข้อตัวชี้วัดที่ ๓.๒ “ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ” และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐในหัวข้อที่ ๔.๗ “กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น”

(๒) สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)^{๑๙} ด้านกระบวนการยุติธรรม ทำให้มีการพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยมีเป้าหมาย คือ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา จำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน

อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายคือ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความเป็นธรรม เสมอภาคมากขึ้น อีกทั้งในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดหลักการโดยสังเขป^{๒๐} “ให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษาให้ได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนมีบุริมสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะริบในคดีฟอกเงิน” กล่าวคือ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดก่อนนำส่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

^{๑๗} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖.

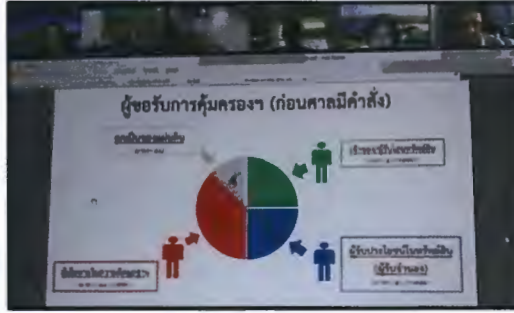
^{๑๘} ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก (๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑): ๑๒ , ๖๙. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF.

^{๑๙} ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนที่พิเศษ ๔๔ ง (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔): ๗๗, ๒๗๑. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/044/T_0001.PDF.

^{๒๐} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖.

๒. ประโยชน์กับประชาชน เมื่อการตราพระราชบัญญัตินี้ จะส่งผลทำให้ประชาชนที่เป็นผู้เสียหายในความผิดมูลฐานมีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทุกประเภทความเสียหาย และไม่จำกัดเฉพาะความเสียหายในทางทรัพย์สิน และจะส่งผลทำให้ประชาชนที่เป็น “ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน” ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยสุจริต ได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนเองดังกล่าวข้างต้นแล้ว

หลักเกณฑ์ในการเยียวยาผู้เสียหาย จากกระบวนการค้ำมนุษย์

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันเป็นที่ปรากฏว่าได้มีกลุ่มบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมหรือมีการกระทำเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ ไม่ว่าจะเป็นการนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในราชอาณาจักรหรือส่งคนออกไปค้าประเวณีนอกราชอาณาจักร การบังคับใช้แรงงาน บริการหรือขอทาน การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น โดยได้มีการกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยต่างก็ได้มีนโยบายและมาตรการในการที่จะป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ให้หมดสิ้นไป แม้ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ก็ได้มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์อย่างเข้มข้นมากยิ่งขึ้น แต่กระบวนการค้ำมนุษย์ก็ยังคงมีปรากฏเป็นข่าวต่อสื่อมวลชนอยู่เป็นระยะและยังไม่หมดสิ้นไป

ดังนั้น เพื่อให้เกิดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และมาตรการในการช่วยเหลือบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ำมนุษย์ให้ได้รับการเยียวยาความเสียหายและได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม คอลัมน์ “สารพันปัญหากฎหมาย” ฉบับนี้ จึงใคร่ขอนำเสนอเรื่อง “หลักเกณฑ์ในการเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการค้ำมนุษย์” ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบและเข้าใจถึงปัญหาการค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และแนวทาง

ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ ดังนี้

๑. ความหมายของการค้ามนุษย์

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร* ได้กำหนดนิยามหรือความหมายของการค้ามนุษย์ไว้ดังนี้

“การค้ามนุษย์” หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่ข่มหรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสี่ยงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ การแสวงหาประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้อำนาจบังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังได้กำหนดองค์ประกอบหรือความหมายของการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ไว้ใน มาตรา ๖ โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวงใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

* สืบค้นจาก <http://www.nocht.m-society.go.th/human-traffic/law/download/la01.pdf> เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘.

“แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีการผลิตหรือเผยแพร่วัสดุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาข่มขู่ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

- (๒) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์”
- นอกจากนี้ ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็ยังได้กำหนดให้ผู้ที่กระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
- (๑) สนับสนุนการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
 - (๒) อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน จัดหาที่ประชุมหรือที่พำนักให้แก่ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
 - (๓) ช่วยเหลือด้วยประการใดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์พ้นจากการถูกจับกุม
 - (๔) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ถูกลงโทษ
 - (๕) ชักชวน ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

๓. รูปแบบของกระบวนการค้ามนุษย์

กระบวนการค้ามนุษย์ในประเทศไทยนั้นเป็นการค้ามนุษย์ที่มีรูปแบบจากการบังคับหญิงและเด็กไทยเข้าสู่การบริการทางเพศภายในประเทศ แต่เนื่องจากปัญหาโรคเอดส์และการดำเนินการป้องกันของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้เด็กและหญิงไทยที่ถูกบังคับหรือสมัครใจค้าบริการทางเพศมีจำนวนลดลง อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการค้ามนุษย์ได้เปลี่ยนเป็นการบังคับนำไปขายบริการทางเพศในต่างประเทศมากขึ้น ขณะเดียวกันก็มีหญิงจากต่างชาติที่ถูกบังคับมาค้าบริการทางเพศในประเทศไทยมากขึ้นเช่นกัน

ปัจจุบันรูปแบบของการค้ามนุษย์ได้พัฒนาไปจากเดิมและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีสาเหตุจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดสภาวะโลกไร้พรมแดนเกิดความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร และเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเกิดเครือข่ายธุรกิจผิดกฎหมายที่มีกระบวนการซับซ้อนจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยหลักทางเศรษฐกิจคือ ความยากจนทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากผู้ที่ต้องการหางานทำเพื่อรายได้ที่ดีกว่า รวมทั้งปัจจัยทางสังคมที่มีเจตคติ ค่านิยมพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอารัดเอาเปรียบต่อเด็กและหญิง ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพ การเข้าถึงบริการของรัฐ ช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ปริมาณความต้องการในการใช้บริการทางเพศ แรงงานเด็กและหญิงราคาถูก เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงได้ให้ความห่วงใยและดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เพราะถือว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง^๙

^๙นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.แห่งชาติ).

สำหรับ“รูปแบบของการค้ามนุษย์”นั้น มีหลากหลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบก็เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

(๑) การค้ามนุษย์เพื่องานบริการทางเพศ เช่น การถูกหลอกลวงหรือถูกบังคับให้ทำงานบริการทางเพศโดยไม่สมัครใจ การถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การค้าประเวณี การใช้สื่อลามก การถูกกักขัง ถูกกระทำทารุณทางร่างกายและจิตใจในทางเพศ เป็นต้น ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบของการกระทำต่าง ๆ เช่น การถูกลักพาตัว การซื้อขายตัว หรือการบังคับให้ค้าประเวณี เป็นต้น

(๒) การค้ามนุษย์เพื่อรับใช้งานบ้าน เป็นกรณีที่ถูกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ตกอยู่ในภาวะผูกมัดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ภาระหนี้สินจากการกู้ยืมจากนายหน้าหรือรับจัดหาคนทำงานรับใช้ในบ้าน เป็นต้น โดยถูกบังคับให้ทำงานแก่นายจ้าง แม้ในสภาพการทำงานที่เสี่ยงและไม่เหมาะสม และอาจถูกบังคับให้ทำงานในสถานประกอบการของนายจ้างด้วย เช่น ร้านอาหาร โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของความรุนแรงที่ลูกจ้างรับใช้งานในบ้านได้รับหรือถูกกระทำ เช่น การยึดหนังสือเดินทาง การกักขังหน่วงเหนี่ยว การห้ามติดต่อกับบุคคลภายนอก การไม่จ่ายค่าจ้าง การคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

(๓) การค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้แรงงาน เป็นการบังคับใช้ทั้งแรงงานในงานด้านการเกษตร งานประมงในเรือประมง งานก่อสร้าง หรือการผลิตด้านอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้ใช้แรงงานคาดหวังว่าจะได้รับค่าจ้างในอัตราที่สูง แต่กลับถูกกดค่าแรงงานหรือไม่ได้รับค่าจ้าง และต้องเผชิญกับการถูกแสวงหาประโยชน์ด้วยการบังคับทางร่างกายและทางจิตใจ หรือการคุกคามทางเพศหลากหลายรูปแบบ โดยแรงงานเหล่านี้ อาจจะกังวลหรือลังเลใจในการที่จะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสถานภาพของตนเองในขณะนั้นที่อาจเข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมาย และเกรงว่าจะถูกจับและตั้งข้อหาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

(๔) การค้ามนุษย์เพื่อให้ไปเป็นขอทาน เป็นการค้ามนุษย์ทั้งผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการ ซึ่งได้ถูกจัดหามาจากหมู่บ้านที่ห่างไกลในชนบทมาสู่เมืองใหญ่ในต่างประเทศ ซึ่งเป็นท้องที่ที่ตนไม่มีความเข้าใจในภาษาและไม่มีความคุ้นเคย รวมถึงการไม่รู้เส้นทางต่าง ๆ ทำให้ตกอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบและยังต้องอยู่ในการควบคุมของผู้คุมที่จะมาเก็บรวบรวมเงินที่ได้จากการขอทาน

(๕) การค้ามนุษย์เพื่อการแต่งงาน เป็นการค้ามนุษย์ในรูปแบบของการเป็นนายหน้าจัดหาคู่ โดยให้สัญญาว่าจะแนะนำให้ผู้รู้จักและได้แต่งงานกับคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ในหน้าที่การงาน และอาจถูกชักจูงให้เดินทางไปต่างประเทศ

ซึ่งตนไม่มีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น ด้านภาษาและวัฒนธรรม และกลายเป็นบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพเยี่ยงทาส จนบางครั้งอาจถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ หรือการทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หรือตกอยู่ในสภาพการแต่งงานเยี่ยงทาส การถูกทารุณกรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกดขี่ทางเพศ เป็นต้น นอกจากนี้ยังปรากฏออกมาในรูปแบบของการที่เด็กและหญิงถูกบังคับให้แต่งงานโดยไม่มีทางเลือก อันจะนำไปสู่การถูกบังคับให้ใช้ชีวิตเยี่ยงทาสควบคู่กับการตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย^๕

๓. การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ดังนี้

๓.๑ การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์^๕

กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้นั้น การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณีวัฒนธรรมของผู้เสียหาย การแจ้งสิทธิของผู้เสียหายที่พึงได้รับการคุ้มครองในแต่ละขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการช่วยเหลือ ตลอดจนขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือในแต่ละขั้นตอน และต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายก่อนด้วย

ในกรณีที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริงหรือไม่ และถ้าบุคคลนั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่โดยไม่ชักช้า และให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้น

^๕รายงานการวิจัย เรื่อง “กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์” ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสนอ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๐.

^๖พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๔ การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๙.

ในกรณีที่ผู้เสียหายในต่างประเทศเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและก่อนออกนอกราชอาณาจักร สถานะของการได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่เป็นการชั่วคราวยังไม่สิ้นสุด เมื่อได้ตรวจพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องของผู้เสียหายที่ถือเอกสารแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้นเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้น และให้ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลาที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้เสียหายในต่างประเทศเป็นคนต่างด้าวและไม่มีเอกสารประจำตัว แต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้ตรวจพิสูจน์สถานะของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของผู้นั้นแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้นเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้นและให้ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลาที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร

๓.๒ การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๒ ได้กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์”^๖ ขึ้นในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน โดยผู้มีสิทธิ์ขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนฯ ต้องเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งกองทุนสามารถให้ความช่วยเหลือได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
- (๒) การคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

^๖กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นจำนวน ๖๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท.

(๓) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่”

๓.๓ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายโดย กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ในการใช้เงินหรือทรัพย์สินของกองทุนสำหรับเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การคุ้มครองความปลอดภัย หรือการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุน^๔ เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อนุมัติให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด ตลอดจนความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายจากทางราชการโดยทางอื่นด้วย ทั้งนี้ ภายใต้อัตลักษณ์และเงื่อนไข ดังนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อราย/ต่อปี

(๒) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท และให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าพาหนะ ค่าอาหารระหว่างติดต่อกับการรักษาพยาบาล ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อราย/ต่อปี แต่หากพบว่ามีการใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเกินกว่าวงเงินที่ระบุไว้ข้างต้น สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยอ้างอิงจากหลักฐานทางการแพทย์

(๓) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

(๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบ การงานได้ตามปกติให้จ่ายในอัตราวันละไม่เกิน ๓๐๐ บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

^๔ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม).

^๕คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ ปกค. เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และการประสานงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่น้อยกว่า ๗ ปี ต่ำนละ ๑ คน โดยต้องเป็นภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นกรรมการ และมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเป็นผู้ช่วยเลขานุการ.

(๕) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ไม่เกินวงเงิน ครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อราย/ต่อปี

(๖) ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่พักตามความเหมาะสม

(๗) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือฝึกอบรม

(๘) ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการดำเนินคดี เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือตามคำสั่งศาล

(๙) ค่าใช้จ่ายในการส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้เสียหายนั้น

(๑๐) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่

(๑๑) ค่าใช้จ่ายในกรณีอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอนุมติเป็นการเฉพาะราย

การยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมิภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับผู้ยื่นคำขอที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดที่ผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปการค้ำมนุษย์นั้นเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และละเมิดต่อกฎหมายความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งมิได้จำกัดแต่เฉพาะหญิงและเด็ก และกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปค้าประเวณีนอกราชอาณาจักร การบังคับใช้แรงงานบริการด้วยการทารุณไร้อารมณ์หรือเอาเปรียบ หรือการบังคับให้เร่ร่อนขอทาน บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น ซึ่งในปัจจุบันได้กระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กเพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์นั้น รัฐบาลชุดปัจจุบันก็ได้มีนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาและพิธีสารจัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งปรับปรุงการช่วยเหลือและ

คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายให้เหมาะสม ซึ่งถือเป็นการเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการดำเนินคดีที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับหนึ่ง แต่ถ้าหากประชาชนทุกคนต่างได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการดำเนินคดีโดยการแจ้งเบาะแส และรู้ทันต่อกระบวนการดำเนินคดีก็จะสามารถป้องกันและปราบปรามการดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหายและความสงบสุขของสังคมตลอดไป ๑

ภาคผนวก

- : สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร
ที่ สผ ๐๐๑๔/๗๐๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- : ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
พร้อมสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

สำเนา
หนังสือสภาผู้แทนราษฎร
ที่ สผ ๐๐๑๔/๗๐๔๖
ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ 5012
วันที่ 27 มิ.ย. 2565
เวลา 10.32 น.

(๑)

ที่ สผ ๐๐๑๔/๗๐๔๖

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์
สรุปลักษณะสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปี
ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๖

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายชวน หลีกภัย)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานนิติ
รับที่ พ(ก) / ๗๕๖๕
วันที่ ๒๗ / มิ.ย / ๒๕
เวลา ๑๒.๑๑ น.
ผู้อำนวยการประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 44.0 / 6๒ วันที่ 27 / 6-๖๒
เวลา 11.56 ส่ง พ.ศ.
ผู้อำนวยการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐๒ ๒๔๒ ๕๕๐๐ ต่อ ๗๕๒๑

ร่าง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

สารบบ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัตินี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕

ว่าที่ ร.ต.ต.

(อาพิทธ์ สุขะนันท์)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒
ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน (ยกเลิกมาตรา ๔๙
วรรคหก และเพิ่มมาตรา ๔๙/๑)
- (๒) กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน (แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง)
- (๓) กำหนดกระบวนการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความ
ผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น (เพิ่มมาตรา ๕๒/๑)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีบทบัญญัติ
ที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ
อนามัย หรือชื่อเสียง ไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน
ที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สิน
ดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติให้ดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิด
มูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับ
ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๕)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม
พระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งการดำเนินการ
บังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(๖)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกวรรคหกของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐานให้เลขาธิการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหายส่งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายไม่เกินจำนวนความเสียหายที่ยังไม่ได้รับคืนหรือชดใช้คืน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อเท็จจริง ให้สำนักงานประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียงให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย

ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามมาตรา นี้ต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดมูลฐานและไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น

ค่าเสียหายจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี ทั้งนี้ คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิด

การรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายและความเสียหาย คำร้องและการยื่นคำร้อง และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาธารณะ”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าศาลได้สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวก่อนที่จะศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับหรือเคยเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน และนำไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินตามสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้น ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและสัดส่วนมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่รวมเข้ากับทรัพย์สินนั้นให้สำนักงานไว้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและนำทรัพย์สินนั้นไปคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียต่อไป”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑
หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้น
ถ้าศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่ากรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้น
หรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สิน
หรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี”

.....
.....
ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางสาวนงทิพา ของสิริวัฒนกุล)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๒

สำนักงานประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
พร้อมสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากกฎหมาย

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในทรัพย์สินดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้ดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังต่อไปนี้

๒.๑ วันใช้บังคับ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งทรัพย์สินเสียหายหรือได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการรวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายแล้ว

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๓ (ยกเลิกมาตรา ๔๔ วรรคหก) และร่างมาตรา ๔ (เพิ่มมาตรา ๔๔/๑))

๒.๓ กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ กำหนดให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๔ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฤษฎาธารณะ (ร่างมาตรา ๕ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสอง))

๒.๓.๒ ในกรณีผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๔/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ถ้าศาลได้สวนคำร้องดังกล่าวแล้วเห็นว่าฟังขึ้นให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียโดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้ แต่หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒))

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ แล้ว หากเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมีคำร้องว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของตนและศาลได้สวนแล้วเห็นว่ากรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ กล่าวคือ ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาธารณะ หรือตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาธารณะ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้นหรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง))

๒.๔ กำหนดกระบวนการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น

ในกรณีที่ปรากฏแก่ศาลหรือตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๔ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๔/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๔/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ แล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้แทน ก็ให้ศาลสั่งงด

การขายทอดตลาดและสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดิน
ทั้งนี้ ให้นำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม
มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๗ (เพิ่มมาตรา ๕๒/๑))

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานให้ครอบคลุมถึง
ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย
หรือชื่อเสียง ซึ่งรวมถึงผู้เสียหายในความผิดมูลฐานค้ำมนุษย์และการบังคับใช้แรงงานหรือบริการด้วย
นอกจากนี้ ได้ขยายการคุ้มครองสิทธิผู้รับประโยชน์ โดยใช้ถ้อยคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” เพื่อให้มี
ความหมายอย่างกว้าง โดยครอบคลุมถึงผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายซึ่งมีบุคคลสิทธิในทรัพย์สิน
ดังกล่าวด้วย อันจะทำให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดมูลฐานได้รับการชดใช้
ค่าเสียหายอย่างเหมาะสม รวมถึงกำหนดให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
ในกรณีที่ไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สิน
เกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่า และการนำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
ให้ไว้แทนการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
สามารถรวบรวมทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญของ และกรอบระยะเวลาของกฎหมายลำดับรอง
ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ชื่อกฎหมายลำดับรอง	กรอบสาระสำคัญของ กฎหมายลำดับรอง	กรอบระยะเวลากฎหมาย ลำดับรอง	บทอาศัยอำนาจ
กฎกระทรวงว่าด้วยการ รวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย การเก็บรักษาและการ จัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไป คืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ในความผิดมูลฐาน	- กำหนดแผนงาน แนวทาง การรวบรวมข้อเท็จจริงและ การกำหนดค่าเสียหาย ของผู้เสียหายในความผิด มูลฐาน - กำหนดแผนงาน แนวทาง การเก็บรักษาและการจัดการ ทรัพย์สินเพื่อนำไปคืนหรือ ชดใช้คืนหรือชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายใน ความผิดมูลฐาน	ภายใน ๑ ปี นับแต่ พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ	มาตรา ๔๙/๑ วรรคสาม แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในหัวข้อที่ ๒.๒ “ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ” และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในหัวข้อที่ ๔.๗ “กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น”

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ที่มีเป้าหมายคือ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน และประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม ที่มีเป้าหมายคือ ความเป็นธรรมในสังคมเพิ่มขึ้นจากการปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรม โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดหลักการ “ให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษาให้ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีบุริมสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะรับในคดีฟอกเงิน”

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ด้านการปราบปราม (๒) ที่มีเป้าหมายคือ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ได้สวน ชี้มูล ฟ้องศาล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด เป็นธรรม เสมอภาค โดยเฉพาะมีการจัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริต ตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม

นิยามศัพท์ในรายงานฉบับนี้

คณะกรรมการธุรกรรม หมายความว่า คณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เลขาธิการ ปปง. หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงาน ปปง. หมายความว่า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร และสาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร .

(๑) ประเด็นการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน

สภาพปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย เนื่องจากมาตรา ๔๔ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒^๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้ เฉพาะความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น ทำให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่ได้รับความเสียหาย ประเภทอื่นที่ไม่ใช่ความเสียหายต่อทรัพย์สินไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามบทบัญญัติดังกล่าว เช่น กรณีของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งอาจถูกบังคับใช้แรงงาน หรือถูกบังคับให้มีการค้าประเวณี เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือเสรีภาพ ฯลฯ ไม่อาจขอรับการชดใช้ความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของเหยื่ออาชญากรรมที่ได้กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน และยังไม่สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ และ ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ที่เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดหลักการ “ให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษาให้ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีบุริมสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะริบในคดีฟอกเงิน”

ประกอบกับปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ที่เป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นที่จับตามองขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกาได้เผยแพร่รายงานการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIP Report) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับ ๒ และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มมาตรการที่จะช่วยให้เหยื่อในการค้ามนุษย์ได้รับการชดใช้ความเสียหายจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยหากยังไม่มี การแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวก็อาจเป็นปัจจัยให้ประเทศสหรัฐอเมริการะดับประเทศไทยลงอีก ในการประเมินผลปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศ

^๑ มาตรา ๔๔ วรรคหก “ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้ เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือ ชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกันและเมื่อศาลมีคำสั่ง ให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว

ต่าง ๆ เพราะสหรัฐอเมริกาและประเทศคู่แข่งทางการค้าของไทยจะหยิบยก TIP Report มาเป็นประเด็นกีดกันทางการค้าของไทย

นอกจากนี้ บทบัญญัติ มาตรา ๔๙ วรรคหก ดังกล่าว คงกำหนดไว้เพียงหลักการให้เลขาธิการ ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งนำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมถึงกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจนเพียงพอที่จะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ในการพิจารณารวบรวมข้อเท็จจริง กำหนดค่าเสียหาย และเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินเพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย ส่งผลให้เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ประเด็นการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

โดยที่ข้อแนะนำที่ ๔ ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (The Financial Action Task Force : FATF) ซึ่งถือเป็นมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism : AML/CFT) ได้กำหนดให้แต่ละประเทศสามารถกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถอายัดหรือยึดและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานได้โดยไม่ทำให้สิทธิโดยสุจริตของบุคคลที่สามเสียหาย ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในปัจจุบันก็นำหลักการตามข้อแนะนำดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๒^๖ โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งคุ้มครองสิทธิให้แก่บุคคลที่สามผู้สุจริตได้ใน ๒ ประเภท ได้แก่ ผู้รับโอนทรัพย์สิน และผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน หากพิสูจน์ได้ว่า ได้รับโอนหรือรับประโยชน์มาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฏลสาธารณะ

^๖ มาตรา ๕๐ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกฏลสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฏลสาธารณะ

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ถ้าศาลทำการไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้

แต่อย่างไรก็ดี บทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบุคคลที่สามผู้สุจริตดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนที่ได้รับความเสียหายจากมาตรการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น กรณีผู้ทำสัญญาจะซื้อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยสุจริตและได้ชำระเงินมัดจำให้ผู้จะขายไว้แล้ว ต่อมาทรัพย์สินดังกล่าวได้ถูกพนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวจะไม่สามารถร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิให้ตนได้เนื่องจากไม่มีฐานะเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินหรือผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน และไม่ใช่อุบัติเหตุเสียหายในความผิดมูลฐาน

(๓) ประเด็นการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น

โดยที่ทรัพย์สินที่สำนักงาน ป.ป.ง. จะพิจารณาส่งเรื่องให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือให้นำไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายได้ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะต้องเป็น “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด”^๓ เท่านั้น กล่าวคือ เป็นทรัพย์สินที่ได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงจากทรัพย์สินดังกล่าว หรือดอกผลของทรัพย์สินนั้น กรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดถูกนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ เช่น ผู้กระทำความผิดนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปปลูกสร้างเป็นบ้านบนที่ดินที่ได้มาจากการรับมรดก และต่อมาเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้บ้านดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินหรือให้นำไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายแล้ว สำนักงาน ป.ป.ง. ย่อมดำเนินการบังคับคดีได้เฉพาะตัวบ้านที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยไม่สามารถดำเนินการไปถึงที่ดินได้ ส่งผลให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเสื่อมมูลค่า ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและผู้เสียหายดังกล่าว

จากสภาพปัญหาทั้ง ๓ ประเด็นข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ เกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศและมาตรฐานสากลดังต่อไปนี้

^๓ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ

(๓) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ (๒)

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (๑) (๒) หรือ (๓) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

๑. แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้ครอบคลุมถึงความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง

๒. กำหนดการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

๓. กำหนดกระบวนการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่นำมาตราทางแพ่งมาใช้ในการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้สุจริต ซึ่งเป็นหลักการตามมาตรฐานสากลด้าน AML/CFT การปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้จึงเป็นการปรับปรุงมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ก่อให้เกิดความเป็นธรรม ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับมาตรฐานสากลดังกล่าว และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ข้อ ๒.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อ ๔.๗ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ เรื่อง การพัฒนาโลกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ที่มีเป้าหมายคือ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน และประเด็นปฏิรูปที่ ๔ เรื่อง การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม ที่มีเป้าหมายคือ ความเป็นธรรมในสังคมเพิ่มขึ้นจากการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ด้านการปราบปราม (๒) ที่มีเป้าหมายคือ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ได้สวน ชี มูล พ้องศาล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด เป็นธรรม เสมอภาค โดยเฉพาะมีการจัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริต ตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมีเหตุอันควรที่รัฐต้องแทรกแซง

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เพื่อให้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศและมาตรฐานสากล

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

การแก้ปัญหาในปัจจุบันในประเด็นการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายนั้น แม้ว่าการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙ วรรคหก จะกำหนดให้เฉพาะความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้นที่มีสิทธิได้รับคืนหรือชดใช้คืนความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ความเสียหายประเภทอื่นที่ผู้เสียหายได้รับเนื่องจากการกระทำความผิดมูลฐานจะไม่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ก็ตาม แต่อย่างไรก็ดีหากเป็นกรณีที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในความผิดมูลฐานสามารถดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายอื่นให้เป็นผลได้ สำนักงาน ป.ป.ง. ก็จะพิจารณาไม่ดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๘^๔ เพื่อให้ทรัพย์สินนั้นสามารถนำไปเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายได้ตามกฎหมายอื่น แต่สำหรับประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินและประเด็นเรื่องการรับทรัพย์สินทดแทน เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดให้กระทำได้จึงยังไม่มีวิธีการแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาได้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

สำนักงาน ป.ป.ง. ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศแล้วพบว่า มีการแก้ปัญหา ดังนี้

การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย	<u>ประเทศสหรัฐอเมริกา</u> การดำเนินการกับทรัพย์สิน (มาตรการทางแพ่งและอาญา) กำหนดให้พนักงานอัยการสามารถร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่ถูกริบไปชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินได้ ^๕ ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙ วรรคหกในปัจจุบัน ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศที่เสนอให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (ความเสียหายทุกประเภท) จากทรัพย์สินที่จะถูกริบให้ตกเป็นของแผ่นดิน
การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย	<u>ประเทศมาเลเซีย</u> “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ปี 2001” ^๖ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียที่อ้างว่ามีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย (Bona Fide Third Parties) กับทรัพย์สินดังกล่าวมี

^๔ มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดใด เป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

^๕ Asset Forfeiture Policy Manual 2019, U.S. Department of Justice. Criminal Division. Money laundering and Asset Recovery Section. Chapter 14

^๖ LAWS OF MALAYSIA Act 613 Anti-Money Laundering, Anti-Terrorism Financing and Proceeds of Unlawful Activities Act 2001 Section 61

	<p>สิทธิพิสูจน์ตนเองได้ โดยเมื่อศาลออกคำสั่งริบทรัพย์สิน จะประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้บุคคลที่สามที่อ้างว่ามีผลประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินชั้นศาลในวันที่ศาลกำหนดเพื่อที่จะพิสูจน์ว่าเหตุใดทรัพย์สินนั้นจึงไม่ควรถูกริบ เมื่อพิจารณาแล้ว ศาลจะคืนทรัพย์สินให้กับผู้อ้างเมื่อผู้อ้างมีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียทางกฎหมายในทรัพย์สินนั้น และผู้อ้างไม่มีความรู้และไม่ได้ตั้งใจเพิกเฉยถึงการใช้อย่างผิดกฎหมายในทรัพย์สินนั้น หรือถ้าหากผู้อ้างรู้แต่ผู้อ้างก็ไม่ได้ให้ความยินยอมในการใช้อย่างผิดกฎหมาย ซึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นหลักการทำนองเดียวกับการคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินผู้สุจริตตามร่างกฎหมายฉบับนี้</p>
<p>การริบทรัพย์สินทดแทน</p>	<p><u>ประเทศออสเตรเลีย</u> กำหนดให้มีการริบทรัพย์สินมูลค่า (Value-based Confiscation)^๗ กล่าวคือ แม้ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาได้ ศาลก็สามารถสั่งริบทรัพย์สินโดยบังคับเอาจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเป็นการทดแทนได้ตามมูลค่าที่เท่ากัน โดยจะพิจารณาจากผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำความผิดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การที่จะริบทรัพย์สินมูลค่าได้ ผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องได้รับการพิพากษาว่ากระทำความผิดอาญา (Conviction Base) ซึ่งเป็นหลักการเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่นำมาตราการริบทรัพย์สินมูลค่ามาใช้บังคับ แต่เนื่องจากการริบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นมาตรการที่ไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดอาญา (Non Conviction Base) ด้วยหลักการที่แตกต่างดังกล่าว ร่างกฎหมายนี้จึงมิได้นำหลักการริบทรัพย์สินมูลค่าดังกล่าวมาใช้บังคับ แต่นำมาปรับใช้เท่าที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการนำส่งทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือนำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายตามคำสั่งของศาล เช่น กรณีที่มีการนำทรัพย์สินนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หรือการแยกออกจากกันจะทำให้เสื่อมมูลค่า โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้นำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นขายทอดตลาดเพื่อนำเงินส่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ไว้แทนได้</p>

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

สำนักงาน ป.ป.ง. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ แล้ว โดยกำหนดช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ๓ ช่องทาง ดังนี้

- ๑) ผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ง. (www.amlo.go.th) จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้
 - ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒
 - ครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓
 - ครั้งที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓
- ๒) นำส่งด้วยตนเองหรือไปรษณีย์ตามที่อยู่สำนักงาน ป.ป.ง.

^๗ Section 116 Proceeds of Crime Act 2002

๓) ผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. จำนวน ๑๐๐ คน

- ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนจากหน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยกำกับดูแล และหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๐ คน

- ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนสมาคม ชมรมสถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน จำนวน ๒๕๐ คน

- ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน ผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยกำกับดูแล และหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐๐ คน

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการทางแพ่งเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดิน และเนื่องจากทรัพย์สินที่ถูกดำเนินการดังกล่าวมีฐานที่มาจากกระทำความผิดอาญาฐานต่าง ๆ ที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการคดีอาญาในความผิดมูลฐาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อาจมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ด้วย ดังนั้น เพื่อแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินระหว่างสำนักงาน ปปง. และหน่วยงานผู้รับผิดชอบการกระทำความผิดมูลฐานดังกล่าว จึงมีการกำหนดเงื่อนไขให้ สำนักงาน ปปง. ดำเนินมาตรการทางแพ่งกับทรัพย์สินเฉพาะในกรณีที่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายอื่น หรือดำเนินการตามกฎหมายอื่นแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการมาตรการทางแพ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่าตามนัยมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง^๔ ด้วยเหตุนี้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมีความสัมพันธ์กับกฎหมายต่าง ๆ ที่กำหนดความผิดมูลฐานและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีตามที่กล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ จากหลักการตามร่างกฎหมายนี้ยังมีความสัมพันธ์และความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นใน ๒ ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก คือ การแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานโดยผู้เสียหายในความผิดมูลฐานจะมีสิทธิได้รับชดเชยค่าเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

กระทำความผิด หลักการดังกล่าวจึงมีความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นที่กำหนดให้ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓^๙ และมาตรา ๔๔/๑^{๑๐} หรือพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๓^{๑๑} ฯลฯ และประเด็นต่อมา คือ การกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงาน ปปง. สามารถดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินอื่นที่มีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ หากปรากฏว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นได้มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่า ในการดำเนินคดีกรณีร่ำรวยผิดปกติที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒๕^{๑๒}

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไร แก่ใครบ้าง

-ไม่มี-

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก่ไข คุ่มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

-ไม่มี-

^๙ มาตรา ๔๓ คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกหรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำความผิดคืนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทน ผู้เสียหายด้วย

^{๑๐} มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

^{๑๑} มาตรา ๑๓ การเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับการฟ้องคดีอาญา หรือจะยื่นคำร้องในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ตัดผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ถึงแม้ไม่มีคำขอให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง หากศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลจะสั่งในคำพิพากษาคดีอาญาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ คำสั่งดังกล่าวไม่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเพื่อเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังขาดอยู่

^{๑๒} มาตรา ๑๒๕ ถ้าศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานมีสิทธิได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นมาตรการที่ช่วยให้เหยื่ออาชญากรรมมีโอกาสเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ที่มีเป้าหมายคือ ผู้เสียหายมีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน และเนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการค้ำนุษย์ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานด้วย จึงส่งผลให้ประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ำนุษย์ให้ได้รับการเยียวยาความเสียหายจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาด้านการค้ำนุษย์ของประเทศไทยตามข้อเสนอแนะที่ปรากฏใน TIP Report ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

สำหรับการเพิ่มเติมให้ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของตนได้ ก็จะช่วยป้องกันมิให้ประชาชนผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการของรัฐ ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างแท้จริง และการกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจะช่วยให้มาตรการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือนำไปชดเชยให้แก่ผู้เสียหายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันเป็นการสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ด้านการปราบปราม (๒) ที่มีเป้าหมายคือ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน ตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากนี้ทั้งสองมาตรการดังกล่าวยังสอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้าน AML/CFT ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขข้อบกพร่องด้านกรอบของกฎหมายและสามารถยกระดับผลการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลดังกล่าวได้อีกด้วย

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สำนักงาน ป.ป.ง.

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

สำนักงาน ป.ป.ง. มีแผนงานที่จะเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานของรัฐ รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

สำนักงาน ปปง. มีการกำหนดให้นำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน โดยได้มีการนำข่าวสาร ข้อมูล และกฎหมายต่างๆ ขึ้นเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านระบบสารสนเทศของสำนักงาน ปปง. เช่น เว็บไซต์ (website) หรือ แอปพลิเคชัน (Application)

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้กำหนดให้มีการใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกจากนี้ สำนักงาน ปปง. ได้มีการจัด “โครงการเผยแพร่ความรู้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง” ซึ่งเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวเป็นประจำทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวมทั้งสำนักงาน ปปง. ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯลฯ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวด้วย ดังนั้น หากกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วสำนักงาน ปปง. ก็จะสร้างความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป นอกจากนี้ สำนักงาน ปปง. ยังได้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านกฎหมายทุกฉบับที่อยู่ในภารกิจของสำนักงาน ปปง. ผ่านระบบสารสนเทศของสำนักงาน ปปง. เช่น เว็บไซต์ (website) หรือ แอปพลิเคชัน (Application) เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน - บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้ - อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว - อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น - อัตรา

ไม่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและไม่มีความจำเป็นต้องเพิ่มอัตราค่าจ้าง เนื่องจากเป็นการกำหนดแนวทางให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ทางบวก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย และการกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยให้กับผู้ประกอบการและนักลงทุน ทั้งในและนอกประเทศ ส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ

ทางลบ -ไม่มี-

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

(๑) ผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ

ทางบวก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถนำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายได้ ย่อมส่งเสริมหรือสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค กรมบังคับคดี ฯลฯ ให้ขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ส่งผลให้เกิดความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของหน่วยของรัฐ

ทางลบ -ไม่มี-

(๒) ประชาชนและภาคเอกชน

ทางบวก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย การคุ้มครองสิทธิผู้มีส่วนได้เสีย และการกำหนดกระบวนการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ย่อมเป็นหลักประกันให้กับประชาชนและภาคเอกชนว่าสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย และทรัพย์สินของตนย่อมได้รับความคุ้มครองโดยรัฐอย่างเป็นธรรม และการดำเนินการของรัฐดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิของตนเพียงเท่าที่จำเป็น ทำให้ประชาชนและภาคเอกชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และพร้อมให้ความร่วมมือกับรัฐในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย อันจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเข้มแข็ง สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างแท้จริง

ทางลบ -ไม่มี-

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

-ไม่มี-

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

-ไม่มี-

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการ

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มีการกำหนดโทษอาญา

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง
หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ไม่ได้ให้อำนาจดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการ
ทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ
และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

พลตำรวจตรี

(ปรีชา เจริญสหายนนท์)

รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓

สำนักงาน ป.ง. กองกฎหมาย ส่วนนิติการ

โทร. ๐ ๒๒๑๙ ๓๖๐๐ ต่อ ๑๐๕๘ (นายนราวิทย์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๑๙ ๓๖๕๐ www.amlo.go.th

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

โดยที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้ยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีหลักการเป็นการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (INTERNATIONAL STANDARDS ON COMBATING MONEY LAUNDERING AND THE FINANCING OF TERRORISM & PROLIFERATION) ตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน (The FATF Recommendations) รวมทั้งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ไขข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่มีการเสนอแก้ไขในร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ การปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เนื่องจากปัจจุบันการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้นที่มีสิทธิได้รับคืนหรือชดเชยคืนความเสียหายจากทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทำให้การคุ้มครองสิทธิหรือการเยียวยาความเสียหายประเภทอื่นไม่สามารถกระทำได้ เช่น ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับค้ำฉ้อหรือการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งความเสียหายโดยส่วนใหญ่ที่เหยื่อจากการค้ำฉ้อหรือจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการได้รับ คือ ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ฯลฯ ทำให้ผู้เสียหายดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ด้วยเหตุนี้ แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจึงได้มีข้อเสนอให้สำนักงาน ปปง. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อกำหนดมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของเหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีอาญาโดยให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษาให้ได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนมีสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะตกเป็นของแผ่นดิน

ในการนี้ สำนักงาน ปปง. ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งเห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ที่ปรับปรุงใหม่ บัดนี้ การดำเนินการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้เสร็จสิ้นแล้วตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนี้

๑. วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดการประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ปปง.

๒. จำนวนครั้งและระยะเวลาในการจัดรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

๒.๑ การรับฟังความคิดเห็นก่อนส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

สำนักงาน ปปง. ได้นำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไปจัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนราชการ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน และประชาชนทั่วไป เพื่อประกอบการยกร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ดังนี้

๑) รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง. โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. จำนวน ๑๐๐ คน

๒) รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเทล ประตูน้ำ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนจากหน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๐ คน

๓) รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเทล ประตูน้ำ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน จำนวน ๒๕๐ คน

๔) รับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแมนดาริน แมนเนจ บาย เซ็นเตอร์พ้อยท์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐๐ คน

๕) การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมาย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง.

๖) การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมาย ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง.

๗) การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงาน ปปง.

- ๘) รับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ง. (www.amlo.go.th) จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้
ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒
ครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

อย่างไรก็ดี จากผลการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ที่ประชุมได้ขอให้สำนักงาน ป.ป.ง. เร่งดำเนินการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยขอให้แยกเรื่องมาตรการยึดทรัพย์สินของจำเลยในคดีค้ามนุษย์เพื่อนำไปเยียวยาให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ออกจากการแก้ไขเพิ่มเติมทั้งฉบับเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณา ด้วยเหตุนี้ สำนักงาน ป.ป.ง. จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน) แยกออกเป็นอีกฉบับหนึ่งเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น สำหรับการรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๕,๖,๗ และการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ง. (www.amlo.go.th) ครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการจัดรับฟังความคิดเห็นเฉพาะร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน)

๒.๒ การรับฟังความคิดเห็นหลังผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน ป.ป.ง. ได้นำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ไปจัดรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ง. (www.amlo.go.th) ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓

๓. พื้นที่กลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

พื้นที่ : กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มเป้าหมาย : ๑) ผู้แทนจากหน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒) ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน

๓) ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ

๔) ประชาชนทั่วไป

๔. ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

๔.๑ ความคิดเห็นก่อนส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

ผู้แทนส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องได้ร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๑) ประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย

- ในกรณีผู้เสียหายที่เป็นผู้ถือหุ้นของสหกรณ์เป็นผู้เสียหายจากการกระทำของกรรมการ บริหารของสหกรณ์แล้ว แต่หากกรณีดังกล่าวสหกรณ์ไม่ได้เข้ามายื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายแทนผู้ถือหุ้นแล้ว สำนักงาน ปปง. มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- การกำหนดให้ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองสิทธิต่อศาล อาจเป็นการเพิ่มภาระเรื่องค่าใช้จ่ายและการดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ ให้กับผู้เสียหาย และการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เสียหายต้องดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีความผิดมูลฐานเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมาก่อน จึงจะสามารถยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองสิทธิได้ อาจเป็นการกำหนดเงื่อนไขบังคับก่อนที่เข้มงวดเกินไป

๒) ประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มีข้อสังเกตว่าอาจจำเป็นต้องกำหนดความหมายคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” และเงื่อนไขในการพิสูจน์ต่อศาลเพื่อขอรับความคุ้มครอง ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓) ประเด็นเรื่องการริบทรัพย์สินทดแทน มีความเห็นว่า เนื่องจากการบังคับกับทรัพย์สินหรือการยึดทรัพย์สินแทนกันมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ทำให้ขาดความเชื่อมั่นความมั่นใจ ขาดความน่าเชื่อถือต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และทำให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวม จึงควรยกเลิกในประเด็นนี้

๔.๒ ความคิดเห็นหลังผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย มีผู้แสดงความคิดเห็นโดยสรุป ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเจตนารมณ์ คือ การติดตามทรัพย์สินกลับคืนสู่แผ่นดินเพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมโดยมุ่งเน้นการคุ้มครองรัฐเป็นสำคัญ การแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ (ร่าง ๔) ให้รวมถึงความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง จากหลักการเดิมที่คุ้มครองเฉพาะความเสียหายต่อทรัพย์สิน อันเป็นการคุ้มครองการกระทำละเมิดโดยมุ่งเน้นตัวเอกชน อาจทำให้หน่วยงานของรัฐอาจกลายเป็นเครื่องมือของเอกชนในการใช้สิทธิเรียกร้อง จึงเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว

๒) ในส่วนของหลักการเดิมที่กำหนดให้ผู้เสียหายต่อทรัพย์สินสามารถขอรับการคุ้มครองสิทธิได้ เนื่องจากมีความผิดมูลฐานที่ผู้เสียหายเสียทรัพย์สินให้กับผู้กระทำความผิดมูลฐานไป หลักการที่ว่าจึงมีเหตุผลที่ควรพิจารณาให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการชดเชยคืนจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดมูลฐาน

๓) การคุ้มครองความเสียหายประเภทอื่นนอกเหนือจากทรัพย์สิน ถือเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ซึ่งผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายอื่นได้โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือไว้โดยเฉพาะอยู่แล้ว เช่น ศาล กรมบังคับคดี กรมคุ้มครองสิทธิ ฯลฯ การกำหนดให้มีการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นการก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ อีกทั้งสร้างอุปสรรคและปัญหา สิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณในการปฏิบัติตามหน้าที่หลักคือการดำเนินการกับทรัพย์สิน

ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อตัดวงจรอาชญากรรมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ต่อราชการและประชาชน

๕. คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

๕.๑ คำชี้แจงเหตุผลก่อนส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

๑) ประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย

- กรณีความเห็นที่ว่า หากผู้เสียหายที่เป็นผู้ถือหุ้นของสหกรณ์เป็นผู้เสียหายจากการกระทำของกรรมการบริหารของสหกรณ์แล้ว แต่หากกรณีดังกล่าวสหกรณ์ไม่ได้เข้ามายื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายแทนผู้ถือหุ้นแล้วนั้น สำนักงาน ปปง. พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังไม่ปรับแก้ไขตามข้อสังเกต เนื่องจากหลักการของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอแก้ไขเป็นการคุ้มครองสิทธิให้กับผู้เสียหายตามผลคำพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคดีอาญา โดยมีได้กำหนดนิยามความเป็นผู้เสียหายไว้เป็นพิเศษให้แตกต่างจากหลักทั่วไปแต่อย่างใด ดังนั้น การพิจารณาความเป็นผู้เสียหายจึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- กรณีข้อสังเกตว่าการกำหนดให้ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองสิทธิต่อศาล อาจเป็นการเพิ่มภาระเรื่องค่าใช้จ่ายและการดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ ให้กับผู้เสียหาย และการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เสียหายต้องดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีความผิดมูลฐานเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมาก่อนจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองสิทธิได้ อาจเป็นการกำหนดเงื่อนไขบังคับก่อนที่เข้มงวดเกินไปนั้น สำนักงาน ปปง. พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังไม่ปรับแก้ไขตามข้อสังเกต เนื่องจาก เป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแก้ไขกฎหมายของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการคัดกรองผู้เสียหายและมูลค่าความเสียหายที่แท้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน กรณีข้อสังเกตว่าอาจจำเป็นต้องกำหนดความหมายคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” และเงื่อนไขในการพิสูจน์ต่อศาลเพื่อขอรับความคุ้มครอง ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นั้น สำนักงาน ปปง. พิจารณาแล้วเห็นด้วย ในหลักการแต่ยังไม่ปรับแก้ไขในขั้นนี้ เนื่องจากจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนและรอบคอบเสียก่อน จึงเห็นควรนำความเห็นดังกล่าวไปปรับแก้ไขในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓) ในประเด็นเรื่องการริบทรัพย์สินทดแทน กรณีความเห็นว่าการยึดทรัพย์สินแทนกันมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ทำให้ขาดความเชื่อมั่นความมั่นใจ ขาดความน่าเชื่อถือ ต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และทำให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวม จึงควรยกเลิกการแก้ไขนั้น สำนักงาน ปปง. พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังไม่ปรับแก้ไขตามข้อสังเกต เนื่องจากหลักการนี้เป็นการแก้ปัญหาการริบทรัพย์สินของสำนักงาน ปปง. ซึ่งเป็นช่องว่างของกฎหมายปัจจุบัน ที่สามารถบังคับกับทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือชดใช้คืนให้ผู้เสียหายได้เฉพาะทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเท่านั้น ไม่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินอื่น

ที่ไม่เกี่ยวข้องได้ ส่งผลให้เกิดข้อขัดข้องในการดำเนินการหากได้มีการจำหน่ายโอนทรัพย์สินนั้นระหว่างพิจารณาคดี เช่น ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องซึ่งผู้กระทำความผิดอาจจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินดังกล่าวระหว่างอุทธรณ์ และต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำสั่งกลับคำสั่งศาลชั้นต้นให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือให้นำไปชดใช้คืนผู้เสียหาย จะทำให้สำนักงาน ป.ป.ง. ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินดังกล่าวมาดำเนินการตามคำสั่งศาล ดังนั้น หากมีมาตรการรับทรัพย์สินทดแทนตามมูลค่า ก็จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

๕.๒ คำชี้แจงเหตุผลหลังผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรณีความเห็นที่ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ จะขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นการเข้าซ้อนกับกฎหมายอื่น และจะกระทบต่อการปฏิบัติการหลักของสำนักงาน ป.ป.ง. ในการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อตัดวงจรการประอบอาชญากรรม นั้น สำนักงาน ป.ป.ง. พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว จึงเห็นควรรับความเห็นดังกล่าวไปเสนอรัฐสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

๖. ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

ความเห็นของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องตามเอกสารตารางสรุปผลรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๖.๑ ตารางสรุปผลข้อคัดค้านหรือความเห็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ก่อนส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
มาตรา ๘ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”	ไม่มีความคิดเห็น	
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	ไม่มีความคิดเห็น	
มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหกของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไข	ไม่มีความคิดเห็น	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่าง	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘		
<p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ หรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้เห็นว่าคุณเป็นผู้รับประโยชน์ หรือผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตและมีคำตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์หรือส่วนได้เสียโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ และต้องเสียหายหากศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน”</p>	<p>การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓ มีข้อสังเกต ดังนี้</p> <p>- อาจจำเป็นต้องกำหนดความหมายคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” และเงื่อนไขในการพิสูจน์ต่อศาลเพื่อขอรับความคุ้มครอง ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	<p>ไม่ปรับแก้ไขตามข้อสังเกตในชั้นนี้ เนื่องจากจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน และครบถ้วนเสียก่อน จึงเห็นควรนำข้อสังเกตดังกล่าวไปปรับแก้ไขในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป</p>
<p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>“มาตรา ๕๐/๑ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่มีสิทธิได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้เห็นว่า</p>	<p>๑. การจัดรับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ศาลแพ่ง มีข้อสังเกต ดังนี้</p> <p>- กรณีผู้ถือหุ้นของสหกรณ์เป็นผู้เสียหายจากการกระทำของกรรมการบริหารของสหกรณ์แล้ว แต่หากกรณีดังกล่าวสหกรณ์ไม่ได้เข้ามายื่นคำร้อง</p>	<p>ไม่ปรับแก้ไขตามข้อสังเกต เนื่องจาก การพิจารณาความเป็นผู้เสียหายต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>(๑) มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีความผิดมูลฐานหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดมูลฐานนั้น ให้ตนได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือ</p> <p>(๒) ตนเป็นผู้เสียหายในความผิดมูลฐานและได้ร้องทุกข์ไว้กับพนักงานสอบสวนหรือมีการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไว้แล้ว”</p>	<p>ขอคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายแทนผู้ถือหุ้นแล้ว กรณีนี้ไม่มีช่องทางตามกฎหมายในการให้ผู้ถือหุ้นเข้ามาใช้สิทธิได้โดยตรง สำนักงาน ป.ป.ง. ควรกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย</p> <p>๒. การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓ มีข้อสังเกต ดังนี้</p> <p>- การกำหนดให้ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองสิทธิต่อศาล อาจเป็นการเพิ่มภาระเรื่องค่าใช้จ่ายและการดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ ให้กับผู้เสียหาย และการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เสียหายต้องดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีความผิดมูลฐานเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมาก่อน จึงจะสามารถยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองสิทธิได้ อาจเป็นการกำหนดเงื่อนไขบังคับก่อนที่เข้มงวดเกินไป</p>	<p>ไม่ปรับแก้ไขตามข้อสังเกต เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแก้ไขกฎหมายของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการคัดกรองผู้เสียหายและมูลค่าความเสียหายที่แท้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๑ เมื่อศาลทำการได้ส่วนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๔๔ แล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน</p>	<p>ไม่มีความคิดเห็น</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่าง	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>ตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่ กรณีมีผู้เสียหายในความผิดมูลฐานที่สามารถแสดงสิทธิให้ศาลเห็นได้ตาม มาตรา ๕๐/๑ ให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินดังกล่าวไปชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามสิทธิในคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่ผู้เสียหายได้แสดงไว้ตาม มาตรา ๕๐/๑ (๑) หรือตามสิทธิในคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่มีขึ้นภายหลัง ในคดีที่ผู้เสียหายได้มีการเรียกร้องสิทธิไว้ตาม มาตรา ๕๐/๑ (๒) แล้วแต่กรณี และเมื่อศาลมีคำสั่งถึงที่สุดให้นำทรัพย์สินไปชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว หากมีทรัพย์สินเหลือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการนำทรัพย์สินไปชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย และการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินระหว่างรอการนำไปชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด”</p>		
<p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>“มาตรา ๕๑/๒ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำขอของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินรายการใดโดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้ สูญหาย</p>	<p>การจัดรับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ สมาคมธุรกิจเช่าซื้อไทย ได้มีข้อสังเกต ดังนี้</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำทรัพย์สินนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของทรัพย์สินนั้น โดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินและสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งทรัพย์สินนั้นชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าภายในเวลาที่ศาลกำหนด</p> <p>การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินนั้น ให้ศาลกำหนดมูลค่าโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นแล้วแต่กรณี</p> <p>ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระแต่</p>	<p>- ควรยกเลิกมาตรานี้ เนื่องจากการบังคับกับทรัพย์สินหรือการยึดทรัพย์สินแทนกันมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ทำให้ขาดความเชื่อมั่นความมั่นใจ ขาดความน่าเชื่อถือ ต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และทำให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวม</p>	<p>ไม่แก้ไขตามข้อสังเกต</p> <p>เนื่องจากหลักการนี้เป็นการแก้ปัญหาการริบทรัพย์สินของสำนักงาน ปปง. ซึ่งเป็นช่องว่างของกฎหมายปัจจุบัน ที่ส่งผลให้เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งของศาล</p>

(๓๖)

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุด ในการบังคับคดีตามวรรคสาม ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สำนักงานมีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา”		
มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๕๑ ถ้าศาลทำการไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียโดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”	ไม่มีความคิดเห็น	
มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม	การจัดรับฟังความคิดเห็นผ่านโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน ผู้รับประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน นั้น และศาลได้สวนแล้วเห็นว่ากรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้นหรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี”</p>	<p>การฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.</p> <p>ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒</p> <p>ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ศาลแพ่ง มีข้อสังเกต ดังนี้</p> <p>- ตามมาตรานี้จะรวมถึงบุคคลที่สมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่</p>	<p>หลักการตามร่างมาตรานี้ สามารถคุ้มครองผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่สมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแล้ว</p>
<p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินหรือมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นอีก ก็ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ และให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p>	<p>ไม่มีความคิดเห็น</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
มาตรา ๑๑ สิทธิของผู้เสียหาย ในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๔๙ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ยังคงได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติดังกล่าวต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด	ไม่มีความคิดเห็น	

๖.๒ ตารางสรุปผลข้อคัดค้านหรือความเห็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”	ไม่มีความคิดเห็น	
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	ไม่มีความคิดเห็น	
มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหกของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘	ไม่มีความคิดเห็น	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>“มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือชดใช้ทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๔๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม</p> <p>หากผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย</p> <p>การรวบรวมข้อเท็จจริง การกำหนดค่าเสียหาย การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สิน เพื่อนำไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”</p>	<p>การรับฟังความคิดเห็นประชาชนผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ปปง. (www.amlo.go.th) ระหว่างวันที่ ๒ - ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓ มีผู้แสดงความเห็นจำนวน ๔ ราย</p> <p>๑. รายที่ ๑ มีความเห็นว่า พ.ร.บ. ปปงฯ มีเพื่อดตรวจราชอาณาจักร การเรียกค่าเสียหายเป็นการดำเนินการคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา ร่างดังกล่าวเป็นความซ้ำซ้อน ส่วนเรื่องคุ้มครองสิทธิมีมาเพิ่มเติมหลังจากก่อตั้ง ปปง. ผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิทางศาลได้ ส่วนทรัพย์สินที่ยึดควรเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เนื่องจากการดำเนินการเป็นการผลักภาระการพิสูจน์เห็นควรให้ ปปง. มาทำตามเจตนารมณ์ที่ร่างกฎหมายขึ้นมาจะดีกว่า คือ การตรวจราชอาณาจักร ดีกว่าไปรับงานของกฎหมายหรือหน่วยงานอื่นมาดำเนินการ ซึ่งสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงเห็นว่า ปปง. ควรทำตามเจตนารมณ์ในการร่างกฎหมาย ปปง. คือ ตรวจราชอาณาจักร หน้าที่ ปปง. คือ ตรวจราชอาณาจักร ไม่ใช่กรมบังคับคดี ไม่ใช่กรมคุ้มครองสิทธิ</p> <p>๒. รายที่ ๒ ไม่เห็นด้วยในเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายไม่ว่าทั้งทางเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือร่างกาย ชีวิตใดๆ ก็ตาม ไม่ใช่สิ่งที่เป็นหัวใจหลักของการมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่เน้นการดำเนินการกับทรัพย์สินที่</p>	<p>ไม่ปรับแก้ไขในขั้นนี้ เนื่องจากร่างนี้ได้ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว โดยเห็นควรรับความเห็นดังกล่าวไปเสนอรัฐสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป</p>

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคิดค้น/ความคิดเห็นที่มีต่อร่าง	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
	<p>เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐานเพื่อ "ตัดวงจร" และช่องทางในการก่ออาชญากรรมต่างๆ ตามความผิดมูลฐานหลายรายการต่อไป นอกจากนี้ การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายมีช่องทางอื่นๆ ในการเยียวยาผู้เสียหายหลายช่องทาง และในความเสียหายเกี่ยวกับร่างกายและชีวิตตามกฎหมายอาญาก็มีองค์กรที่รับผิดชอบและมีหน้าที่ในการดำเนินการแล้ว เช่นการฟ้องศาล การประนีประนอมยอมความ การแจ้งไปยังกรมคุ้มครองสิทธิ กระทรวงยุติธรรม หรือการดำเนินการตามกฎหมายอื่นอีกมากมาย ซึ่งการบัญญัติให้มีการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายโดยอาศัยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น เป็นการก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและก่อให้เกิดความสับสนในการใช้สิทธิของผู้เสียหาย ซ้ำซ้อนในการปฏิบัติและใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ อีกทั้งสร้างอุปสรรคและปัญหา สิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณในการปฏิบัติตามหน้าที่หลักในการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการปฏิบัติหน้าที่หลักคือการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อตัดวงจรอาชญากรรมของพนักงานเจ้าหน้าที่ปปง. อีกด้วย จึงไม่เห็นด้วยกับการร่างกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ต่อราชการและประชาชน</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
	<p>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ หากจะแก้ไขกฎหมายควรแก้ไขให้ยกเลิกเรื่องการคุ้มครองสิทธิเลย และควรไปแก้ไขในกฎหมายเรื่องอื่นที่จะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวก หรือสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนมากกว่าเรื่องที่มีกฎหมายอื่นๆ ครอบคลุมและกำหนดขั้นตอนการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายไว้อยู่แล้ว และไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายเกี่ยวกับร่างกายหรือชีวิตด้วยเพราะเรื่องดังกล่าวมีกฎหมายและมีหน่วยงานดูแล และมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการอยู่แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้เต็มที่โดยไม่ต้องพะวักพะวนกับเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายหรืออาจจะถูกกลุ่มผู้เสียหายซึ่งไม่ได้มีเจตนาสุจริตแต่แรกใช้เป็นเครื่องมือในการเรียกร้องผลประโยชน์ระหว่างเอกชนด้วยกันมากกว่าเน้นที่การคุ้มครองประโยชน์ของรัฐและประชาชนส่วนมาก</p> <p>๓. รายที่ ๓ มีความเห็นว่า เจตนารมณ์ในการร่างกฎหมาย พรบ.ฟอกเงินฯ ขึ้นมา เพื่อตัดวงจรอาชญากรรม นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดคืนแก่แผ่นดิน ซึ่งการเพิ่มเติมให้ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องคุ้มครองสิทธิ เนื่องจากมีความผิดมูลฐานที่ผู้เสียหายได้เสียทรัพย์สินให้กับผู้กระทำ</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
	<p>ความผิดมูลฐาน หลักการที่ว่าจึงมี เหตุผลที่ควรพิจารณาให้ผู้เสียหายมีสิทธิ ในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดของผู้กระทำความผิดมูลฐาน เนื่องจากผู้เสียหาย เป็นผู้ต้องเสีย ทรัพย์สิน นั้น</p> <p>แต่ตามร่าง พรบ. ที่ให้เพิ่มมาตรา ๔๘/๑ วรรคสองเห็นว่า เป็นการเพิ่ม สิทธิของผู้เสียหายในด้านชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง ซึ่งขัดกับหลักการของ พรบ. ฟอกเงิน ดังกล่าว เนื่องจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับ การกระทำความผิดไม่ใช่ทรัพย์สินของ ผู้เสียหาย และผู้เสียหายที่ไม่ใช่ในเชิง ทรัพย์สิน มีสิทธิตามกฎหมายอื่นๆ ได้ คุ้มครองไว้อยู่แล้ว เช่น สิทธิตาม กฎหมายแพ่ง เช่นละเมิด หรือกฎหมาย เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ กฎหมายเกี่ยวกับ ทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งผู้เสียหายหรือผู้ ที่อาจเสียหายสามารถไปดำเนินการ ตามกฎหมายอื่น ๆ รวมถึงสามารถใช้ สิทธิทางศาลในการบังคับเอากับ ทรัพย์สินอื่น ๆ ของผู้กระทำความผิดได้ ไม่ใช่เฉพาะแต่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ กระทำความผิดเท่านั้น การเพิ่มสิทธิ ดังกล่าวเห็นว่าเป็นขัดต่อเจตนารมณ์ ซ้ำซ้อน อันจะก่อให้เกิดปัญหาในทาง ปฏิบัติ หึ่งจะเพิ่มกระบวนการที่ไม่ จำเป็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๔. รายที่ ๔ มีความเห็นว่า พ.ร.บ.ปบง. ถูกตราขึ้นเพื่อใช้ตัดวงจรอาชญากรรม ประเภทคัดแหล่งเงินทุนในการนำมาใช้ กระทำความผิด อันเนื่องมาจาก เดิม</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
	<p>พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๒๕๓๔ ไม่สามารถบังคับกับทรัพย์สินได้ บางกรณี เพราะถูกยึดโยงโดยผลคดีอาญา ต่อมาจึงมีการเพิ่มมูลฐานอื่นเพื่อให้ใช้มาตรการทางแพ่งได้ พ.ร.บ. ปง. เป็นกฎหมายที่นำมาใช้โดยการใช้มาตรการทางแพ่งที่ไม่ยึดโยงผลคดีอาญา โดยตัวกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย มุ่งเน้นการตักเตือนอาชญากรรมโดยมุ่งคุ้มครองรัฐเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตามหากผู้เสียหายต้องสูญเสียทรัพย์สินไปอันเนื่องจากการกระทำความผิดมูลฐาน พ.ร.บ. ปง. เดิม ก็ได้ให้สิทธิผู้เสียหายขอคุ้มครองสิทธิได้ เพราะเขาต้องสูญเสียทรัพย์สินไป การแก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่ม ม.๔๙/๑ เรื่องความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ อนามัย หรือชื่อเสียง เป็นการมุ่งเน้นตัวเอกชน ซึ่งเรื่องดังกล่าว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. ๔๒๐ ให้ผู้เสียหายใช้สิทธิได้เองอยู่แล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้มิใช่ทรัพย์สินที่เขาต้องสูญเสียไป แต่เป็นเรื่องการกระทำละเมิด ซึ่งควรให้เขาใช้วิถีทางกฎหมายแพ่งในการเรียกค่าเสียหายในส่วนตัวกล่าว มิฉะนั้นหน่วยงานของรัฐอาจกลายเป็นเครื่องมือของเอกชนในการใช้สิทธิเรียกร้อง</p>	
<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม</p>	<p>ไม่มีความคิดเห็น</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียใน ทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตก เป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๙ อาจยื่น คำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมี คำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้มี ส่วนได้เสียโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งส่วนได้เสียโดยสุจริต และตาม สมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทาง กุศลสาธารณะ”</p>		
<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๒ ในกรณีศาลเห็น ว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าศาลได้สวน คำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้ เสียดังกล่าวก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้นำ ทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๕๙/ ๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๑ โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วย ก็ได้</p> <p>เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หาก ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคย เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูล ฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้</p>	<p>ไม่มีความคิดเห็น</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	ข้อคัดค้าน/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
สันนิษฐานไว้ก่อนว่าส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นส่วนได้เสียที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต”		
<p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>“มาตรา ๕๒/๑ ถ้าความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏตามคำร้องของพนักงานอัยการว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ หรือสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ เป็นทรัพย์สินที่รวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นจนไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือการแบ่งแยกจะทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายหรือเสื่อมค่าเมื่อศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินไปคืนหรือชดใช้คืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๙/๑ หรือสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สำนักงานนำทรัพย์สินที่รวมเข้ากันนั้นออกขายทอดตลาดและให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการขายทอดตลาดและได้นำเงินตามมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้สำนักงานไว้แทน ก็ให้ศาลสั่งงดการขายทอดตลาด และสั่งให้นำเงินดังกล่าวไปชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือตกเป็นของแผ่นดินแทนทรัพย์สินที่</p>	<p>ไม่มีความคิดเห็น</p>	

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ.	ข้อคิดเห็น/ความคิดเห็นที่มีต่อร่างฯ	เหตุผลที่ปรับแก้/ไม่ปรับแก้
<p>เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ ให้นำ ระเบียบคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การราช ทอดตลาดด้วยโดยอนุโลม”</p>		
<p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความใน วรรคหนึ่งของมาตรา ๕๓ แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ดินมี คำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตาม มาตรา ๕๑ หากปรากฏในภายหลังโดยคำ ร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้มีส่วนได้ เสียในทรัพย์สินนั้น ถ้าศาลได้สอบสวนแล้วเห็น ว่ากรณีต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๕๐ ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้น หรือกำหนด เงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้ เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือ คุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหาย แทน แล้วแต่กรณี”</p>	<p>ไม่มีความคิดเห็น</p>	

(๔๗)

การรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ผ่านเว็บไซต์สำนักงาน ปปง. (www.amlo.go.th)

ตั้งแต่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึง ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ปปง.

ขอเชิญเสนอความคิดเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ได้ตั้งแต่วันที่ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

โดยส่งความคิดเห็นมาที่ legalamlo10.1@gmail.com

Highlight เรื่องน่าสนใจ

ปปง. ย้ำให้ความสำคัญกับเรื่องฟอกเงิน

ประกาศฉบับที่ ปปง. เรื่อง ขยายองค์ประกอบผิดกฎหมายฟอกเงิน

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สงวนลิขสิทธิ์ ๒๕๖๒

โครงการสัมมนา

เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ณ ห้องประชุม ๑๒๐๑ ชั้น ๑๒ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

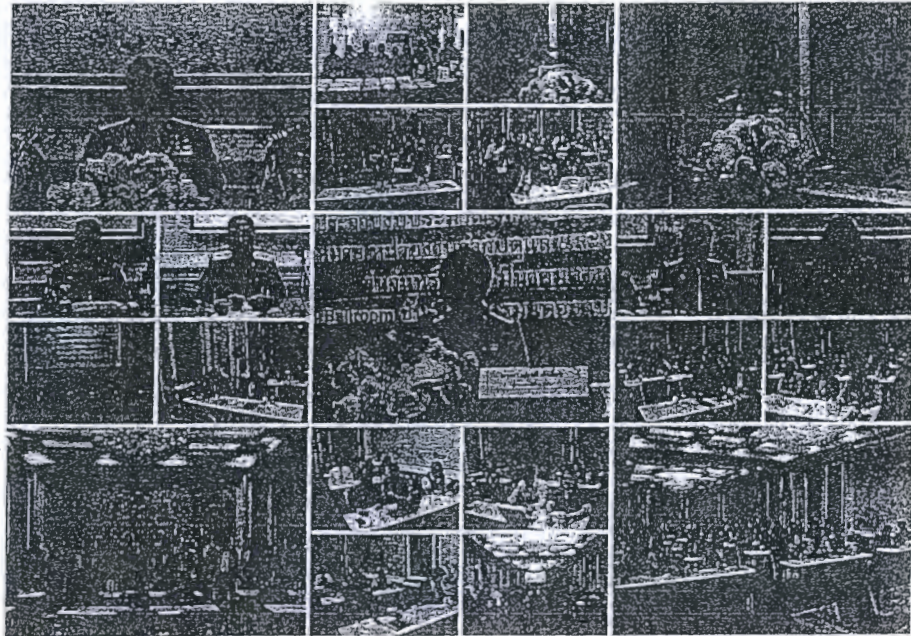
โครงการสัมมนา

เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๒

(หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง)

วันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ

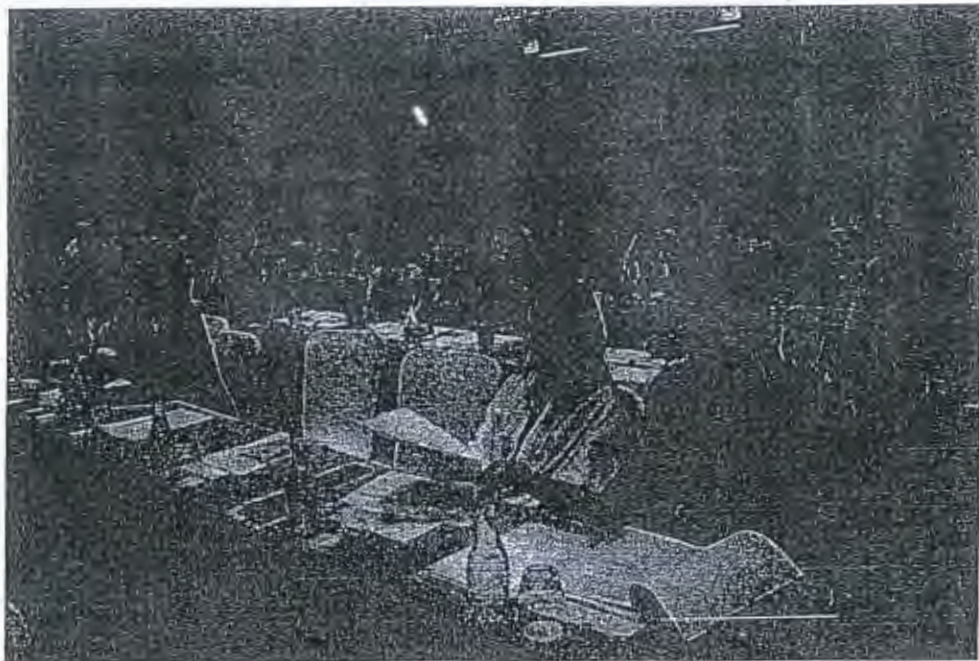
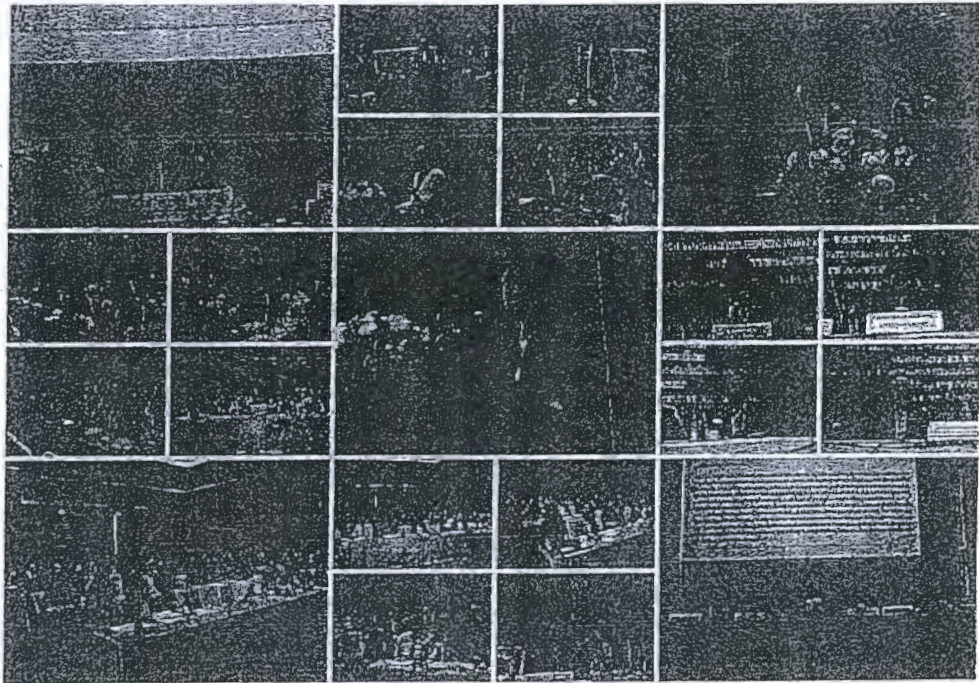
โครงการสัมมนา

เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๓

(สมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน)

วันอังคารที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ

(๕๑)

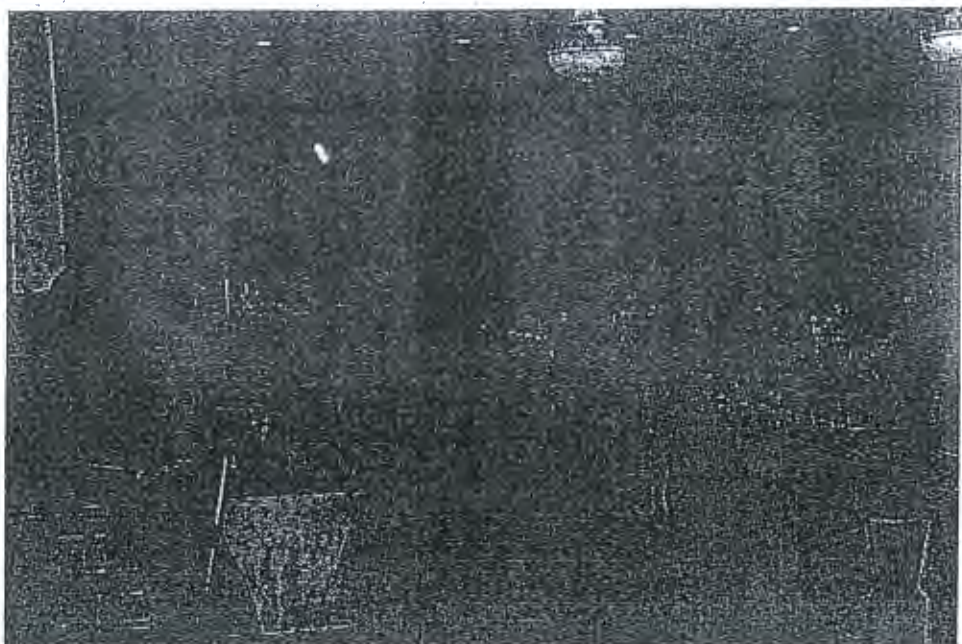
โครงการสัมมนา

เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๔

(ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน
หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแมนดาริน กรุงเทพฯ

(๕๒)

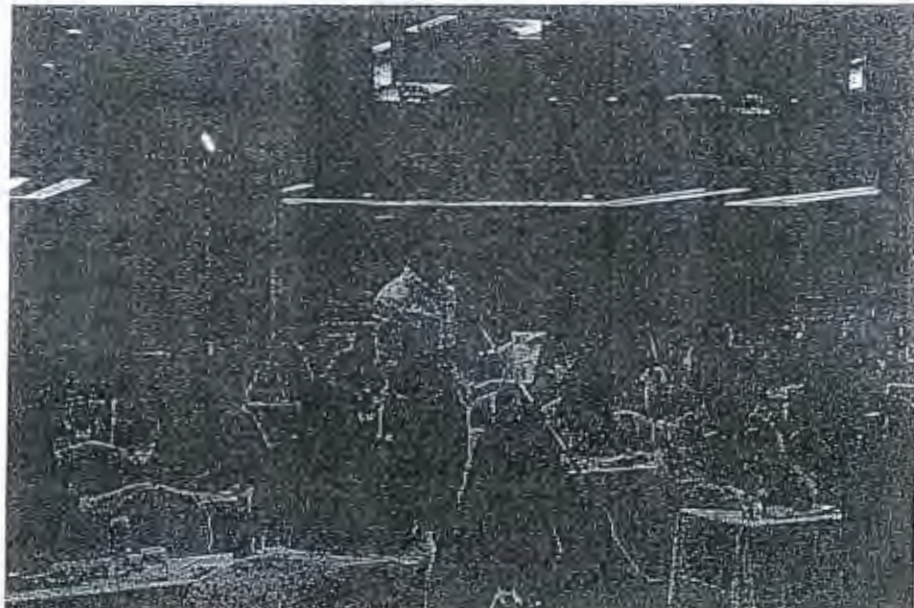
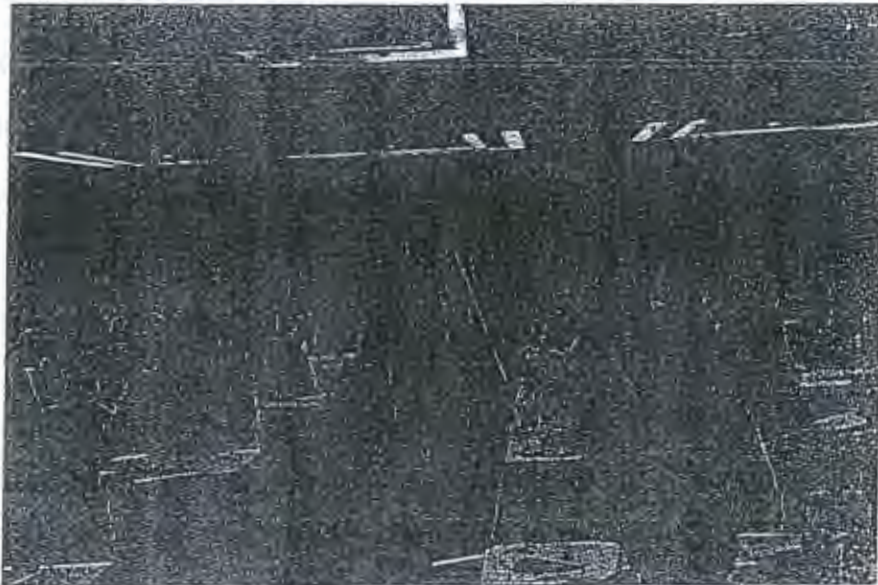
โครงการสัมมนา

เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๔

(ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน
หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแมนดาริน กรุงเทพฯ

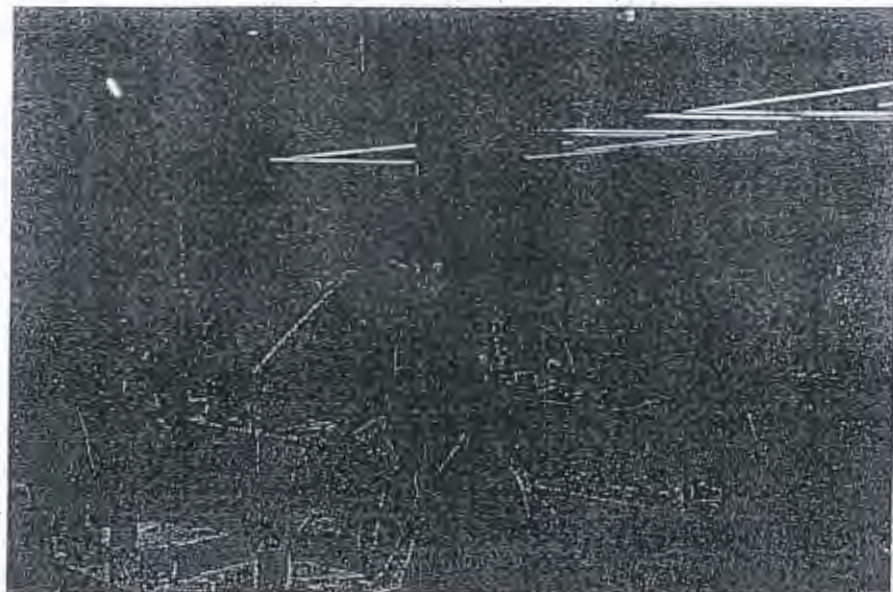
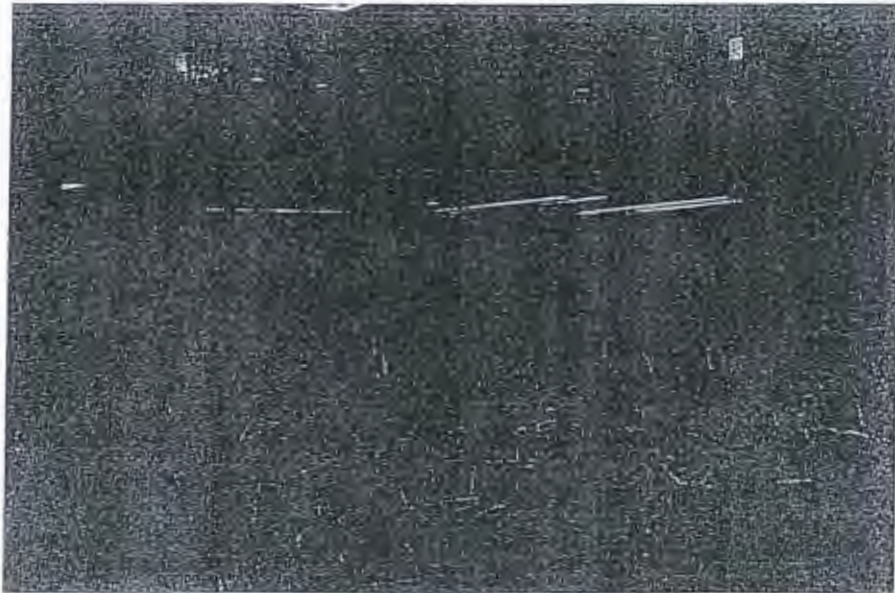
โครงการสัมมนา

เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๔

(ผู้แทนสมาคม ชมรม สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่มีใช้สถาบันการเงิน
หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแมนดาริน กรุงเทพฯ

การรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ฉบับปรับปรุงการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย)

ผ่านเว็บไซต์สำนักงาน ปปง. (www.amlo.go.th) ตั้งแต่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึง ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ปปง.

ขอเชิญเสนอความคิดเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(แก้ไขเฉพาะเรื่องคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย)
ได้ตั้งแต่วันที่ - 25 มีนาคม 2563

โดยส่งความคิดเห็นมาที่ legalamlo101@gmail.com

Highlight เรือนำสอใจ

• ประกาศขอรับทราบราคา ๖๐ วันเป็นระยะเวลาสั้น • ประกาศขอรับทราบราคา ๖๐ วันต่อสัญญาหลายปี • ประกาศขอรับทราบราคา ๖๐ วันต่อสัญญาหลายปี

ENGLISH ไทย

ตรวจสอบข้อมูล บริการข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูล

ปปง.

“กล้าหาญ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม
สามัคคี ไฟ้เรียนรู้อ”

องค์กรที่เป็นมาตรฐานได้รับการยอมรับในระดับสากล

www.amlo.go.th

สายด่วน 1710

หน้าแรก / ข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์

ขอเชิญเสนอความคิดเห็นต่อร่างฯ

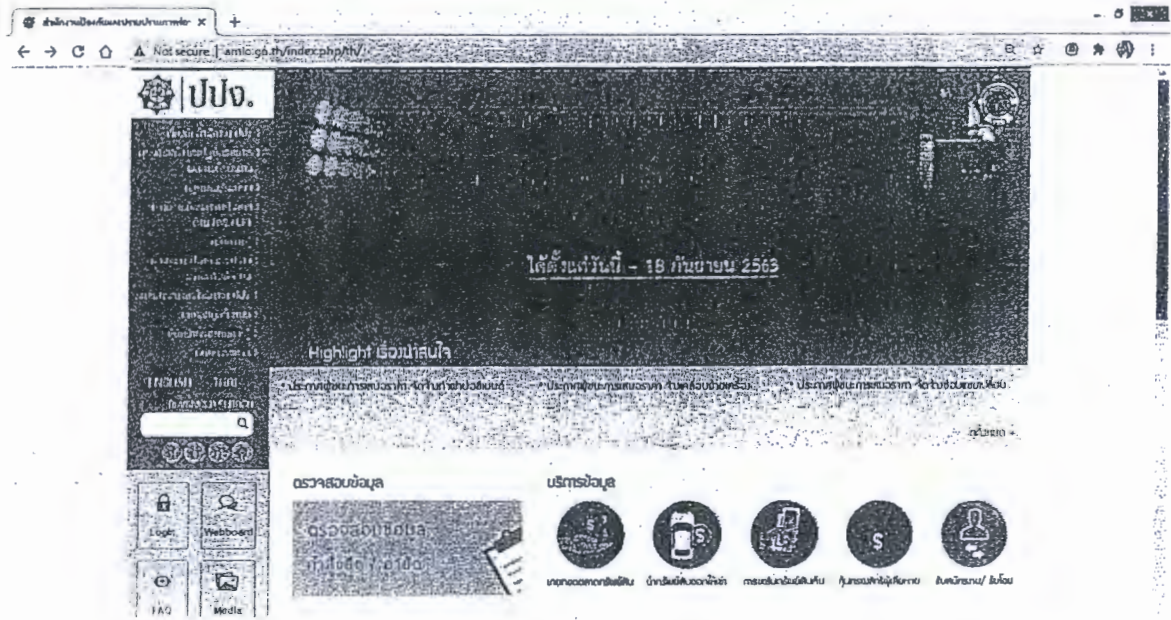
UPDATE 11 มี.ค. 2563 | ❖ <

ดาวน์โหลดไฟล์

- 1.ร่าง พจน 1116: แก้ไขเฉพาะเรื่องคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย
- 2.ตารางเปรียบเทียบ ร่าง พจน.
- 3.แบบรับฟังความคิดเห็นร่าง พจน. 1116.

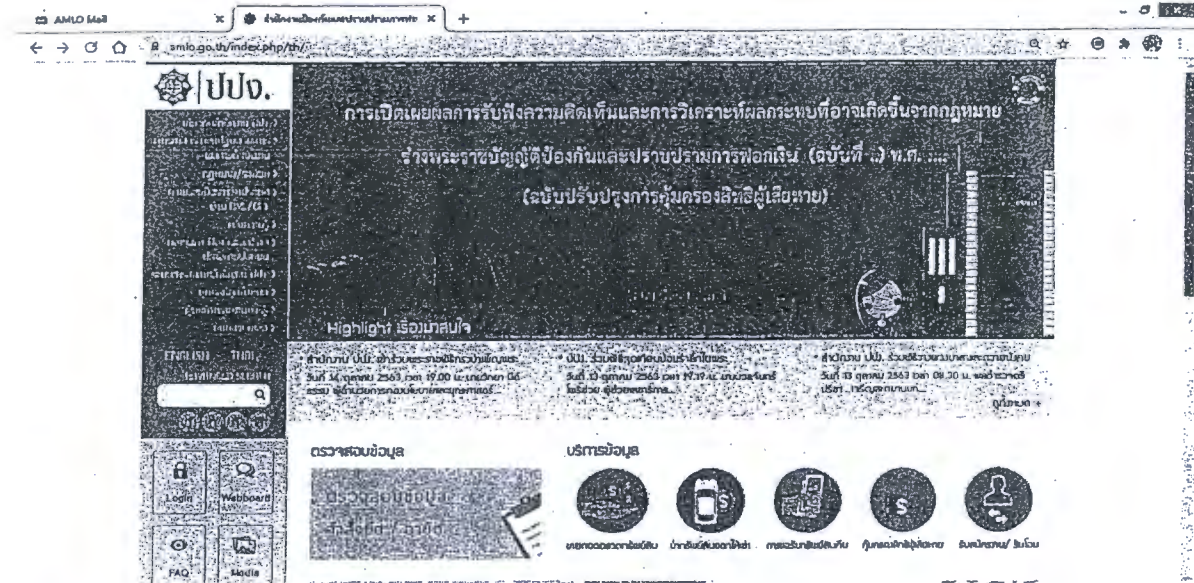
(๕๕)

การรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ผ่านทางเว็บไซต์สำนักงาน ปปง. (www.amlo.go.th)
(ตั้งแต่วันที่ ๒ ถึง ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓)

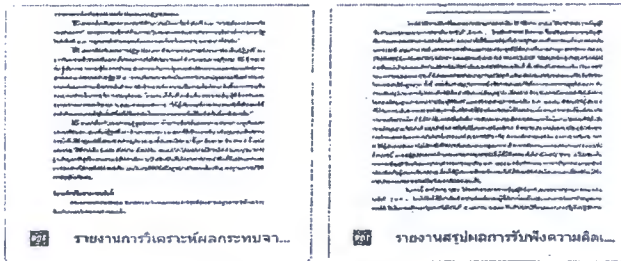
(๕๖)

การเปิดเผยรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา
(เปิดเผยเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓)

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ร่างพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ประเด็นคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย)

Files

รายละเอียดตามลิงค์ [https://drive.google.com/drive/folders/100\(bJl7XzIX57ePUfOO-zh-Gh9ZdZl?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/100(bJl7XzIX57ePUfOO-zh-Gh9ZdZl?usp=sharing)

“การตราพระราชบัญญัติของรัฐสภา”

“มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ ที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๘๑)

ออกแบบโดย : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐ ๒๕๓๑ ๙๔๑๙, ๐ ๒๕๓๑ ๙๔๗๑ - ๒, ๐ ๒๕๓๑ ๙๔๗๕

